

prosvetni delavec

Med drugim preberite

- OB VEČJIH TEŽAVAH VEČ PROŽNOSTI, str. 2
- KAKO RAVNAMO S PRIPRAVNIKI, str. 3
- ZA KOLIKO V RESNICI ZAOSTAJAMO ZA GOSPODARSTVOM, str. 3
- KRITIČNO O DRUŽBOSLOVNIH ŠOLAH, str. 4
- BOJ PROTI KOROŠKEMU ŠOLSKEMU GETU, str. 5
- POSEBNO SKRB SLOVENŠČINI V PREDŠOLSKI VZGOJI, str. 5
- ŠOLA IN OKOLJE, str. 7
- ZA ZAHTEVNEJŠI PROGRAM NI DOVOLJ DENARJA, str. 8
- PROGRAM SPECIALIZACIJE UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA, str. 11
- NAKNADNI RAZPISI, str. 13

Pot od otroštva do zrelosti, ki jo vidimo upodobljeno z umetniško roko v nekaj zaporednih življenjskih prizorih, se zdi otroku neizmerno dolga, vsako leto na tej poti je skoraj večnost. Za tiste, ki pripravljajo mlade za življenje ter v vrtcih in šolah spremljajo rast in menjavo rodov, je ta pot krajša in leta hitreje bežijo — vsako šolsko leto kar prehitro mine, še preden lahko uresničimo vse svoje načrte.

Spet je tako šolsko leto mimo.

Za mlade, ki odhajajo iz vrta v šolo, iz šole v nadaljnje izobraževanje ali poklic, je sklenjen eden izmed življenjskih krogov na poti do zrelosti. S seboj bodo ponesli tudi sadove pedagoškega dela, ki sooblikuje osebnost in zavest mladega človeka.

Zavest, da smo svoje delo dobro opravili in po svojih močeh pripomogli k oblikovanju mladih in širjenju njihovega obzorja, nam daje pravico do zasluženega počitka. Po naravnih in človeških postavah pripada ne le otrokom in mladostnikom, temveč tudi njihovim utrujenim tovarišicam — tovarišem.

Naj vam bo poletje naklonjeno! Naj bo čas, ki ga boste lahko namenili le sebi in svojim, izpolnjen s sproščenostjo, soncem in zdravjem! Naj bi si vsi skupaj nabrali dovolj svežih moči za jesen, ko se začne nov krog in se bodo novi rodovi vključili v vrtec in šolo!

Kruh

Igra

Kolo

Par

Risbice s tušem so delo Zlate Volarič

Komu prednost?

Po sklepu skupščine Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev uvajamo jeseni redno višješolsko izobraževanje vzgojiteljic predšolskih otrok. Pedagoški akademiji v Ljubljani in Mariboru bosta odslej razvijali obe obliki višješolskega izobraževanja predšolskih vzgojiteljic redno in ob delu. Vzgojno-varstvene organizacije bodo tako postopno dobile boljše usposobljene pedagoške delavce, vzgojiteljice pa se bodo lahko nadalje izobraževale. Upajmo, da se ta možnost ne bo ustavila le na višji stopnji, saj potrebujemo poleg vzgojiteljic tudi visoko izobražene svetovalne in vodstvene delavce. Strokovna obravnava predšolskega otroka in pedagoško vodenje vzgojno-varstvene organizacije nista nič manj zahtevni nalogi kot sorodno delo v osnovni šoli.

Prehod na višješolsko izobraževanje vzgojiteljic predšolskih otrok zasluži posebno pozornost tudi zaradi okoliščin, ki so spremljale njegovo pripravo in ki po svoje osvetljujejo nekatere pojave v vzgoji in izobraževanju.

Predšolski pedagoški delavci pravijo, da je prehod na višješolsko izobraževanje vzgojiteljic predšolskih otrok zgodovinski dogodek. Leta so čakali nanj, ga pripravljali in načrtovali, utemeljevali njegovo potrebnost in prepričevali pristojne organe — zaradi otrok, ki v prvih življenjskih letih potrebujejo čim boljše razvojne možnosti; zaradi vzgoje, ki v teh letih zelo pomembno vpliva na mlado osebnost.

Prizadevanja delavcev v vzgojno-varstvenih organizacijah in njihovih somišljenikov so venomer zadevala na ovire in nasprotovanja. Kot bi se bojevali z zmajem, ki ima nešteto glav. Vsaka jezno sika in bruha iz sebe ugovore in nasprotne trditve.

Medtem ko domala povsod po svetu pri vrednotenju in načrtovanju predšolske vzgoje upoštevajo sodobna znanstvena spoznanja, da so prva življenjska leta izjemno pomembna za razvoj osebnosti, tega pri nas nekateri ne morejo ali ne marajo razumeti. Po njihovem je za predšolskega otroka pomembno samo to, da je sit, suh, na toplem in na varnem.

Medtem ko so v večini razvitejših dežel, in tudi v drugih jugoslovanskih republikah, že prej prešli na zahtevnejše izobraževanje predšolskih vzgojiteljic, se nekateri pri nas oklepajo manj zahtevnega izobraževanja varuhinj in vzgojiteljic — kot bi jim bil lik pestre iz naše narodne preteklosti najboljši vzorec tudi za sedanjost in prihodnost predšolske vzgoje.

Medtem ko se v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja zadnja desetletja pri nas in v svetu stopnjujejo izobrazbene zahteve, čas usposabljanja za učiteljski in vzgojiteljski poklic pa se daljša, smo edino pri nas na zahtevo nekaterih petletno vzgojiteljsko šolo skrajšali na štiri letno. Ne zaradi strokovne utemeljenosti takega ukrepa, ampak zaradi sistema, so rekli, češ da ne prenese petletnih šol. Sistemu smo torej podredili razvojne potrebe nekaj rodov predšolskih otrok.

In ko se je tehtnica dokončno prevesila na stran večine in so zahteve predšolskih delavcev dobile podporo stroke, pedagoške javnosti, družbenopolitičnih organizacij in delegatov, so se znova pojavile ovire — formalne, denarne ali drugačne. Kot bi enotno stališče večine ne imelo posebne veljave! Kot bi bilo vsakega dinarja bolj škoda kot otroka! Kot bi pozabili, da je poglobljeno temeljno cilje naše, na humanih vrednotah temelječe družbe, vendarle človek!

Nauk, ki izhaja iz tega primera in velja nemara kot zakonitost: kadarkoli pri odločanju ne upoštevamo temeljnih družbenih vrednot in ciljev, tvegamo zmote. Pa čeprav se nam zdijo odločitve sistemsko še tako neoporečne!

JOŽE VALENTINČIČ

dogodki
novosti

Neurejen položaj družbenih organizacij in društev

Pri financiranju družbenih dejavnosti je ostalo dokaj nerešeno financiranje družbenih organizacij in društev, čeprav so pomemben dejavnik, saj s svojimi programi dopolnjujejo delo rednih ustanov, v vzgoji in izobraževanju pa bogatijo družbeno vzgojo in zadovoljujejo mnogovrstne potrebe otrok, mladine in staršev. V letu 1980 se je menjal sistem financiranja, ki so ga prevzele samoupravne interesne skupnosti, vendar so nekatere družbene organizacije in društva ostale brez matičnih samoupravnih interesnih skupnosti. Njihovi programi niso ustrezno ovrednoteni, vsakoletno povečanje dotacije pa še zdaleč ne dosega rasti cen in stroškov. Tako so zveze in društva prijateljev mladine dočakala zelo različno povečanje dotacij — odvisno od razpoložljivih sredstev, predvsem pa od razumevanja. V nekaterih primerih so jim dotacije povečali komaj za 6 %, čeprav so cene porasle za več kot polovico.

Tak neurejen položaj družbenih organizacij in društev slabša položaj delavcev, ki so redno zaposleni v njih in povzročajo nestalne razmere. Nekatere organizacije v teh okoliščinah krejijo programe, s tem pa vsebinsko si-

romašijo svojo dejavnost. Nekateri jim svetujejo, naj si iščejo več sredstev z neposredno svobodno menjavo dela. To je mogoče v občinah in krajevnih skupnostih, kjer so delovne organizacije in krajevne skupnosti pripravljene prispevati za skupne dejavnosti. Težje je to pri republiških organizacijah in društvih, ki naj bi vsebinsko usmerjale dejavnost in usposabljalne kadre, pa nimajo potrebnih sredstev.

Pred sprejemom srednjeročnih načrtov se bo treba dogovoriti za sistemsko rešitev teh vprašanj. Samoupravne interesne skupnosti naj bi preučile dela in programe posameznih društev in organizacij ter predvidele potrebna sredstva zanje v srednjeročnem načrtu. Družbene organizacije in društva bi morale dobiti položaj izvajalcev v ustreznih izobraževalnih skupnostih. Že zdaj pa bi morali na novo ovrednotiti sredstva, ki jih namenjajo tem dejavnostim, saj moramo v stroške posameznih dejavnosti vračunati ne le materialne in funkcionalne stroške, marveč tudi delo izvajalcev.

ANGELCA ŽIBERNA

Pomembna mejnika

V zamejstvu so praznovali 40. obletnico obnove slovenske šole

Slovenci, ki živijo v Italiji, praznujejo letos 40-letnico obnove slovenske šole v Italiji; pomembna mejnika v zgodovini zamejskih Slovencev. Slovenci v Trstu in Gorici so počastili obletnico zelo slovesno. Štirideset let slovenske šole je lep jubilej; stotine in stotine mladih je šlo skozi te šole. Šola je vedno bila, je in bo temelj razvoja slovenske kulture in jezika, temelj za ohranitev slovenske govornice in utrjevanje slovenske narodne zavesti. Na proslavo, ki je bila v Gorici 31. maja, v Trstu pa 31. maja in 2. junija, so se pripravljale več mesece vse slovenske šole od osnovnih pa do srednjih. Mogočen je bil pogled na polno dvorano Kulturnega doma v Trstu. Nastopili so otroci otroškega vrta s petjem in recitacijami, osnovnošolci so nastopili v lepih in zabavnih prizorčkih, izkazale so folklorne skupine, srednješolci pa so predstavili dogodke iz prvih let delovanja slovenske šole — tedaj so delovali v težavnih razmerah, ker jim Italijani niso bili naklonjeni. Šolski zbor srednjih šol je ubralo zapel nekaj pesmi. Slavnostni govornik je bil prof. Alojz Rebula, tr-

žaški šolnik in pisatelj. V svojem govoru se je spomnil učiteljev, ki so veliko žrtvovali za razvoj in za rast slovenske šole v zamejstvu. Ni jih več med nami, toda spomin nanje je živ in svetel. Spomnil se je prvih ilegalnih šol in partizanskih učiteljev, ki so tako zavzeto vzgajali prvi povojni rod v teh tako ogroženih krajih. Svoj govor je končal z željo, da bi iz slovenske šole izšli zdravi, svobodni in narodno zavedni mladi rodovi, saj bo slovensko šolo ohranila samo narodna zavest posameznikov.

Tedaj, ko je bila osrednja proslava, so odprli v Kulturnem domu tudi razstavo risb otrok od otroškega vrta do srednje šole. Tudi razstava je pokazala, kako polna življenja in ustvarjalna je slovenska šola. Ob tej priložnosti so vse osnovne šole pripravile šolski časopis, v katerem so opisani dogodki iz šolskega življenja, o delovanju šole nekoč in danes.

Proslava je ponovno poudarila, kako zavzeti smo za rast in razvoj slovenske šole, saj dokler bo ta uspešna, se Slovincem v Italiji ni treba bati za svoj obstoj.

MARKO PAULIN

SEMINAR ZA PRIDOBITEV PEDAGOŠKO-ANDRAGOŠKE IZOBRAZBE

Center Filozofske fakultete za pedagoško izobraževanje bo v zimskem semestru študijskega leta 1985/86 organiziral seminar za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe, ki je namenjen učiteljem in vzgojiteljem z visokošolsko strokovno izobrazbo, katerih študij ni vseboval pedagoških predmetov (Zakon o usmerjenem izobraževanju, 179. člen). Predavanja bodo na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Seminar obsega: 60 ur predavanja in vaj iz osnov psihologije, 20 ur predavanja iz osnov pedagogike, 30 ur predavanja in 10 ur vaj iz osnov didaktike, 20 ur predavanja iz osnov andragogike; število ur vaj iz specialne didaktike se prilagaja smerem izobrazbe kandidatov. Izpitov ni mogoče opravljati brez udeležbe na seminarju.

Kotizacija znaša 6.000 din.

Izpolnjeno prijavnico in fotokopijo visokošolske diplome pošljite do 14. 9. 1985 na naslov: Center FF za pedagoško izobraževanje, Aškerčeva 12, 61000 Ljubljana (soba 515/V, telefon 332-611, interna 319), kjer dobite tudi prijavnico obrazec in druga pojasnila.

Plačilo kotizacije na ziro račun: 50100-603-40227, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 12, 61000 Ljubljana.

K NOVIM OBLIKAM OTROŠKEGA VARSTVA

Ob večjih težavah več prožnosti

Analiza razvojnih možnosti družbenega varstva otrok v SR Sloveniji do leta 2000, v njej so posebej poudarjene razvojne možnosti v obdobju 1986—1990, napoveduje v razvoju predšolske vzgoje in varstva naraščanje števila otrok v vzgojno-varstvenih organizacijah in izboljševanje predšolske vzgoje tako, da bi imeli vsi otroci čimbolj izenačene možnosti za približno enak start v življenje. To obvezuje vzgojno-varstvene organizacije kot središče predšolske vzgoje v krajevnih skupnostih, da poleg dnevno organizirane vzgoje in varstva glede na prostorske in druge možnosti razvijajo razne oblike in programe predšolske vzgoje, kot so: priprava na šolo, 80-urni vzgojni program za otroke od 3 do 5 let, cibernavne urice, potujoči vrtec, prireditve za otroke ipd.

Usmeritve temeljijo na pričanju, da je načrtna vzgoja za otroke do sedmega leta še posebej pomembna — take kot je v vrtcih, pa otrok ne more dobiti v še tako urejeni družini.

Do zdaj sta se v večini vzgojno-varstvenih organizacij razvijala predvsem dnevna vzgoja in varstvo otrok in organizirala skrajšana priprava otrok na šolo. Vendar so nekatere vzgojno-varstvene organizacije razširile tudi druge vzgojne dejavnosti za otroke v krajevnih skupnostih.

Po usmeritvah, sprejetih na Skupnosti otroškega varstva Slovenije, moramo zagotoviti ustrezen vzgojni program vsem predšolskim otrokom, starejšim od treh let; zato se bomo delavci vzgojno-varstvenih organizacij (v okviru samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela) vsako leto dogovarjali o obsegu in ceni dodatnih storitev.

Da bi občinske skupnosti otroškega varstva in vzgojno-varstvene organizacije enotneje razvijale in širile predšolsko vzgojo, je Skupnost otroškega varstva Slovenije naročila pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva študijo Cena storitev za skrajšane oblike vzgoje predšolskih otrok. Študijo so že prejele občinske skupnosti otroškega varstva, o njej bomo morali razpravljati tako uporabniki kot izvajalci programov predšolske vzgoje. Vzgojni programi bodo namreč za starše brezplačni; to pomeni, da se bodo stroški izvajanja poravnali iz sredstev za skupno porabo. Zato je treba nujno ugotoviti in zagotoviti enotne možnosti za uresničevanje programa. V študiji, ki je na-

MURSKA SOBOTA

Prispevna stopnja naj bo enotna

Prosvetni delavci občine Murska Sobota so v zadnjem času kazali vse večje nezadovoljstvo ob nagrajevanju njihovega dela, češ da drugod zaslužijo učitelji neprimerno več. Ob takšnih primerjavah so se kaj hitro razširile razne napačne informacije. Res je namreč, da razlike niso tolikšne in da marsikje povprečno osebni dohodki celo zaostajajo za osebnimi dohodki prosvetnih delavcev v osnovnem šolstvu občine Murska Sobota. Kljub temu so bila razumljiva prizadevanja učiteljskih kolektivov, da je treba njihov gmotni položaj izboljšati.

Upoštevanje gospodarski razvoj je občina Murska Sobota na lestvici razvitosti precej nizko, to je 55. mestu v Sloveniji, po prispevnih stopnjah za družbene dejavnosti pa na 25. mestu; to pomeni, da je gospodarstvu močno obremenjeno z dejavnimi za vzgojo in izobraževanje, zdravstvo, socialno skrbstvo... Kljub temu je položaj le-teh večinoma slab, najbolj pa se je to v zadnjem času kazalo v neustreznem nagrajevanju prosvetnih delavcev. Ne bi pa mogli reči, da

rejena po normativih dnevnega varstva, manjka vsebinski, pedagoški vidik podružljanja predšolske vzgoje.

Vedeti moramo, da se vsi starši in uporabniki, ki odločajo o prispevkih za otroško varstvo ne zavedajo, kako pomembna in nenadomestljiva je pedagoška vloga vzgojno-varstvenih organizacij. Žal je res, da tudi delavci v predšolski vzgoji v vzgojno-varstvenih organizacijah opravljajo svoje delo različno. Vse kaže, da bo v dnevnem varstvu čedalje manj otrok. Vzroki so znani: slabše gmotne razmere družine, manjše zaposlovanje žensk in tudi čedalje manj rjostev. Zato se bomo morali resno zavzeti že zaradi dejavnosti same, da se predšolska vzgoja ne bo slabšala. Povsod si bomo morali še bolj prizadevati za boljše delo — da bodo starši razmislili, za kaj bodo prikrajšali otroka, če bi ga vzeli iz vzgojno-varstvene organizacije, oziroma kaj bo otrok pridobil, če ga bodo vključili v katerokoli obliko vzgojne dejavnosti.

Res pa je tudi, da predšolska vzgoja v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu še nima trdnega položaja; podobno je tudi s pripravo na šolo, čeprav je uza-konjena, sicer je ne bi izvajali v različnih obsegih — od 120 do 525 ur.

Ker delujejo vzgojno-varstvene organizacije v različnih denarnih, prostorskih in kadrovskih razmerah, predvideva študija različne organizacijske prijeme pri razvijanju raznih oblik predšolske vzgoje in veliko prožnost vzgojno-varstvenih organizacij. Tako se bodo lahko otroci, ki ne potrebujejo dnevnega varstva, enkrat ali dvakrat na teden po dve uri in pol ali več, vključevali v vzgojne dejavnosti v redne skupine, če še ne niso popolnane. Ko se nekateri prostori v vrtcu izpraznijo, se bodo lahko vključili v popoldanske oddelke ter v druge prostore v krajevni skupnosti, če tam v njej ni vrtca.

Da bi to dosegli, bomo morali obveščati in prosvetljevati starše o pomenu predšolske vzgoje in sodelovati s krajevnimi skupnostmi, ki imajo podatke o družinah, s socialno službo v občini in z občinskimi zvezami prijateljev mladine. Za uresničitev vzgojnih programov naj bi zagotovili najboljše vzgojitelje in ustrezne delovne razmere. Le s kakovostnim pedagoškim delom bodo uveljavljali pomen družbene predšolske vzgoje in le tako bodo vzgojno-varstvene organi-

zacije postale središča take vzgoje.

Ob študiji Cena storitve za skrajšane oblike vzgoje predšolskih otrok pa lahko dobimo vtis, da bo to delo potekalo ob skromnih gmotnih možnostih. Slabšega družbenega vrednotenja dela vzgojiteljev ali pedagoških delavcev na sploh, smo sicer že vajeni. Če že načrtujemo nove in boljše programe dela in hkrati napovedujemo kakovost, moramo v svobodni menjavi dela postaviti stvarno ceno — tako, ki bo zagotovila možnosti za raznovrstne dejavnosti otrok in tudi ustrezno plačilo za delo. Dopolnilni vzgojni programi ne bi smeli biti zdaj, ko upada število otrok v vzgojno-varstvenih organizacijah in imamo že tudi preveč vzgojiteljev, ponekod pa že tudi prazne igralnice, le mašilo in trenutni izhod.

Iz prakse vemo, da je uresničevanje dopolnilnih programov za vzgojitelje dosti zahtevnejše kot delo v rednem oddelku. Vzgojitelj, ki je pri dopolnilnih programih redno zaposlen, vodi na teden tri do štiri različne skupine po 24 otrok (od 3 do 5 let, od 5 do 7 let). Ponavadi se seli iz vrtca v vrtec po različnih krajevnih skupnostih. Ima deljen delovni čas ali pa dela samo popoldne. S seboj mora včasih prenašati različno didaktično gradivo tudi zelo daleč, prostore, kjer gostuje, pa mora pustiti urejene. Ima več priprav na delo, in-

dividualnih stikov s starši, teljskih sestankov, dobro opazovati otroke, sodelovati s osnovnimi šolami in krajevnimi skupnostmi. Zato njegova lovnna obveznost ne bi smela biti 30 ur po 60 minut aktivnega z otroki kot predpisuje Zakon o vzgoji in varstvu predšolskih otrok za vodenje ene skupine ampak bi morala biti precej več ali vsaj izenačena z obveznostjo učitelja na elementarni stopnji ki opravi v razredu 21 pedagoških ur po 45 minut. Šola predvideva za 4 oddelke dela po 60 minut. Občasno morala vzgojitelju v dopolnilnih programih pomagati varstvo predvsem na igrišču in sploh pri katerih je treba razlikovati vzgojne cilje. Ne prav, da bi zaradi varnosti potekale vzgojne dejavnosti samo v igralnicah. Vzgojno mora potekati po načrtu, v vseboval vsa vzgojna področja. Na podlagi zelo splošnega vzgojnega programa, ki ga imamo, hteva to delo ne le vzgojitelje ustvarjalnost, temveč tudi strokovnega znanja in poizvedljivost. Le tako bomo lahko sničevali temeljne cilje predšolske vzgoje, ki nam jih narekuje naša socialistična družba. Zato pa upravičeno pričakujemo ustrezno vrednotenje vzgojiteljevega dela, ki bi moral imeti ekonomski ceni vzgojnih programov v primerjavi z drugimi stroški večji delež.

ANA ČETKOVIĆ
VODOVNIK

Srednje pedagoške šole naj ostanejo

Na srečanju učiteljev in učencev slovenskih srednjih pedagoških in vzgojiteljskih šol v Celju so ob številnih športnih, kulturnih in strokovnih srečanjih v pogovoru za okroglo mizo spregovorili tudi o nekaterih težnjah, da bi srednje pedagoško šolstvo v prihodnje ukinito; predlagali so, naj bi se zloilo z naravoslovno-matematičnimi ali družboslovnimi in jezikovnimi usmeritvami. Razpravljalci, med njimi je bil tudi dr. Emil Roje, predsednik Družbenega sveta za vzgojo in izobraževanje SRS, so s številnimi strokovnimi in tehtnimi mislimi dokazali, da tako ukinitje ali stapljanje ne more koristiti nikomur — ne družbi, še najmanj pa samemu šolstvu, saj bi takšne težnje povzročile, da bi nam v prihodnosti zelo primanjkovalo učiteljev, pa tudi znanje prihodnjih učiteljev raznih strok bi bilo zelo pomanjkljivo.

V naši slovenski javnosti veliko govorimo o sorodnosti med tremi usmeritvami: pedagoško, naravoslovno-matematično in družboslovno. Na posvetu je predsednik Strokovnega sveta Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev Jure Gartner natančno opisal številne razlike. Pedagoška usmeritev se razlikuje po vsebini od družboslovne za več kot 40 odstotkov, po številu ur pa celo za 45 odstotkov. Oba programa se razlikujeta tudi v desetih učnih predmetih. Enako število ur je le pri šestih predmetih. Velike razlike so tudi pri vsebinah posameznih predmetov. Pedagoška usmeritev ima tudi veliko več naravoslovja kot družboslovna. Podobne, mogoče nekoliko manjše so razlike med pedagoško in naravoslovno-matematično usmeritvijo. Tudi tu gre za 10 različnih predmetov. Bistvene vsebinske razlike med posameznimi predmeti so očitne. Naravoslovnih predmetov je za 17 do 34 odstotkov več. Razumljivo je, da se bistveno razlikujejo tudi smotri.

Po teh tehtnih ugotovitvah je bilo praktično dokazano, da programi niso tako sorodni, kot že-

lijo nekateri prikazati. Tudi res, da v razvitem svetu ukinitje srednje pedagoške šole, sprotno — vedno bolj si prizadevajo, da bi te šole tam, kjer so, ukinito, ponovno uvedli, kaj so, jih krejijo tako, da bi imeli pedagoške programe.

Tudi dr. Emil Roje je poudaril ohranjanje srednjega pedagoškega šolstva. Menil je, da tem treba ohraniti predhodnja dozdajšnja posebna vzgojna smotri, ki so podlaga za uspešno izvajanje vseh pedagoških dejavnosti. Prihodnji učitelj si brez srednje pedagoške šole ne more pridobiti vseh tistih veščin, ki jih bo potreboval svoje praktično in teoretično delo. Vzgoja ni privesek. Vsebinska, ki bistveno vpliva na medsebojne odnose v učnem zahtevnem delu. Različno je bilo dr. Emil Roje proti odpravi srednjega pedagoškega šolstva, opozoril pa je na družbeno-gospodarske posledice in na nekatere težnje po ukinitvi posebnih izobraževalnih skupnosti.

V pogovoru za okroglo mizo tudi poudarili, da je težko ugotoviti, zakaj nas težnje po nekakšni ukinitvi pedagoškega poklica. Ta težnja, zdela nekaterim izredno napačna, saj po takšnem razmisleku lahko pončuje vsak, ki se malo zdi. Tovrstno »podružljanje« so v Celju odločno odklonili. Zavzemali pa so se, naj bi bilo zdajšnje delo opravljali bolj kakovostno. Tisti, ki delajo v pedagoškem šolstvu, sposobni dati še veliko več možnosti in mir. Srednje pedagoško šolstvo je v zadnjih desetih letih doživelo toliko različnih sprememb kot nobeno šolstvo doslej (razen gimnazij, so jih ukinito). Zato delo v pedagoškem šolstvu ni preveč prijetno. Ne sprejembe bistveno vplivajo na kakovost, pa če se učitelji trudijo, da splošnih in osebno težav ne bi prenašali iz zbornice učilnice.

JOŽE ZUPANČIČ

JOŽE GRAJ

SA ANKETA

Kako ravnamo s pripravniki

Kakšen je položaj učiteljev pripravnikov, kako jih na šolah uvajajo v pedagoško delo, koliko jih obremenjuje s poukom in drugimi nalogami in kako jih za opravljeno delo nagrajujejo?

Na ta vprašanja smo želeli dobiti odgovor od šol in pristojnih strokovnih in družbenih organov. Nekaj odgovorov je že prišlo in jih objavljamo. Na nekaj odgovorov še čakamo, hkrati pa odpiramo širšo pravo o teh vprašanjih in vabimo k sodelovanju vse, ki želijo pomagati osvetliti pripravništvo v vzgoji in izobraževanju in izboljšati položaj pripravnikov.

Obudo za anketo so dali ne-
ri učitelji pripravniki iz
ovnih in srednjih šol, ki so
potožili, pisno ali ustno, da
vzgojno-izobraževalnih or-
zacijah pripravništvo naj-
krat slabo urejeno, razlike v
prajevanju pripravnikov med
mi pa so precejšnje. Učitelj
pravnik mora domala povsod
zeti polno učno obveznost in
druge naloge. Njegov osebni
dohodek se na večini šol pribli-
o osebnemu dohodku drugih
teljev, seveda brez minulega
la. Na nekaterih šolah pa do-
rajo pripravniki komaj polo-
vno »plačo«, manj kot znaša z
onomo zajamčeni osebni do-
hodek, tako da skoraj ne morejo
živeti. Čuden sprejem ob
pupu v pedagoški poklic!

DNEVA V DAN SEM DLJ ZAGRENJENA

Prismo, ki nam ga je poslala
anka, učiteljica pripravnica na
ovni šoli (njeno ime je izmiš-
no in za anketo niti ni po-
mbno), živo opisuje položaj
ih pripravnikov.

o sem lani v septembru dobila
bo na šoli, mi je občinska izo-
ževalna skupnost določila
torja, ki ne poučuje, je pa
remenjen z drugim delom tako,
za svoje mentorske naloge
raj nima časa. Prevzela sem
ko svojega predmeta in celo
ko leto učim samostojno.

eg pouka še nadomeščam,
im krožke, pripravljam pro-
ve itd. Tako se nabere na
en tudi do 27 ur neposrednega
la z učenci. Moj osebni doho-
v septembru ni znašal niti 15
dinarjev, v aprilu pa se je
gnil na skoraj 20 tisoč dinar-

Poznam kolege, ki so hkrati z
moj postali pripravniki in sa-
stojno poučujejo kot jaz, ven-
prejemajo normalen osebni
hodek, brez obdkov. Poznam
egice brez ustrezne izobrazbe,
niso nikoli okusile pripravniš-
kot jaz. V primerjavi z njho-
o osebnim dohodkom je moj
i do polovice manjši.

Vse to me čedalje bolj teži. Prej
na poleta, zamislil in zagnano
odhajam zdaj iz dneva v dan
zagrenjena v razred.

VALIŠČE SINDIKATA:

ODSTOTKOV OSEBNIH

DOHODKOV JE PREMALO

O vrednotenju dela pripravni-
je Zveza sindikatov Slove-
širše razpravljala v letu
3. sporoča Aleš Golja, tajnik
publiškega odbora sindikata
avce vzgoje, izobraževanja
znanosti. Razprava se je kon-
na na 7. seji Sveta RS Zveze
dikatorov Slovenije za vpraša-
delitve po delu in rezultatih
la, s priporočilom, naj ozdi
mejo začasne sklepe za ugo-
vanje osebnih dohodkov pri-
nikov. Svet je takrat zavzel
išče, naj znaša akontacija
bnega dohodka za priprav-
v v osnovi 70 % vrednotene
vrednosti del in nalog za nor-
alen rezultat dela v organizaciji
zruženega dela, v kateri se pri-
vnik usposablja za delo, ki ga
opravlja po končani priprav-
ki dobi.

Poleg tako ugotovljene akon-
cije osebnega dohodka pripra-
vnik pripravniku tudi enake
pravnice iz delovnega rava-
merja kot drugim delavcem.
akontacija pripravnikovega
sebnega dohodka se lahko po-
ča (ali zmanjša) glede na pove-
ano uspešnost dela temeljne or-
ganizacije (po osnovah in meri-
ih, ki veljajo za druge delavce v
temu delitve po delu), glede na
datke za posebne delovne po-
se, predpisane v samopravnem

splošnem aktu in na pripravni-
kov delovni prispevek, če so do-
ločene osnove in merila za ugo-
tavljanje pripravnikove delovne
uspešnosti.

Akontacija pripravnikovega
osebnega dohodka ne more biti
nižja od najnižjega zneska za-
jamčenega osebnega dohodka,
zagotovljenega z zakonom.

Začasni sklepi naj bi veljali,
dokler ne bodo sprejeti samou-
pravni sporazumi dejavnosti; v
teh bodo podane usmeritve za
opredelitev osnov in meril za
ugotavljanje pripravnikovega
delovnega prispevka in na pod-
lagi tega tudi njegovega oseb-
nega dohodka.

Republiški odbor sindikata
delavcev v vzgoji, izobraževanju
in znanosti je 22. maja 1985 raz-
pravljal o osnutku sporazuma o
skupnih izhodiščih in nekaterih
osnovah za razporejanje čistega
dohodka in za delitev sredstev za
osebne dohodka in skupno pora-
bo delavcev osnovnih šol, or-
ganizacij za usposabljanje,
vzgojno-varstvenih organizacij
ter glasbenih šol. Razpravljali
so k določbam o vrednotenju
dela pripravnikov pripomnili, da
je delo pripravnikov v vzgojno-
izobraževalnem procesu pre-
nizko ovrednoteno, čeprav sama
določila dopuščajo tudi višje
vrednotenje od 70 % vrednotene
zahtevnosti del in nalog za nor-
malen delovni dosežek; zato bo
treba določila sporazuma dopol-
niti. Razlog je preprost: delavci
pripravniki, ki so končali šolanje
po programih za pedagoške po-
klice, niso usposobljeni za zače-
tek dela, ampak za delo samo. To
je treba upoštevati tudi pri vred-
notenju njihovega dela in ga v
sporazumu drugače opredeliti.

MNENJE PRAVNE SVETOVALKE:

NAGRAJEVATI PO DELU!

Rosvita Toplak, samostojna
svetovalka na Republiškem ko-
mitetu za vzgojo in izobraževa-
nje ter telesno kulturo, je na
vprašanje odgovorila takole:

Namen pripravništva je
predvsem v tem, da se pripravnik
pripravlja na samostojno vzgoj-
no-izobraževalno delo, v pri-
pravniški dobi pa ga opravlja pod
mentorjevim nadzorstvom. Pose-
bnost v vzgojno-izobraževal-
nih organizacijah pa je, da pri-
pravniki v večini primerov
opravljajo polno obveznost, kot
jo določa Zakon za učitelje, in da
opravljajo delo v razredu dokaj
samostojno.

Učitelj pripravnik prejema za
svoje delo — tako kot drugi uč-
telji — le akontacijo osebnega
dohodka. Če je učitelj pripravnik
svoje delo opravil zelo uspešno,
menim, da bi morale vzgojno-
izobraževalne organizacije take-
kega pripravnika — po oceni
njegovega mentorja — tudi pri-
merno nagraditi.

PRIpravniki naj ne BODO PREPUŠČENI SEBI

Pred leti smo v Zavodu SRS za
šolstvo pripravili analizo o izva-
janju pripravništva v srednjih
šolah, poroča Marija Velikonja,
načelnica oddelka na sedežu za-
voda. Podatke so nam dali učite-
lji, ki so opravljali strokovni izpit
v letu 1981. Stanje, kot so ga
tedaj predstavili anketirani uč-
telji, je bilo tako: večji del sred-
njih šol ni izdelal programa pri-
pravništva za učitelje začetnike
niti ni organiziral mentorstva
tudi učiteljem. S programom za
strokovni izpit so jih večinoma
seznanili kolegi, šole so poma-
gale kandidatom zlasti tako, da
so jim odobrile študijski dopust.
Vse obdobje pripravništva so bili
pripravniki enako polno zapo-
sleni kot drugi kolegi na šoli:

poleg poučevanja so prevzeli še
razredništvo, mentorstvo različ-
nih interesnih dejavnosti, sode-
lovanje v samoupravnih in druž-
benopolitičnih organih v šoli in
zunaj nje. Učitelji pripravniki so
se počutili preobremenjene; ni
jim ostajalo časa za skrbnejšo
pripravo na pouk, za načrtnejše
spremljanje pedagoške in stro-
kovne literature itd.

Medtem ko v javnosti slišimo
toliko načelnih besed o tem,
kako pomembna je pripravniška
doba, v družbi nismo storili do-
volj, da bi pripravništvo uvelja-
vili na področju, ki bi moralo biti
zgodnjim pripravnikom pri vključevanju v
kolektiv, tako da laže prebrodijo
začetne težave. Seveda so tudi
mentorji preveč obremenjeni z
rednim delom, zato ne morejo
razbremeniti pripravnika, npr.
pri pouku.

Tako poročajo npr. iz Srednje
šole za trgovinsko dejavnost v
Ljubljani, kjer so v pravilnik za-
pisali, da ima pripravnik svojemu
delu ustrezen osebni dohodek. Ko
opravi strokovni izpit, se mu
leta poveča za 5 % in prav za to-
liko, ko opravi izpit za pridobitev
pedagoško andragoške izobraz-
be. Razlika v osebnem dohodku
med pripravnikom in tistim, ki je
opravi strokovni izpit, je torej
samo tolikšna, da spodbuja pri-
pravnikove, da čim prej opravijo
strokovni izpit. Kako bo pri-
pravnik napredoval pri delu, to
pa je veliko odvisno tudi od
njega samega, od njegovega za-
nimanja in sposobnosti oseb-
nostnih lastnosti in pripravljen-
osti za delo.

Kako pošteno in človeško ure-
diti pripravništvo?

Učitelji pripravniki bi morali
imeti nižjo učno obveznost od
drugih učiteljev, saj morajo več
časa vložiti v priprave na pouk,
zlasti pri iskanju učnih metod in
uporabi učne tehnologije. Men-
torjem bi morali primerno
ovrednotiti zahtevno in odgo-
vorno nalogo ali pa jo upoštevati
pri njihovi delovni obveznosti.
Tovariška pomoč kolegov in
vodstva šole, pripravljenost na
svetovanje in medsebojno razu-
mevanje so vrednote, ki jih uč-
telji začetniki v delovnem kolek-
tivu najbolj cenijo. Vodstva šol,
učiteljski kolektivi in ustrezne
strokovne službe naj bi storili
čim več, da bi bile izkušnje, ki si
jih učitelji pripravniki pridobijo
v prvem letu pedagoškega dela,
čim bolj bogate in polne. Potem
tudi strokovni izpit ne bo le for-
malnost, ki jo je treba opraviti.

NA MNOGIH ŠOLAH JE PRIpravništvo ZADOVOLJIVO UREJENO

Sodeč po sporočilih, ki smo jih
dobil iz različnih šol, je marsikje
pripravništvo razmeroma dobro
urejeno — vsaj v tem, da dobijo
pripravniki primerno in dovolj
spodbudno nagrado za oprav-

Tekmovanji Srednje lesarske šole Jože Srebrnič Nova Gorica

Srednja lesarska šola Jože
Srebrnič Nova Gorica se je letos
udeležila zveznega in republi-
škega tekmovanja.

Zvezno tekmovanje je pripra-
vila Skupnost tehniških šol in šol-
skih centrov lesarske in gozdar-
ske stroke. Skupnost je bila ust-
novljena leta 1965 in združuje
jugoslovanske lesarske in goz-
darske šole. Poleg drugega skrbi
tudi za povezavo med samimi šol-
lami in šolami in združenim
delom. Srednja lesarska šola
Jože Srebrnič Nova Gorica je
soustavoviteljica te skupnosti.
Ker sodeluje v njej že od začet-
ka, je razvila tradicionalne prija-
teljske odnose z lesarskimi šol-
lami v vsej Jugoslaviji.

Skupnost je pripravila letos že
XV. tekmovanje. Gositelji je bil
center iz Prilepa, tekmovanje pa
je potekalo od 16. do 18. maja
1985. Udeležilo se ga je enajst
članov. Ekipe so tekmovale v
splošni kulturi (zgodovina —
druga svetovna vojna), v splošni
strokovni temi (sušenje lesa), v
specialni strokovni temi (organi-
zacija proizvodnje — računalniš-
tvo), v tehnologiji obdelave lesa
(strojna obdelava) in v športni
panogi (streljanje z zračno
puško).

Ekipe Srednje lesarske šole
Jože Srebrnič Nova Gorica je do-

ljeno delo. Sole ugotavljajo, da
mora učitelj pripravnik od vsega
začetka samostojno opravljati
vzgojno-izobraževalno delo v ra-
zredu. Čeprav ima mentorja, ki
mu pomaga in svetuje, je pri
pouku vendarle sam in mora ob-
vladati vzgojno-izobraževalne
naloge v celoti. Skoraj vsi pri-
pravniki so tudi razredniki. Men-
torji jim pomagajo pri učnih pri-
pravah, svetujejo jim strokovno
literaturo in dajejo druge na-
svete glede učne vsebine, vodenja
šolske dokumentacije, vzgojnih
ukrepov ipd. Mentorji pomagajo
pripravnikom pri vključevanju v
kolektiv, tako da laže prebrodijo
začetne težave. Seveda so tudi
mentorji preveč obremenjeni z
rednim delom, zato ne morejo
razbremeniti pripravnika, npr.
pri pouku.

Tako poročajo npr. iz Srednje
šole za trgovinsko dejavnost v
Ljubljani, kjer so v pravilnik za-
pisali, da ima pripravnik svojemu
delu ustrezen osebni dohodek. Ko
opravi strokovni izpit, se mu
leta poveča za 5 % in prav za to-
liko, ko opravi izpit za pridobitev
pedagoško andragoške izobraz-
be. Razlika v osebnem dohodku
med pripravnikom in tistim, ki je
opravi strokovni izpit, je torej
samo tolikšna, da spodbuja pri-
pravnikove, da čim prej opravijo
strokovni izpit. Kako bo pri-
pravnik napredoval pri delu, to
pa je veliko odvisno tudi od
njega samega, od njegovega za-
nimanja in sposobnosti oseb-
nostnih lastnosti in pripravljen-
osti za delo.

Naša anketa s tem ni končana.

Prav bi bilo, da bi povedali svoje
mnenje in izkušnje še drugi, da bi
vsestransko osvetlili pripravniš-
tvo v vzgoji in izobraževanju in
poudarili najboljše rešitve. Ne
more nam biti vseeno, kako spre-
jemamo in uvajamo v delo peda-
goški naraščaj, v današnjih raz-
merih celo ne.

Vaše odgovore, dragi bralci,
pričakujemo do konca avgusta. S
septembrom bo naše vrste okre-
pil spet nov rod učiteljev in vzgo-
jiteljev pripravnikov, ki naj bi v
učiteljskih in vzgojiteljskih ko-
lektivih našli naleteli na tople
sprejem, izkušen nasvet in pravično
nagrado.

JOŽE VALENTINČIČ

segla prvo mesto. Ker je na teh
tekmovanjih zmagala petič, ji je
to zagotovilo trajno last prehod-
nega pokala. Tekmovalci so bili
na ekskurziji v tovarni pohištva v
Crnem Boru. Ob tekmovanju so
si udeleženci ogledali pester kul-
turni spored, v katerem je bil na-
stop makedonske folklorne sku-
pine nepozabno doživljaje.

Srednja lesarska šola Jože
Srebrnič Nova Gorica je 25. maja
1985 organizirala republiško
tekmovanje lesarskih šol. Ekipe
učencev so se preskusile v strojni
obdelavi lesa in športnih pano-
gah (mali nogomet, streljanje z
zračno puško). Zmagala je Sred-
nja lesarska šola iz Maribora,
ekipa iz Ljubljane je dosegla
drugo mesto, tretje pa ekipa iz
Nove Gorice. Udeleženci tek-
movanja so si ogledali razstavo
izdelkov učencev, tekmovanje se
je končalo z bogatim kulturnim
sporedom.

Takšna vsakoletna srečanja
bogati mlade ljudi: na njih pog-
labljajo svoje znanje, spozna-
vajo lepote domovine, kulturo
narodov in narodnosti ter samo-
zavestno oblikujejo pozitiven
odnos do dela in življenja. Slo-
venski mladinci so tako doži-
veli svoj praznik — dan mladosti.

BOJAN KOVAČIČ

razpravljamo

KAKO DELIMO DENAR, KI GA NI

Za koliko v resnici zaostajamo za gospodarstvom

Vedno z odporom sodelujem v
razpravi o vprašanjih, ki bi mo-
rala biti sistemsko urejena, in
tako omogočati delavcem, da bi
se ukvarjali res le s tistimi stvar-
mi, ki spadajo med njihove de-
lovne naloge. Žal pa je pri nas
često tako, da porabiš polovico
delovnega časa, volje in potr-
pljenja, ko poskušaš urejati tiste
stvari, ki so potrebne, da se zago-
tovijo vsaj najnujnejše možnosti
za normalno delo. Zaradi tega
ponavadi trpi kakovost dela, po-
rajata se malodušje in nejevolja.

Vzrok za prejšnje razmišljanje
je znan — nezadovoljivo mate-
rialno stanje v srednjem šolstvu,
povod pa je prava ploha novih
predlogov, zagotovil, komentar-
jev in, upam si trditi, tudi napač-
nih informacij.

Predlog, naj bo zajamčeni
osebni dohodek 21.500 dinarjev,
bo postal dejstvo, in to je nujno,
če želimo zagotoviti delavcem
socialno varnost. Predlog Repu-
bliškega komiteja za delo (Delo,
11. maja letos) bo podprlo pred-
sedstvo Republiškega sveta
Zveze sindikatov Slovenije
(Delo, 30. maja letos) in Izvršni
svet Skupščine SR Slovenije bo
sprejel o tem odlok. Predstavniki
nekaterih strokovnih sindikatov
zahtevajo celo zagotovilo o naj-
nižjem osebnem dohodku, ki naj
bo 25.000 dinarjev (Delo, 30.
maja letos). Če vemo, kako na-
stajajo in se prikazuje izgube v
eni od teh dejavnosti, kako v isti
dejavnosti izvišujejo cene in
kakšna je dinamika dviganja
osebni dohodkov, je razumljivo,
zakaj take pobude. Ne
smemo oporekati ne poti, po ka-
teri nastaja določilo o zajamče-
nem osebnem dohodku, ne nje-
govi nujnosti, saj izhaja iz skrbi
za delavca.

Do tu je vse lepo in prav. Rad
pa bi jasen odgovor, ali velja to
za vse delavce ali, vprašano dru-
gače: So v naši družbi delavci pri
zagotavljanju materialne in so-
cialne varnosti enakopravni?
Trdim, da ne! Ko mi bo nekdo
materialno dokazal, da je ta trdi-
tev napačna, jo bom z največjim
veseljem preklical. Trditev ne-
sporno velja za srednje šolstvo,
verjetno pa še tudi za nekatere
panoge, ki ustvarjajo dohodek
samo na podlagi svobodne men-
jave dela.

Od 1. junija letos naj bi bil za-
jamčeni osebni dohodek 21.500
dinarjev. (Prepričan sem, da bo
pri sedanjih stopnji inflacije ta vi-
šina letos še enkrat popravljena.)
Po teh podatkih bo v letu 1985 v
Sloveniji povprečni zajamčeni
osebni dohodek 20.250 dinarjev
(do konca maja je bil 18.500 di-
narjev). Če upoštevamo, da so
vrednost programov za srednje
šole v letu 1984 valorizirali za
4,63 % in da je v letu 1985 načr-
tovano povečanje dohodka za
47,7 % v primerjavi s letom
1984, potem bo v slovenskem
srednjem šolstvu delavec, ki
opravlja enostavna dela, ki ne
zahtevajo strokovne izobrazbe,
prejel v letu 1985 povprečni me-
sečni osebni dohodek 14.171 di-
narjev; to pomeni 69,98 % pov-
prečnega zagotovljenega oseb-
nega dohodka v Sloveniji.
Trdim, da moramo najenostav-
nejša dela nagrajevati vsaj z za-
gotovljenim osebnim dohod-
kom, če je to tista višina, ki zago-
tavlja materialno in socialno
varnost. Vse dosedanje trditve,
da je bilo opravljenega 4,63 %

poročena, za leto 1984, da so do-
bile šole 40 % povečane akonta-
cije glede na leto 1984, da po-
skušamo sproti usklajevati sred-
stva za osebne dohodka na tem
področju, so resnične — res pa je
tudi to, da je po vseh dosedanjih
kazalnikih in predvidevanjih
enostavno delo v srednjem šol-
stvu v Sloveniji ovrednoteno v
letu 1985 le s slabimi 70 % zago-
tavljenega osebnega dohodka,
ali drugače povedano, srednje
izobraževanje zaostaja v Slove-
niji za gospodarstvom za okoli
30 %.

Podatki — taki in drugačni

Posamezni poročevalci v naših
časopisih (npr. Delo, 31. maja
letos) ugotavljajo, da smo z raz-
nimi poročili, povečanimi akon-
tacijami itd. zmanjšali razliko v
osebni dohodkih med gospodar-
stvom in srednjim šolstvom
na 9 %. Če bi bilo to res, bi bili
lahko samo zadovoljni. Ne vem,
od kod poročevalcem takšni po-
datki? Morda zaostajajo pov-
prečni osebni dohodki v sred-
njem šolstvu za povprečnimi
osebni dohodki v gospodar-
stvu? To bi bilo morda lahko res,
vendar moramo takšno pov-
prečje takoj zavreči, če ne želimo
uporabiti tistega znanega nesmi-
sla o golažu s kislim zeljem:
nekdo je meso, drugi zelje — v
povprečju pa oba isto jed. Če že-
limo primerjati osebne dohodke
zaposlenih v dveh ali več pano-
gah, moramo nujno upoštevati
tudi strokovno sestavo zaposle-
nih. Včasih smo za to uporabljali
kazalnik pogojno nekvificira-
nega delavca. Ta kazalnik smo
pozneje zavrgli kot neutemeljen
in neuporaben, vendar ga nismo
zmogli nadomestiti z boljšim.
Imam občutek, da smo pogojno
nekvificiranega delavca opu-
stili zato, da bi zakrili nastajanje
prevelikih razlik v osebnih do-
hodkih pri delavcih enakih stro-
kovnih kvalifikacij v različnih
delovnih organizacijah.

V slovenskem srednjem šol-
stvu naj bi bila sestava zaposle-
nih približno takšna:

- delavci z visoko strokovno izobrazbo — 88,58 %
- delavci z višjo strokovno izobrazbo — 1,90 %
- delavci s srednjo strokovno izobrazbo — 3,95 %
- delavci s poklicno strokovno izobrazbo — 1,61 %
- delavci brez strokovne izobrazbe — 3,95 %

Dela in naloge, ki jih v srednji
šoli morajo opravljati delavci z
visoko strokovno izobrazbo, so
predpisane z zakonom. Trdim,
da so redke delovne organizaci-
je, ki morajo imeti tolikšen od-
stotek delavcev z visoko stro-
kovno izobrazbo, in upam si tudi
trditi, da so verjetno tudi delovne
organizacije, ki visokošolsko
usposobljenih strokovnjakov
sploh nimajo, pa svojem pov-
prečnem osebnem dohodku pa
daleč prekašajo povprečje sred-
njih šol.

Iz podatkov v potrebah po de-
lavcih (Delo, 15. maja letos) ir
informacij o dinamiki gibanja
osebni dohodkov v delovnih
organizacijah lahko z vso gotov-
nostjo trdimo, da je delo z visoko
izobrazbo v gospodarstvu že
danes v povprečju vrednoteno z
najmanj 60.000 dinarji, da bo pa
Nadaljevanje na str. 4

samoupravni odnosi

Kritično v družboslovnih šolah

Na sestanku Skupnosti srednjih družboslovnih šol so predstavniki šol med predlogi, ki so jih imeli k spremembam v samem vzgojno-izobraževalnem delu, razpravljali tudi o družbenoekonomskem položaju samih šol znotraj izobraževalne skupnosti Slovenije.

Položaj srednjih družboslovnih šol, na seji Skupščine Posobne izobraževalne skupnosti za družboslovno usmeritev pa so delegati povedali, da velja to tudi za višje in visoke šole, je znotraj izobraževalne skupnosti Slovenije, zlasti na materialnem področju izredno kritičen. Nekatere šole so izkazale že v četrtletju 1985 velik finančni primanjkljaj, ta pa se lahko ob polletju ponovi ali celo razširi. Ta kritični položaj je povezan s številnimi razlogi.

Najpomembnejši razlog je prav gotovo v tem, da te šole prejemajo za gmotne izdatke izredno malo denarja. Najmanj med vsemi šolami. Tako pač po merilih, ki so bila sprejeta že pred leti. Skupni zneski za materialne izdatke, ki jih šole prejemajo, ne zadostujejo več za ogrevanje — kje pa je še vse drugo. Zato gre že del denarja, ki je namenjen osebnim dohodkom, za kritje materialnih stroškov. Zato so v družboslovnih šolah osebni dohodki med najnižjimi v srednjem šolstvu! Razumljivo je, da Skupnost predlaga, naj bi čimprej spremenili merila, posebno pa se zavzema za to, da bi izobraževalna skupnost plačala ogrevanje po računih, ki jih šole prejemajo.

Drugi razlog, zakaj so družboslovne šole v neenakopravnem položaju, je v tem, da imajo te šole malo oddelkov, večina jih je v starih poslopih z majhno

amortizacijo. Merila v Izobraževalni skupnosti podpirajo predvsem velike in nove šole. Razumljivo je, da to ni primerno, zlasti za šole v manjših krajih.

Zelo pomemben razlog za zaostajanje je tudi ta, da v teh šolah ne ustvarjajo sredstev z neposredno menjavo dela. Tako kot večina velikih, zlasti še s tehnično usmeritvijo. Javna tajnost je, da nekatere srednje šole tehniške usmeritve ustvarjajo velik del dohodka s svojo proizvodnjo; za to imajo možnost, in prav je, da jo izrabijo. Ni pa prav, da nekatere šole zaradi tega, ker take dejavnosti ne morejo opravljati, pa bi to rade, zaostajajo v pridobivanju prihodka in s tem tudi pri delitvi dohodka.

Razlogov za zaostajanje je verjetno še več. Mogoče so nekatere tudi v sami notranji organizaciji. Toda te je težko najti, saj so morale šole za pomiritev stanja poiskati praktično vse, kar je bilo dosegljivo. Krčenje mreže tu ne koristi nič. Tudi ne očitki, da nekatere šole delajo samo v eni izmeni. Standard je sedaj že tako nizek, da nižji biti ne more. Na šolah že opuščajo nekatere metode in oblike dela, ki so bistveno zboljševale kakovost dela. Primanjkujejo trakovi, žarnice, papir, kemikalije itd. Še večjega osiromašenja ne moremo dopustiti. Pošteno je treba oceniti celotno stanje in storiti vse, da bi bilo delo na šolah čim boljše. Za to pa je treba ob nenehnem dvigovanju cen tudi za šolsko delo primerno povežati sredstva. Za kakovostno delo učiteljev in učencev. V korist kakovostnih kadrov za združeno delo. Torej tudi za spremembe v samem združenem delu.

JOŽE ZUPANČIČ

Enakopravno za vse in usklajeno z merili in zakonom

Pripombe k osnutku predloga SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Predlog Samoupravnega sporazuma je znova pred nami. Pri naša veliko novih rešitev in ga je mogoče primerjati s sporazumi drugih dejavnosti. Sestavljalci so si gotovo močno prizadevali, da bi bil v prid delavcem, ki jim je sporazum namenjen, in to se jim je tudi v marsičem posrečilo. Ker je osnutek sporazuma v razpravi, je prav, da ga obravnavamo čim bolj zavzeto, da bi že ob nastajanju postajal last vsakega delavca, ki mu je namenjen. Le tako si lahko obetamo, da bo resnično zaživel. Natančno prebiranje tega osnutka sporazuma pa odkriva še nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti.

Oglejmo si samo nekatere: — predlog sporazuma je težko razumljiv (poglavje IV, člen 47), v nekaterih členih (člen 29) je verjetno protisloven; — učiteljevo delo vrednoti prenizko (člen 33), tudi če ga gledamo z vidika normativov financiranja; — ne zagotavlja enakopravnega položaja vseh delavcev v osnovni šoli (33. člen), saj si nekatere kategorije delavcev lahko poiščejo ustrežnejše osnove za oblikovanje osebnega dohodka v sporazumih drugih dejavnosti; — delovne uspešnosti vzgojno-izobraževalnega dela ni mogoče toliko meriti z obsegom dela (člen 37); — vsak učitelj bo lahko pri kriteriju umski napor v preglednici ugotovil, da pouk ni ustrezno vrednoten.

V opombah k posameznim členom bom poskušala natančneje pojasniti, v čem vidim pomanjkljivosti. Poglavje II Skupna izhodišča in osnove za pridobivanje dohodka v svobodni menjavi dela opredeljuje izhodišča, zato bi morale biti podpisnice sporazuma tudi izobraževalne skupnosti.

Zlasti poglavje IV Značilni kazalniki za ugotavljanje rezultatov gospodarjenja ter... in člen 47 sta pisana tako, da sta večini delavcev, ki jim je samoupravni sporazum namenjen, verjetno težko razumljiva, najbrž kar nerazumljiva.

29. člen opredeljuje razmerja ovrednotenja zahtevnosti del med posameznimi skupinami zahtev določen za vsako skupino zahtev določen odstopek (toleranco). Priložena metodologija pa je enolično določena in ne nakazuje odstopov pri posameznih zahtevah. Tako se lahko raz-

zume, da se določila 29. člena nanašajo na vrednotenje posameznega dela in naloge. Pri pregledu vrednotenja tipičnih del in nalog pa lahko vidimo, da določila 29. člena ne veljajo. Na primer: za vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli znese usposobljenost in odgovornost pri delu 78,4%, po 29. členu pa naj bi bilo to največ 70%.

Vrednotenje del in nalog v 33. členu ni povsem v skladu z normativi posameznih izobraževalnih skupnosti, ki so jih sprejeli uporabniki in izvajalci in so tako družbeno verificirani. Ni sprejemljivo, da je razmerje med nalogama pedagoško vodenje osnovne šole in vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli po samoupravnem sporazumu 1,46, razmerje po merilih Mestne izobraževalne skupnosti Ljubljana 1,35, še zlasti, ker je opredeljeno tolerančno območje ± 10 . Povsod ugotavljamo, da je učiteljevo delo pre malo vrednoteno; s samoupravnim sporazumom pa delamo prav nasprotno, ker sredstva že namenjena za učitelja, prelivamo — za druge kategorije delavcev. Zadnja dva odstotka tega člena nista sprejemljiva že z vidika normativov financiranja, še posebno zato, ker dopuščata, da se nekaterim delavcem poiščejo ustrežnejše osnove za oblikovanje osebnega dohodka v sporazumih drugih dejavnosti. To bi bilo omogočeno zgolj delavcem, ki imajo zaradi narave dela tudi močan vpliv na odnos družbe do vrednotenja vzgojno-izobraževalnega dela.

Nujno je, da so vsi delavci osnovne šole enakopravno zajeti v en sporazum in da se skupaj prizadevajo doseči v družbi že močno podprto načelo »za enako delo približno enak osebni dohodek« — ne glede na dejavnost.

Med tipičnimi deli manjka vrednotenje del računovodje, knjižničarja, socialnega delavca.

V členu 34 je treba določiti največje dodatno vrednotenje zahtevnosti del in nalog poslovnih delavcev tako, da je ob povečanem obsegu dela zagotovljena še kakovost dela. Razčlenjenost vzgojno-izobraževalnega procesa ter organizacija dela in poslovanja in drugih dejavnosti je treba reševati z ustreznim številom vodstvenih oziroma vodilnih delavcev in tako zagotoviti tudi kakovost dela. Vsebina tega člena pa se ne more nanašati samo na poslovodne organe.

sprejemajo odloke — Republiški komite za delo, Predsedstvo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije — splotno poznajo razmere v srednjem usmerjenem izobraževanju? Videti je, da ne, in da levica ne ve, kaj dela desnica. Če razmere poznajo, kaj so storili, da bi jih spremenili, oziroma kaj bodo storili, da bomo njihove predloge in določila lahko uresničili? Lahko je sprejemati predloge in odločitve, ne pa tudi obveznosti! Kako naj samoupravni in poslovodni organi srednjih šol zadostijo tem zahtevam in odgovorijo čistilcem, ki trdijo, da ne morejo živeti, da pre malo prejemajo, čeprav po televiziji govorijo in po časopisih pišejo drugače. Ali ni vse to navadno zanikanje neke družbene dejavnosti, ki ji v drugih okoljih dajejo povsem drugačen pomen?

Prej navedeni kazalniki temeljijo na podatkih, s katerimi delamo na srednjih šolah. Čutil sem dolžnost, da jih objavim, ker zgolj iz števil o nekem poročanju, o povečanih akontacijah, dobi nekdo, ki pravih razmer ne pozna, povsem napačno predstavilo. Te podatke in našeta vprašanja pa navajam tudi za tiste, ki predlagajo, kako naj delimo denar, ki ga splot ne dobimo.

VALENTIN PIVK

V 37. členu je opredeljena vplivnost posameznih osnov za ugotavljanje delavčeve uspešnosti za posamezne kategorije dela. Delovne uspešnosti vzgojno-izobraževalnega dela ni mogoče meriti z obsegom dela, ker je obseg dela določen z letnim delovnim načrtom, večji obseg dela pa pomeni nadurno delo. Delovna uspešnost vzgojno-izobraževalnega dela se lahko ugotavlja predvsem s kakovostjo dela, ki pa ji je v osnutku odmerjeno le 15 do 35% celotne delovne uspešnosti. Predlagani način vrednotenja uspešnosti vzgojno-izobraževalnega dela bi zmanjšal kakovost dela, ker spodbuja predvsem obseg in je celo v nasprotju z Zakonom o osnovni šoli — v tem je zaradi kakovosti dela določena največja obremenitev učitelja z neposrednim vzgojno-izobraževalnim delom.

V 41. členu je navedeno, kaj naj bi upoštevali za ugotavljanje kakovosti dela posameznega delavca. Večina naštetih elementov za pedagoške in strokovne delavce je takšnih, da jih bo težko opredeliti v več stopnjah, še težje pa jih ocenjevati; zato jih je nujno v sporazumu ali v prilogi natančneje strokovno opredeliti.

Vodenje finančnega poslovanja v šolah ni takšno, da bi omogočilo ustrezno ugotavljanje gospodarnosti dela posameznega delavca v skladu s predlaganim 42. členom.

Vprašanje je, če so ponderirana merila, navedena v členu 46, za ugotavljanje uspešnosti poslovnih organov, ki jih je pripravila Gospodarska zbornica za gospodarstvo, smiselno uporabna tudi za družbene dejavnosti, kjer so popolnoma drugi kazalniki uspešnosti.

Zaradi večje enotnosti med posameznimi šolami bi bilo treba

Občutno ekonomsko zaostajanje

Tako kot po drugih občinah po Sloveniji so tudi v Celju družbenopolitične organizacije namenile šolstvu v zadnjem času izredno pozornost. Najprej so o šolstvu spregovorili člani Zveze komunistov. Temeljito pripravljeno gradivo, ki ga je v celoti sprejel tudi Komite, je izpostavilo le nekatera vprašanja. Po ugotovitvah, da je vzgojnega dela iz leta v leto manj, kljub številnim razglasom, pa bi ga moralo biti vedno več, ter problemih proizvodnega dela in delovne prakse, pripravništva in srednjeročnega načrtovanja, je bilo v ospredju zlasti vprašanje družbenoekonomskega položaja šol v povezavi z izredno slabo kvalifikacijsko kadrovske sestavo združenega dela. Kot zanimivost v zvezi z družbenoekonomskim položajem zapišimo dve ugotovitvi.

Najprej omenimo tisto, v kateri celjski komunisti ugotavljajo, da je vrednotenje po merilih izobraževalne skupnosti Slovenije nesprejemljivo, saj je vrednost za začetno delo skoraj še enkrat nižja od zahtevanega minimalnega osebnega dohodka v Sloveniji. Ker seveda čistilke nimajo tako nizkih osebnih dohodkov, pa tudi učitelji ne takih, kot jim po merilih pripadajo, so našli celo vrsto »samopomoči«, s katerimi si pomagajo, da osebni dohodki niso strahotno nizki. Ob tem pa nastane drugo vprašanje, na katero so opozorili Celjani: vse te vrste »samopomoči« so v bistvu protizakonite in zamegljujejo stanje, saj ga kažejo nekoliko boljše, kot je v resnici.

Druga pa je kvalifikacijska sestava kadrov v združenem delu. Ugotovitve so prav žalostne. Med celjskimi delavci je le 4,3% visoko izobraženih. Še slabše je v

v 49. členu opredeliti faktorje lovine dobe po lestvici.

V 56. členu v točki 7 bi morali biti opredeljeno trajno vzgojno-izobraževalno delo v celotni osnovni šoli, saj zadeva o 14% učiteljev osnovnih šol Sloveniji.

V preglednici Pregled zahtevnosti tipičnih del in nalog poleg že omenjenega neustreznega razmerja med nalogami pedagoško vodstvo in poslovnimi šoli neustrezno vrednoten tudi kriterij umski napor. Preučevalno in svetovalno v osnovni šoli je vrednoteno 100, pouk s 70, pedagoško stvo pa s 150 točkami. Pri vsi v podatkih za ugotavljanje htevnosti dela naveden umski napor. Neposredno vzgojno-izobraževalno terja zelo velik umski napor, verjetno celo presega utrdni napor preučevalnega in svetovalnega dela, in zagotovo presega komaj 47% umskega nora pedagoškega vodstva osnovne šole. Predlog: umski napor prvih dveh omenjenih naj bo vrednoten enako, pri pedagoškega vodenja pa na 50% točk višje.

Na primer: pouk v osnovni šoli ter preučevalno in svetovalno delo 70 ali 100, pedagoško vodenje v osnovni šoli pa 100 ali 150.

Pozivam tudi druge delovne skupnosti, da s svojimi pombami vplivajo na svoj razum, sestavljalce pa prosim, da utemeljene pripombe sprejmejo kot dobronamerne in pravijo ali dopolnijo Sporazum tako, da bo zagotavljal enakopravnost vseh delavcev, da skladen z dosedaj verificiranimi merili družbe za učiteljevo in druga dela osnovne šole in veda skladen z Zakonom o osnovni šoli.

J. M.

Za koliko v resnici zaostajamo za gospodarstvom

Nadaljevanje s 3. str.

ta znesek konec leta še bistveno večji. Po sedanjih kazalnikih pa bo delo srednješolskega učitelja z visoko izobrazbo šele konec letošnjega leta vrednoteno za okoli 42.000 dinarji, ali okoli 70% tistega, kar je v gospodarstvu in tudi nekaterih drugih dejavnostih že danes. In spet smo po drugi poti prišli do zaostajanja za okoli 30%. Od kod nekaterim le 9%?

Kam vodi zniževanje deleža v narodnem dohodku

Ob zahtevi, da je treba popraviti nevladno materialne razmere v srednjem šolstvu, slišimo napotke, da je treba »najprej preveriti osnove in merila izobraževalne skupnosti, in to z vidika možnosti za uveljavljanje celotnega družbeno-ekonomskega položaja delavcev; to pa ni samo odločanje o osebnih dohodkih, ampak o celotnem delu in delovnih dosežkih« (Prosvetni delavec, 20. maja letos). Moram reči, da zveni to visoko načelno in deklarativno, brez akcijske in vsebinske konkretности. Če so pri tem misljena tista merila izobraževalne skupnosti, na podlagi katerih lahko izobraževalna skupnost razdeljuje izvajalcem vnaprej določen denar, si upam trditi, da nosijo ta merila zelo, zelo majhen del krivde za sedanjí gmotni položaj

v slovenskem srednjem šolstvu. Vzrok sedanjemu stanju je izključno v visoki podcenjenosti dela in neupoštevanju dejanskih materialnih stroškov. Da so sredstva, ki jih prejmejo šole za izvajanje svojih programov, daleč prenizka, pove tudi podatek, da porabijo šole od 84 do 90% vseh sredstev za dohodek in da iz tega dohodka zagotavljajo osebne dohodke, ki, kot je bilo dvakrat povedano, zaostajajo za okoli 30% za gospodarstvom. Če bi, kar je v praksi nemogoče, šole vsa sredstva, ki jih dobijo za izvajanje svojih vzgojno-izobraževalnih programov, prelele v dohodek, bi morda povečale s tem osebne dohodke svojih delavcev od 10 do 16%, vendar bi s tem ne zmanjšale sedanjega zaostajanja za okoli 30%, niti ne bi zmanjšale razlike na večkrat navedenih 9%. Ta ugotovitev spet potrjuje trditve, da rešitve ne moremo iskati samo v spreminjanju meril izobraževalne skupnosti, temveč izven tega!

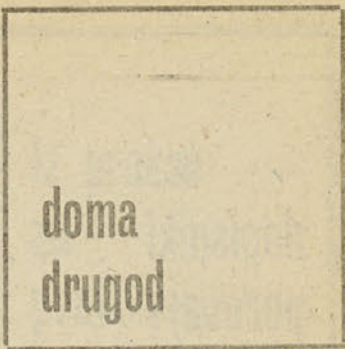
Kje potem? Rešitev je lahko samo, in tudi mora biti, v večjem deležu za vzgojo in izobraževanje v narodnem dohodku. Delež narodnega dohodka za vzgojo in izobraževanje se že več let zmanjšuje in videti je, da ne bomo videti, ali pa res nismo sposobni doumeti, kam to zniže-

vanje vodi. Sedanje razmere v vzgoji in izobraževanju vodijo v večjo katastrofo, kot bi predstavljal bankrot morebitnega enega največjih slovenskih zguhašev, to pa znamo vedno z vsemi družbenimi posegi preprečiti. Mislim, da sedanjega položaja v srednjih šolah (in morda še kje) ne smemo odlagati na novi srednjeročni načrt, ker bi se sicer razmere lahko preveč zaostriale.

Nisem eden tistih, ki ne vidi svojega praga in smeti pred njim. Gotovo je, da se v vzgoji in izobraževanju še da zboljšati kakovost in tudi organizacija šolstva še ni najboljša. To moramo napraviti tudi šolniki sami, še bolj pa seveda tisti, ki so za to postavljeni. Trditve ni brez razloga, da je bilo za to storjeno verjetno največ prav v srednjem šolstvu. Priznati pa je treba tudi, da od delavca, ki ne vidi jasne perspektive, in, žal, danes se v šolstvu to že dogaja, težko pričakujemo vse to. Zdi se mi, da je prav to tisto, zaradi česar moramo razmere urediti.

Ko danes človek bere v naših časopisih ter posluša po radiu in televiziji, kakšni so predlogi o zajamčenem in najnižjem osebnem dohodku, ne more mimo tega, da si ne bi postavil nekaterih vprašanj: Ali dejavniki, ki posredujejo takšne predloge in

JOŽE ZUPANČIČ

Boj proti koroškemu šolskemu getu

si slovenski šolarji se ne uče slovenščine

Tisti, ki vsaj nekoliko poznajo zgodovino koroških Slovencev, dobro vedo, kako jim je narodnostno »koristil« čas, ki so ga dobili v tamkajšnjih šolah. Zločasne ultrakvistične osnovne šole so bile po imenu sicer dvojezične, v resnici pa so tisti drobci pouka v slovenščini v najnižjih razredih pomenili le pripomoček hitrejšemu pomembnevanju slovenskih šolarjev. Pomembnejša vloga koroških osnovnih šol se je začela z zlomom habsburške monarhije, nadaljevala tudi v republiki Avstriji in še bolj po priključitvi te države k nacistični Nemčiji. Kot smo, je raznarodovanje doseženo vrhunec s fizično likvidacijo množičnim izseljevanjem koroških Slovencev.

Upanje, da bo nova oblast po koncu nacizma odpravila krivice koroškemu področju, ki so jih prej trpeli koroški Slovenci, se zdaj še ni v celoti uresničilo. Resničivni te želje se je približevala uredba o obveznem dvojezičnem osnovnem šolstvu na južnem Koroškem, sprejeta leta 1945; to so do leta 1955 predvajali kot zgled šolske ureditve narodnostno mešanem območju. V zadnjem času si koroški nacionalistični nemški krogi razdajajo, da bi ločili tamkajšnje osnovne šole na nemške in slovenske (o tem kasneje). Glede na to je zelo zanimiva trditev posebne komisije je dunajskega parlamenta iz leta 1959, ki pravzaprav zamisel ločenih šol proglašala za izredno nevarnost, da bi le-te postale mesto narodnega fanatiziranja.

Prav narodno zagrizenost in nesiljevanje (šolske stavke) sta bila vzrok, da so leta 1958 na avstrijskem Koroškem odpravili dvojezično obvezno osnovno šolo in uvedli, da imajo starši pravico odjaviti otroke od dvojezičnega pouka. Manjšinski slovenski zakon iz leta 1959 je pomenil spet nazadovanje, saj je pouk slovenskega jezika na dvojezičnem območju Koroške smejil samo na tiste učence, ki jih starši izrecno prijavijo k temu pouku. Tako je bilo na Koroškem konec dvojezičnega pouka učencev, ki po izkušnjah od drugod (in tudi pri nas) veliko pripomore k boljšemu medsebojnemu razumevanju in sožitju pripadnikov skupaj živečih narodov. Način prijavljanja k pouku slovenščine velja na Koroškem še danes in ima zaradi različnih pritiskov seveda negativen predznak. V avstrijskem sistemu osnovnošolskega pouka, se deli na štiriletno osnovno, štiriletno glavno šolo ter devetletni politehnični razred, namenjen pa je tistim učencem, ki ne namera-

vajo nadaljevati šolanja na srednjih šolah, je uporaba slovenščine kot učnega jezika omejena le na prve tri razrede osnovne šole, v drugih pa se poučuje le kot učni predmet. Šolski zakon iz leta 1959 predvideva možnost pouka v slovenščini (v prej omenjenih okvirih) na 81 osnovnih, dveh posebnih in 24 glavnih šolah južne Koroške. V šolskem letu 1984-85 se je na 67 osnovnih šolah prijavilo k dvojezičnemu pouku 1070 učencev, na glavnih šolah pa k pouku slovenščine 333 učencev, od tega 132 takih, ki jim slovenščina ni materni jezik. Zaradi načina prijavljanja k pouku slovenščine pa lahko upravičeno trdimo, da ga niso deležni vsi slovenski šolarji na Koroškem.

Tudi tako okrnjena dvojezična osnovna šola na Koroškem je v napoti pristajam Heimatdiensta, svobodnjaške stranke in podobnim nacionalističnim krogom. Z izgovorom, češ da so pri zdajšnjem sistemu pouka prikrašani šolarji nemške narodnosti (npr. za tisti čas, ko se učitelj v razredu ukvarja z otroki, ki so prijavljeni k pouku slovenščine, ostale pa medtem drugače zaposli), zahtevajo ločene šole za nemške in slovenske otroke — mrežo osrednjih šol, kamor bi tudi iz okoliških krajev vozili šolarje, prijavljene k pouku slovenščine. Predstavniki koroških Slovencev in avstrijske demokratične javnosti so te načrte označili kot poskus, da bi ustanovili slovenske šolske gete ter kot različico južnoafriškega apartheida in jih odločno zavračajo kot nadaljnji poskus krčenja koroškega dvojezičnega ozemlja, pospeševanja asimilacije slovenskih otrok, onemogočanja njihovega pouka v materinščini, končno pa tudi kot obliko pritiska na tiste demokratično usmerjene nemške starše, ki so svoje otroke prijavili k dvojezičnemu pouku.

Po zadnjih reformah šolskega sistema so tudi vrtci postali del vzgojno-izobraževalnega sistema. Koroški Slovenci imajo to »srečo«, da se je sistem le-teh razvil po letu 1955 in avstrijski državni pogodbi, tako da v njenem 7. členu, ki govori o pravicah manjšin v Avstriji, problematika vrtcev ni včlenjena. (Predstavniki koroških Slovencev so bili glede tega daljnovidnejši in so že v spomenici iz leta 1955 zahtevali dvojezične vrtce.)

Ker na Koroškem ni javnih dvojezičnih otroških vrtcev, so si jih koroški Slovenci po sistemu samopomoči, ki ga je uveljavljala v habsburškem času pred 100 leti ustanovljena Družba sv. Cirila in Metoda, začeli ustanav-

ljati zasebne dvojezične vrtce. Zdaj je pet takih vrtcev: dva v Celovcu, eden v Šentprimozu, Šenpetru pri Šentjakobu in v Škofljicah. Tisti otroci, ki jih bodo starši prijavili k pouku slovenščine, bodo kasneje nedvomno imeli večje težave kot tisti, ki so bili v dvojezičnem vrtcu.

PRIJETNO POPOLDNE OB KNJIGAH

Slovenski otroci v mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu

Učenci slovenskega dopolnilnega pouka iz Höhenkirchna pri Münchnu so v sredo, 15. maja, obiskali Mednarodno mladinsko knjižnico (Internationale Jugendbibliothek — IJB). IJB zbira književnost za otroke vsega sveta. Ustanovila jo je Jella Lepman, ki je leta 1949 želela z zbiranjem otroških knjig vseh dežel opozoriti na prijateljstvo, ki naj vlada v svetu. Danes je v IJB zbrana tako književnost za otroke kot tudi strokovna literatura o tem področju. V skladišču je 400 tisoč otroških knjig v 120 jezikih sveta. Del knjig si otroci lahko sposodijo. Otroci se v knjižnici učijo tudi angleščino in francoščino, hodijo k pevskemu zboru in v slikarski atelje. Strokovnjaki s področja mladinske književnosti, učitelji, avtorji in vsi, ki jih zanima mladi bralec, njegove želje in potrebe, prihajajo in prebirajo knjige in članke o otroku in književnosti, ki je njemu namenjena. Knjižnica, katere projekte podpira tudi UNESCO, prejema knjige brezplačno od založb posameznih dežel. Tako tudi slovenske knjige pridno pošiljajo založbe Mladinska knjiga, Borec, in Partizanska knjiga, lektorji v knjižnici pa bi želeli še več sodelovanja drugih založb. Za slovenske otroke knjige, ki na policah IJB manjkajo je namenil del denarja ZAMTES iz Ljubljane, in tako bo münchenska knjižnica svojo zbirko slovenskih knjig še povečala.

Knjige slovenskih avtorjev in ilustratorjev so torej tudi v slovenskem jeziku tako v skladišču kot tudi v oddelku za izposajo. A knjižnica je v delu mesta, kjer ne živi mnogo slovenskih družin in mnoge knjige tako žal ne najdejo poti do otrok. Kot knjižničarka in študentka iščem v IJB nove spodbude za delo in odgovore na mnoga teoretična vprašanja. Ob svojem bivanju v Münchnu sem tako tudi slovenskim otrokom želela pokazati knjižnico in sloven-

Koroški Slovenci se torej bojujejo z groznjami šolskega geta. Bodo s pomočjo demokratične avstrijske javnosti te temne sence premagali? Čeprav nam zgodovina dežele Koroške daje kaj malo upanja, bodimo vseeno optimisti.

ANDREJ VOVKO

ske knjige v njej. Tovaršica Martina Vizjak je bila pripravljena sodelovati pa tudi starši otrok so se vabilu z veseljem odzvali. Tako je knjižnico obiskalo osem otrok slovenskega dopolnilnega pouka iz Höhenkirchna, njihova tovarišica in tri mame. Obisk knjižnice je bil zanje prijeten majski izlet.

V knjižnici smo jih sprejeli s sokom, otroci pa so nam pripravili lep program. Pomočnico direktorja knjižnice tov. Betten so presenetili tudi z rožami. A tudi otroke so čakala presenečenja. Smeli smo se povzpeti v stolp Erich Kästner, kjer je urejena spominska soba. Smeli smo v skladišče, kjer so otroci lahko premikali police, pogledali slovenske knjige in ob drugih knjigah ugibali, v katerem jeziku so napisane. Tudi v oddelku za sposojo smo opazovali knjige različnih dežel. Otrokom sem prebrala zgodbičo Daneta Zajca Leteča hišica, učena Vesna pa je zgodbo prebrala še v nemškem prevodu. Tako so zgodbo resnično vsi razumeli, tudi Marija, ki je stara šele 6 let, in še ne hodi v šolo. Otroci so risali hiše, tiste iz sivega mesta, tiste, iz zelenega in tiste, ki letijo nad polji in iščejo zelenje. Časa, da bi si ogledali več slovenskih knjig, je bilo premalo, a majhen kviz smo želeli še izpeljati. Otroci so si razdelili različne slovenske slikanice in morali so poiskati, kdo je knjigo napisal, kdo jo je ilustriral, katere živali v njej nastopajo in še marsikaj. Prav nič lahka vprašanja za tiste, ki bolje govori nemško, ki hodi v nemške šole in se slovenščine šele uči. A na vsa vprašanja smo našli odgovore. Otroci so iz knjižnice odhajali z lepimi knjižnimi nagradami.

Obisk slovenskih otrok v IJB je obet za naprej. Tudi knjižnice v tujini bi kupovale slovenske knjige, če bi slovenski otrok našel pot do njih. A premalo je priložnosti, ki bi otroku to pot pokazale.

BARBARA HANUS

TRST

Posebno skrb slovenščini v predšolski vzgoji

V zadnjih letih se v predšolski vzgoji na dvojezičnem območju težave kar kopičijo: slovenske vrtce obiskuje čedalje več italijanskih otrok, precej jih je iz mešanih zakonov, manj pa je slovenskih otrok.

Da bi to pereče vprašanje čim bolje rešili, sta Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) in Sindikat slovenske šole pripravila posvet na temo: Predšolska vzgoja na dvojezičnem območju, ki je potekal 16. maja v Trstu.

Na posvetu smo slišali poročila o delovanju in težavah, s katerimi se ubadajo različni vrtci na Tržaškem in Goriškem; o tem so poročali predstavniki obeh sklicateljev posveta. Poročila kažejo, da so otroški vrtci pod pritiskom asimilacije, saj je večina otrok — bodisi v Trstu ali v Gorici — iz italijanskih ali iz mešanih družin.

Statistični podatki, zapisani v poročilih, povedo, da je na Tržaškem 30 otroških vrtcev, 18 državnih in 12 občinskih, na Goriškem pa 11. Otroške vrtce s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem obiskuje 489 otrok, na Goriškem pa 246. Anketa, opravil jo je Slovenski raziskovalni inštitut, je pokazala, da je pri 60 odstotkih otrok, starih od štiri do pet let, pogovorni jezik slovenščina, 40 odstotkov otrok govori italijansko ali tržaško parečje. V 58 odstotkih družin sta oba starša Slovenca, v 18 odstotkih družin je oče Slovenec in mati Italijanka, v 22 odstotkih pa je oče Italijan in mati Slovenka; v 4 odstotkih družin je mati druge narodnosti. Po poročilih je sledila živahna razprava, v njej so sodelovali vzgojitelji, ravnatelji in drugi. Razpravljali so poudarili, da je v vrtcih premalo didaktičnega gradiva, primanjkuje zlasti kaset s slovenskimi pravljicami in pesmimi.

Posebno pereče je vprašanje občinskih otroških vrtcev v Trstu; ti so odvisni od italijanskih didaktičnih ravnateljev in imajo premalo stika z vzgojitelji in državnih otroških vrtcev. Občinski otroški vrtci, ki delujejo v ita-

lijanskem okolju, se spopadajo tudi s številnimi drugimi težavami.

Na posvetu smo slišali spodbudno poročilo o delovanju dvojezičnega zasebnega otroškega vrtca v Benečiji. Ta vrtec je začel delovati v letošnjem šolskem letu v Špetru. Obiskuje ga 10 otrok, ki govorijo v domačem slovenskem narečju. Vzgaajo se v lepi, svetli učilnici, na voljo imajo tudi igralnico in prostorno jedilnico.

Vrtec v Špetru je razveseljiva novost, hkrati pa pomeni prvi korak k ustanovitvi slovenske šole v Benečiji. Upajmo, da bo ta zasebna šola postala nekoč državna.

Za hitrejši razvoj predšolske vzgoje s slovenskim učnim jezikom je treba ustanoviti študijsko središče; v njem bi se zbiralo gradivo, študijska literatura pa tudi izkušnje. Središče naj bi hkrati povezovalo strokovnjake, ki bi usmerjali vzgojitelje pri njihovem vzgojnem delu.

Pri raziskovalni dejavnosti si je treba še nadalje prizadevati za razvoj predšolske vzgoje v slovenščini tudi na območju videmske pokrajine, in ob tem upoštevati pobudo v Špetru, ki odpira nove možnosti za dvojezično vzgojo na obmejnih območjih.

Prav bi bilo, da bi na Tržaškem in Goriškem izbrali po en vrtec, ki naj bi postal strokovno središče in središče vseh eksperimentalnih pobud. Vrtca naj bi izbrali glede na ustrezne pogoje, ki jih morata izpolnjevati, sicer pa jima je treba zagotoviti primerne možnosti. Dopolniti je treba vsedrjavne smernice za delo v otroških vrtcih glede na posebne jezikovne razmere, v katerih delujejo, prilagoditi programe za vzgojiteljske tečaje v slovenščini, in predvideti možnosti, da bi v prihodnje podaljšali študijsko dobo za to smer izobraževanja.

Posebno skrb je treba nameniti slovenskemu jeziku v predšolski vzgoji, za to pa je treba zagotoviti tudi strokovno pomoč šolskih in raziskovalnih ustanov v SR Sloveniji.

MARKO PAULIN

Za zdravo rast

Desetletni načrt zidave domov učencev in študentov—2.del

V srednješolskem domu pride učence povprečno 15 kvadratnih metrov bruto površine. Učenec je nastanjen v triposteljni sobi. Vsaka bivalna skupina 30 učencev ima sanitarno napravo, dnevni prostor — učilnico, čistilne prostore in prostore pedagoškega delavca.

Vsak dom ima še sodoben kuhinjski obrat, jedilnico, klubske in rekreacijske prostore, knjižnico, spalnico, ambulanto, bolnišnične sobe, zaklonske, upravne prostore itd.

V nanovo zgrajenih domovih za študente je spalno študijski prostor namenjen povprečno le dvema študentoma, na štiri študente pridejo čajna kuhinja in sanitarije.

Poleg kakovosti bivalnih prostorov bo v letu 1986 zagotovljeno dovolj zmogljivosti domov za vse potrebe učencev in študentov v Sloveniji.

predvsem odprave stare miselnosti tako delavcev in učencev o »internatskih« razsežnostih življenja v domovih.

V novih sodobnih poslopjih se v novih razsežnostih in možnostih odpira bistveno nov način življenja in dela domov. Med številnimi je gotovo v ospredju zagotovitev in spodbujanje nove kulture bivanja, navad in sožitja, vzdrževanja čistoče in estetske ureditve spalnih, učilnih, rekreacijskih prostorov in okolja doma.

Z izboljšanjem življenjske ravni so se bistveno povišale, v posameznih primerih tudi do desetkrat in več, poraba električne in toplotne energije, hladne in tople vode, čistil in sprotno vzdrževanje naprav; to tudi ob stalnem zviševanju cen bistveno vpliva na stalno zviševanje cen bivanja v domovih. Sestavni del vzgojnega dela in samoupravne prakse mora postati ustvarjanje ozračja gospodarjenja vseh učencev in delavcev. Če bi imeli učenci pregled nad režijskimi stroški, ki jih zahtevata vzdrže-

vanje domov in rast cen, bi lažje sodelovali pri racionalizaciji; s tem bi se znatno zmanjšalo zvišanje stanarin, pa tudi posredno bi pridobili pravičen odnos vloženih družbenih sredstev za dom, ki naj bi rabil tudi rodu njihovih otrok.

Stare oblike »internatskih« interesnih dejavnosti v novih domovih se nenehno širijo, zelo težko in vse prepočasno pa pridirajo novi načini in oblike interesnih ustvarjalnih dejavnosti, ki jih omogočajo novi namenski prostori domov. Marsikateri mladi človek želi svoj prosti čas izrabiti za ustvarjalno dejavnost. Zakaj mladim v domovih ne omogočimo dopolnilnega usposabljanja, kot npr.: krojenja in šivanja oblačil, pletenja, radia, televizije in stereovideo usposabljanja, oblikovanja keramike, kuharskega, kmetijskega, računalniškega, šoferskega krožka idr. Marsičesa si želijo mladi ustvarjalci.

Mar res ni denarja in mentorjev? Malo je domov, ki so z vztrajnostjo in voljo poiskali velike gospodarske organizacije ali panožna splošna združenja gospodarstva, ki bi prevzela patronat nad posameznimi domovi in podprla interese dejavnosti.

Samemu gospodarstvu koristi, da si že med učenjem zagotovi obetavne delavce. V marsikateri panogi bi si prav z interesnimi dejavnostmi lahko učenci domov zagotovili opravljanje delovne prakse, pripravništvo in ne nazadnje ustrezno zaposlitev.

V vitrihah učilnic bivalnih skupin morajo ustvarjalni duh in izdelki učencev izražati nov, tekmovalni način življenja in dela domov.

Telesna kultura in raznotere športne dejavnosti, so tradicionalna dejavnost mladih v domovih. Pregled te dejavnosti, o letne domiade. Žal je med učenci v domovih vse premalo takih, ki bi dosegali vrhunske dosežke v športu.

Prav športne dejavnosti v domovih bi morale postati prevladujoči množično-rekreativni dejavniki mladih, ki bi ob mnogo bolj množični in ustreznejši politiki izbire dobrih športnikov omogočal napredek športnih dejavnosti v Sloveniji. V dejavnosti domov bi bilo treba pritegniti tudi telesnokulturne in športne delavce okolja, zdaj pa so s tovrstnimi dejavnostmi obremenjeni zgolj domski delavci.

Odprtosti doma v okolje, za katero dom vzgaja kadre in živi, je treba nameniti še posebno po-

zornost. Potrebno je povezave s šolo ali s šolami, v katerih se domska mladina izobražuje, s štipenditorji, z družbeno-političnimi skupnostmi okolja in ne nazadnje z mladinsko organizacijo ZSMS okolja.

Odprimo vrata domov tudi za mladino iz domačega »zaledjaja«, ki ima nenehno težave zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov in nerazumevanja odraslih.

Domovi učencev v krajih, kjer ti delujejo, naj postanejo žarišče in središče mladinskega gibanja, in ne zgolj privilegij tistih, ki v njih prebivajo.

Velika so pričakovanja, ki jih bomo morali kljub trenutnim ekonomskim težavam domov uresničiti že v bližnji prihodnosti. Zgradili smo nove domove, ne pa novih ljudi.

Med številnimi gmotnimi težavami, ki tarejo vse domove v Sloveniji, je tudi investicijsko vzdrževanje domov. Kako se organizirati in kako zagotoviti redno vzdrževanje domov, da bodo le-ti rabili več rodovom mladine?

uporabljajo nenamensko in ne-gospodarno.

Vemo pa tudi, da skoraj vse domove učencev in študentov v svetu, na zahodu in vzhodu uporabljajo večnamensko, zlasti med šolskimi počitnicami. Marsikateremu Slovincu je bivanje v teh domovih omogočilo spoznavanje Evrope in drugih dežel. Mar res ni mogoče v vseh domovih v Sloveniji organizirati večnamensko uporabo domov zlasti med šolskimi počitnicami za mladinski turizem, razne jezikovne tečaje tujih jezikov, računalništvo in še marsikaj.

Vprašanje ni postavljeno delavcem vseh domov v Sloveniji, saj nekateri z večnamensko uporabo domov že vsestransko in požrtvovalno ustvarjajo dodatna sredstva za vzdrževanje domov in dodatno nagrajevanje domskih delavcev. Sprememimo miselnost in dobronamernost tudi v kolektivih domov, kjer o večnamenski dejavnosti šele premišljajo.

Ob izteku desetletnega obdobja, ko smo v desetih letih prenovili vse domače zmogljivosti Slovenije, nekaj trenutnih gmotnih težav in novih nalog res ne more biti problem prihodnosti.

JANEZ GORJANC

dopisniki poročajo

MURSKA SOBOTA

Nagrade in priznanja prosvetnim delavcem

Marsikdo je bil najbrž nekoliko presenečen, ko je slišal, da bodo prosvetni delavci občine Murska Sobota (spet) praznovali svoj dan (že drugič v tem šolskem letu). Občinska izobraževalna skupnost je tako upoštevala pobudo, naj bi namesto novembra prosvetni delavci praznovali v maju, mesecu mladosti.

Okrog 350 se jih je 10. maja zbralo v kavarni hotela Diana v Murski Soboti. Po slavnostnem govoru sekretarja pomurskega medobčinskega sveta zveze komunistov Franca Kolariča, ki je med drugim opozoril, da pedagoško delo ni ustrezno ovrednoteno, so podelili priznanja in plaketo OIS najzaslužnejšim pedagoškim delavcem in šolskim kolektivom v občini. Med slednjimi so tokrat izbrali **OSNOVNO ŠOLO BAKOVCI**, ki ima najslabše delovne razmere v občini, toda kljub temu dosega nadpovprečne uspehe v vzgoji in izobraževanju. Izmed posameznikov je komisija prisodila priznanja in nagrade **JOŽETU BRUMNU**, **FRANCU HUBRU**, **BARICI GAŠPAR**, **GEZI KIŠFALVIJU** in **ARANKI ZADRAVEC**.

JOŽE BRUMEN, ravnatelj osnovne šole Dane Šumenjak v Murski Soboti, je prejel nagrado za prizadevanja pri odpiranju šole okolju in za uspešno reševanje pedagoških problemov. **FRANC HUBER**, pedagoški svetovalec v Organizacijski enoti Zavoda SRS za šolstvo v Murski Soboti, ima zasluge pri strokovnem razvoju predmetnega področja — biologije in kemije, sodeloval pa je tudi pri uvajanju naravoslovnih dejavnosti v osnovne in srednje šole in pri drugem delu. **BARICA GAŠPAR**, vzgojiteljica iz Bogojine, je delala v težkih razmerah z otroki in dobro sodelovala s starši in širšim okoljem. **GEZA KIŠFALVI**, upokojeni ravnatelj Osnovne šole Rogošci, je veliko storil za razvoj tehnične vzgoje in povezovanje šole z okoljem ter uspešno reševanje problemov romskih otrok. **ARANKA ZADRAVEC**, razredna učiteljica na Osnovni šoli Beltinci, pa je dosegla lepe uspehe na strokovnem področju in pri delu v različnih dejavnostih v šoli in zunaj nje.

JOŽE GRAJ

PREDSTAVLJAMO NAGRAJENKO OF

Največ časa med mladimi

Najbrž ni bilo veliko učiteljic tako dejavnih, kot je bila zdaj že upokojena tovarišica **DRAGICA JUTERŠNIK** iz Murske Sobotice. Zato si je zaslužila tudi najvišje priznanje Republiške konference SZDL — zlati znak Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Predstavimo jo nekoliko natančneje.

Rodila se je leta 1923 v Murski Soboti, kamor je njen oče, po rodu koroški Slovenec, prišel po neuspelem plebiscitu o priključitvi Koroške k Jugoslaviji. V Murski Soboti je 1941 končala gimnazijo, nato pa je bila do 1944 učiteljica pripravnica v Stanetincih; tam je najprej pomagala partizanskemu gibanju, nato pa postala borka Lackovega odreda in v njem ostala do konca vojne.

Po osvoboditvi je nadaljevala družbeno dejavno delo. Med drugim je bila sekretarka OO AFŽ Murska Sobota, odbornica SO, poslanka kulturno-prosvetnega zbora skupščine SRS in predsednica družbeno-političnega zbora občinske skupščine Murska Sobota. Opravljala je še veliko drugih dolžnosti v delovnem okolju, krajevni skupnosti, zvezi borcev in drugod.

Največ časa je posvetila delu z mladimi. Delala je v svetu pionirjev v občini in kot članica republiškega sveta pionirjev. Pripravila je veliko prireditev za mlade in si izredno prizadevala za uresničevanje programov Jugoslovanskih pionirskih iger.

Kljub upokojitvi je še zmeraj velikokrat med mladimi, saj je z njimi preživela večji del svojega življenja — kot vzgojiteljica in učiteljica pa tudi sicer. Takole pravi: »Za mlade sem bila vedno pripravljena delati. To je bilo tudi moje nadaljevanje boja za lepši jutri.«

JOŽE GRAJ

Tudi Dragica Juteršnik je prejela zlati znak OF — kot priznanje za minulo delo z mladimi in vsestransko dejavnost (Foto: J. Graj)

Cicibanova likovna kolonija v Šentjurju pri Celju

V vzgojno-varstveni organizaciji Šentjur pri Celju smo v mesecu mladosti — mesecu maju letos že drugič organizirali cicibanovo likovno kolonijo. Udeležila sta se je po dva cicibana iz malih šol iz vrtec iz Celja, Šmarja pri Jelšah, Mozirja, Velenja, Zalca, Laškega ter iz pet vrtec iz Maribora in seveda iz vseh enot VVO Šentjur. Mariborski cicibani so letos prvič sodelovali v likovni koloniji.

S cicibani so prišle tudi vzgojiteljice mentorice, ki so otroke motivirale za slikanje s tempera barvicami na iverno ploščo. Slikali so na temo: Rajajmo v svobodni domovini.

Smoter cicibanove likovne kolonije je gojiti likovno ustvarjalnost predšolskega otroka in sposobnost, bi bilo tudi vzgajati lažje. V šoli je preveč poudarjena izobrazba, premalo vzgoja.

Beograda, in dejal, da je družba pozabila na svoje obveznosti v vzgoji.

Tovariš iz Skopja je dodal, da preveč govorimo, premalo naredimo. Če bi družba v resnici živel na načelu »bratstva in enotnosti«, bi bilo tudi vzgajati lažje. V šoli je preveč poudarjena izobrazba, premalo vzgoja.

Pri šolskem delu bi morali bolj sodelovati občani, predlagajo učitelji iz Hercegnovega.

Gostje so si ogledali Cankarjev dom, grobnico narodnih herojev in druge pomembnejše znamenitosti Ljubljane.

Vrhunec srečanja je bila tudi tokrat kulturna prireditev. Vrtila so se kola, recitali, glasbeni kolaž, zborovske pesmi in sodobni plesi.

Učenci so dan končali s plesom, odrasli pa z družabnim večerom, na katerem smo spontano zaploskali zdravici: nazdravljala je časom, ko bo družba spoznala, da smo prosvetni delavci soustvarjalci novega rodu; da nam naj priznanje in s tem moč in voljo za večje in boljše dosežke.

Svetlo majsko jutro nas je zadnji dan srečanja spremljalo v Begunje, v Vrbo in na Bled.

Se nekaj skupnih ur, otroških solza ob slovesu in nasvidenje drugo pomlad v Hercegnovem!

Ostaja prepričanje: Kako preprosto in dobro je med ljudmi, če odločno vztrajajo pri stvarih, ki jih lahko utemeljeno razložijo, ki so kritični do svojih napak in pripravljeni iskati skupen izhod iz težav.

DANICA CEDILNIK
Osnovna šola Valentin Vodnik Ljubljana

BRATSKO SREČANJE '85

Štirideset let življenja v svobodi in sreči

V prijetnem sproščenem ozračju je potekalo na osnovni šoli Valentina Vodnika v Ljubljani sredi maja tridnevno bratsko srečanje šol iz Skopja, Beograda, Zagreba, Hercegnovega in Ljubljane.

Ponovno smo se srečali učenci in učitelji iz vse Jugoslavije, da bi se spoznali, prikazali svojo ustvarjalnost, kritično pregledali napake, se skupaj povsneli in s tem utrjevali prijateljske vezi.

Letos smo se zbrali pod geslom: 40 let življenja v svobodi in sreči. Otroci so v skupnem glasilu Cik-cak zapisali, da sicer niso doživeli vojnih grozot, toda toliko so slišali o njih, da se zavedajo: svoboda je nekaj velikega, čudovitega, nekaj, česar ne smemo izgubiti. Ohranili jo bomo, če bomo vsi narodi složno varovali mir.

Na slavnostni seji smo izmenjali izkušnje v vzgoji za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij in vrednot. Pri nas to delo najbolj zagnano opravlja zgodovinski krožek, saj prehajajo njegova dognanja v dokumentarno arhivsko gradivo. Drugod so zanimiva srečanja izvidniških odredov pa večdnevne ekskurzije, na katerih učenci obišejo Sutjesko, Kragujevac, Kadinjačo, Jasenovac, Drvar.

Treba pa je pogledati resnici v oči. Še tako zagnano delo učiteljev na osnovni šoli ne more biti uspešno, ker se z vzgojo na srednji šoli manj trudijo, na fakulteti pa nič, je dejal učitelj iz Zagreba. Vsega bremena vzgoje ne more prevzeti prosveta, družina in družba pa sta to nalogo zanemarili. Pridružil se mu je kolega iz

oplemenitenih z ljubeznijo do domovine, do sovrstnikov, do vsega lepega, kar nas obdaja.

Cicibanova likovna kolonija se zgleduje po likovni koloniji Bohor žari, kjer slikajo pionirji iz vse Jugoslavije.

Cicibani so s svojimi mentorici ob tej priložnosti spoznali košček domovine, ki ga do tega dne še niso poznali. Ogledali so si Šentjur, ki je povezan z imenom skladateljev Ipavcev, spoznali naš novi vrtec in vrstnike s tega območja Slovenije.

Ob koncu prireditev so organizatorji skupaj z mentorjem, priznanim likovnim umetnikom Gocem Kalajžiskim in pedagoško svetovalko Majdo Vešlga-jevo razdelili cicibanom nagrade, pohvale in priznanja. Male umetnine so uredili v prikupno razstavo.

MILENA JAN

UPZ EMIL ADAMIČ

Program za 60-letni jubilej zboru se uresničuje

Dejavnost našega zbora v okviru programa za praznovanje 60-letnice je bila do zdaj zelo uspešna. Poleg rednih pevskih vaj ob sobotah in nedeljah je zbor 15. in 16. marca opravil pevsko turnejo po Dolenjski. Celovečerne koncerte smo imeli v Novem mestu in v zgodovinski dvorani v Črnomlju, poleg tega pa še priložnostni nastop v Dolenjskih Toplicah. Obisk je bil povsod zadovoljiv, uspeh koncertov pa tudi. Za pevce zbora je bil prevoz po partizanski transverzali pravo doživetje; ti kraji, marsikomu še neznani, z bogato zgodovinsko preteklostjo so postali mnogo bližji celotnemu gospodarskemu dogajanju dolenjskega območja.

20. in 21. aprila smo gostovali med zamejskimi Slovenci v Gorici in v Trstu. Celovečerni koncert v novem sodobno urejenem kulturnem domu v Gorici je bil za nas pevce in za rojake pravo doživetje. V Trstu smo zapeli v kulturnem domu. Poleg obeh koncertov smo imeli še dva nastopa in nekaj pogovorov in naloge je bila opravljena. Ob srečanju z rojaki so nas prevevala

globoka narodna čustva. Narodna pesem je marsikomu od rojakov priklicala solze v oči, v nas pevcih pa še bolj utrdila prepričanje, da moramo našim rojakom v zamejstvu po vseh mogočih poteh pomagati. Naš zbor je za to še posebej poklican, saj je Trst njegovo »rojstno« mesto. Ustanovili so ga zavedni slovenski učitelji iz Julijske krajine leta 1925. Prav zaradi tega moramo tudi s slovensko pesmijo pomagati pri obrambi naše narodnosti pri večinskem nrodu.

Konec maja (25., 26. in 27.) je v Sloveniji na celjskem območju gostoval učiteljski pevski zbor Cirila in Metoda iz Skopja. Zbor je zapel v Celju, Dobmi, v Zrečah in na Polzeli.

V tej sezoni bo naš zbor še nastopil v Cankarjevem domu v Ljubljani, pevci zbora bodo na slovenskem pevskem taboru v Stični sodelovali z dvajsetimi zbori. Pri usklajevanju za nastope in koncerte je zboru v veliko pomoč Zveza republiških sindikatov in njen predsednik Marjan Orožen, ki je predsednik jubilejnega odbora.

JAKA MAJČEN

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE NARODNI HEROJ IVAN BIZJAK OTL

razpisuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom dela in naloge

— **UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA**, ki bo dopolnjeval učno obveznost z delom v celodnevni osnovni šoli.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naslov šole najkasneje osmi dan po objavi razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE KOMENDA-MOSTE, 61218 Komenda

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN MATEMATIKE**, za določen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: pedagoška izobrazba ustrezne smeri

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev dneh po objavi razpisa. O izbiri jih bomo obvestili v 15 dneh po prijavnega roka.

Komisija za delovna razmerja SREDNJE KOVINARSKÉ IN USNJARSKÉ ŠOLE DOMŽALE

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE** za nedoločen čas, visoka izobrazba, smer SLO
— **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE** za določen čas, visoka izobrazba, smer SLO
— **4 UČITELJEV STROKOVNOTEORETIČNIH PREDMETOV** za nedoločen čas, dipl. inž. strojništva
— **6 UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA** za nedoločen čas, strojništva
— **UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA** — usnjarsko-konfekcijska smer, — srednja izobrazba usnjarsko-konfekcijske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, za nedoločen čas

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na naslov: Srednja kovinarska in usnjarska šola Domžale, Ljubljanska c. 105, v 8 dneh po objavi razpisa.
Začetek dela 1. 9. 1985.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE PRULE, LJUBLJANA, Prule 13

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PRU ali P** za nedoločen čas
— **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P** za nedoločen čas

Začetek dela: 1. septembra 1985.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

Zbor delavcev OSNOVNE ŠOLE BLAŽA ARNIČA LUČE

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU**
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU**
— **SOCIALNEGA DELAVCA, VŠSD**

Vsi kandidati morajo izpolnjevati pogoje, predpisane z zakonom. Prosta dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.
Nastop dela 1. septembra 1985.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE VAVTA VAS, Straža pri Novem mestu

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN MATEMATIKE**
— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE**
Pogoj: PRU ali absolvent PA za DOLOČEN ČAS (nadomešča delavke, ki bo na porodniškem dopustu) od 1. 9. 1985 do 31. 8. 1986, s polno delovno obveznostjo.

Prijavite se v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni po končanem zbiranju prijav. Šola je oddaljena 7 km od Novega mesta. Dobre avtobusne zveze za Novega mesta in Ljubljane.

OSNOVNA ŠOLA DR. IVAN PRIJATELJ SODRAŽICA

razpisuje dela in naloge:

— **UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA, ali P**, s polnim delovnim časom, za nedoločen čas od 1. 9. 1985.

Dvosobno stanovanje zagotovljeno. Prijave z dokazili o izobrazbi sprejema zbor delovne skupnosti do objavi.

Svet SREDNJE ŠOLE TEKSTILNE USMERITVE METLIKA

razpisuje prosta dela in naloge:

— **UČITELJA STROKOVNO-TEORETIČNIH PREDMETOV** za nedoločen čas
— **UČITELJA KEMIJE, BIOLOGIJE IN NARAVOSLOVNIH PREDMETOV** za nedoločen čas
— **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE** za nedoločen čas
Pogoj: visoka izobrazba ustrezne smeri.

Začetek dela: 1. september 1985.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola tekstilne usmeritve, Tovarniška c. 68330 Metlika.

O izidu razpisa bodo obveščeni 30 dni po objavi.

Iz prakse
za
prakso

Vzgoja ob šahovnici

Prispevek šaha k oblikovanju osebnosti učencev

Pionirski šah je ena od interesnih dejavnosti, ki po svoje tudi veliko pripomore k vsestranskemu razvoju učencev. Skoraj vsaki osnovni šoli deluje pionirski šahovski krožek, na večjih šolah pa imajo po dva ali celo več šahovskih krožkov. Tako lahko vsi učenci, ki jih zanima šahovska igra, spoznajo to prastaro in zanimivo miselno igro.

Pionirska šahovska dejavnost vključuje več vzgojnih in izobraževalnih sestavin, ki pomembno pripomorejo k oblikovanju celostne osebnosti. Šahovsko kulturne mentor lahko s pristinim znanjem do šaha in šahovskih pravil močno vpliva na oblikovanje šahiste.

Pri vključevanju učencev v šahovsko dejavnost nam mora biti temeljno vodilo, da s šahom spoznamo in šahovsko kultiviramo. Torej ni dovolj le spoznavanje tehnike šahovske igre, ampak tudi vse sestavin, delovanja šahovskih figur in pravil igre, pač je treba vzgojno delovati in razvijati vse možnosti šahovskega aktiviranja v širokem področju interesnih dejavnosti učencev v osnovni šoli.

Za mentorja šahovske dejavnosti v osnovni šoli je zanimivo proučevanje, kako s šahom v učencih razvijati jugoslovansko socialno domoljubje. To je tako pomembna vzgojna zahteva, da mentor ne more obiti.

Ena od sestavin šahovske dejavnosti je seznanjanje učencev z jugoslovansko šahovsko preteklostjo in z našim deležem pri razvijanju in širjenju šaha v sodobnem svetu. Mentorju je na voljo veliko knjig in sestavkov o šahu, katerih bo našel dovolj podatkov. Paziti mora, da bo seznanjal učence s šahovsko preteklostjo natančno in sprejemljivo. V učencih naj prebuja zanimanje za šahovsko dogajanje v domačem kraju in v širši okolici. Šahovskih knjig z zgodovinsko tematiko je dovolj, pisali pa so jih Vidmar, Parma-Kutin, Ivkov, Mazet, O. Nedeljković, Anić in drugi. Veliko podatkov bo našel v šahovskem glasniku, letniku, Slovenskem šahu in v šahovskih rubrikah revij in časopisov.

Naslednja možnost je, da predstavimo učencem like šahovskih velikanov Jugoslavije, ki so ponesli sloves in ugled našega šaha v svet ter se trajno zapisali v zgodovino šaha. Mednje sodijo Vidmar (prav letos slavimo stoletnico njegovega rojstva), Pirc, Kostić, Trifunović, Rabar, O.

Nedeljković in V. Vuković. Posebej velja predstaviti učencem podoba velikana našega povojnega šahovskega rodu S. Gligorića, ki je za šahovsko ustvarjalnost in prispevek k mednarodnemu ugledu našega šaha prejel nagrado Avnoja. Mlade šahiste bodo zanimali še Ljubojević, Puc, Nikolić in svetovni mladinski šahovski prvaki Ivkov, Parma, Kurajica in Cvitan. Pri predstavitvi slovenske šahovske preteklosti bo mentorju v pomoč knjiga Slovenski šah (1972).

V povojnem obdobju je Jugoslavija v moštvenih tekmovanjih dosegala izjemne uspehe, največjega na šahovski olimpijadi v Dubrovniku leta 1950, ko smo bili prvi. Še bi lahko naštevali uspehe, a to naj stori mentor v šahovskem krožku preprosto in razumljivo.

Tudi seznanjanje učencev z velikimi šahovskimi prireditvami v naši domovini pogloblja domoljubje, še zlasti, če zna mentor to povezovali z drugimi predmetnimi področji, kot so spoznavanje narave in družbe, spoznavanje družbe, zemljepis, zgodovina idr. Učenci si obogatijo znanje o krajih, ki so povezani s šahovskimi dogajanjimi. Mednje sodijo Bled, Portorož, Rogaška Slatina, Pulj, Dubrovnik, Bugojno in mnogi drugi kraji. Ugotovitev, da je Beograd med najmočnejšimi šahovskimi središči v svetu, da je v njem bila odigrana največja šahovska simultanka s pionirji, da je tu svetovno središče za širjenje šahovske literature s poenoteno šahovsko pisavo (Informator) in da je bilo v našem glavem mestu več vrhunskih šahovskih prireditev, mora imeti močan vzgojni učinek v vsakem šahovskem krožku. Učenci se sami in neprisljivo pepričajo, da je naša domovina veliko prispevala v svetovno šahovsko zakladnico.

Tudi sami učenci imajo veliko priložnosti, da se s šahom zblizujejo in navezujejo prijateljstva z vrstniki po vsej domovini. Omenimo le najpomembnejše. Mnoge osnovne šole pripravljajo prijateljska srečanja s pobratnimi šolami. Ko načrtujemo vsebine srečanj, ne pozabimo na delež šahovskega krožka. Izjemno možnost ponujajo vsakoletne Jugoslovanske pionirske igre, v katerih se izrazi otroška ustvarjalnost. S šahom lahko obogatimo in popestrimo življenje in delo pionirjev in pionirk na letovanjih šolarjev, na tabor-

jenjih, v pionirskih delovnih brigadah, v kolonijah, v letnih šolah, v šolah v naravi in v taborih Sutjeska. Ko govorimo o narodnoosvobodilni vojni in narodnih herojih, spomnimo mlade šahiste na legendarnega bombaša Boška Buho. Vojin Đurašević-Kostja je v knjigi Vojna in šah (1983) posvetil celo poglavje Bošku Buhu. Najbolj množična šahovska prireditev pri nas — tekmovanje za pokal maršala Tita — slovesno se konča vsako leto v Pulju — pomeni pravo kovačnico bratstva in enotnosti. Najboljša pionirska moštva republik in pokrajin v tednu mladosti v Pulju merijo svoje moči

— zmagovalni moštvi pionirjev in pionirk postaneta prvaka Jugoslavije. V pionirskem šahu se učenci zblizujejo, razvijajo prijateljske vezi in gradijo mostove bratstva in enotnosti.

To je le nekaj misli o prispevku šaha k oblikovanju osebnosti učencev. Uresničil jih bo lahko šahovsko kultiviran mentor z bogato šahovsko kulturo, ki vidi v šahu možnost za vzgojno delovanje in vplivanje na razvoj celostne učenčeve osebnosti in je sam predan naši družbeni resničnosti.

MLADEN TANCER

IŠČEMO NOVE OBLIKE DELA

Samostojno učenje v poldnevni šoli

Tovarišica Helena Novak me je s svojim člankom v Prosvetnem delavcu št. 8, ki ga je nasloвила Kako organizirati in voditi učence med samostojnim delom v šoli, spodbudila, da se oglašim in opišem, kako poskušamo na »poldnevni« osnovni šoli uveljavljati samostojno učenje.

Včlenjevanje prvin samostojnega učenja v učno uro na poldnevni osnovni šoli je prav tako potrebno in uresničljivo kot na celodnevni osnovni šoli. Tudi taka šola mora pripravljati in usposabljalati učence za samostojno in ustvarjalno opravljanje nalog v šoli in doma. Gotovo bi bilo treba v poldnevni osnovni šoli nameniti več pozornosti stalnemu in načrtnemu včlenjevanju prvin samostojnega učenja v redni pouk, kajti poleg rednega pouka, ki poteka v dveh izmenah, skoraj ni mogoče organizirati samostojnega učenja.

Zavedamo se, da je za učencev učni uspeh potrebno poleg motivacije in drugih prvin vzgoje in izobraževanja tudi znanje o tem, kako naj se otrok uči. Skratka, otroka moramo naučiti, kako naj se uči, kako naj se loti domače naloge in kako naj se loti domačega učenja. Za to nam ne sme biti nikoli žal časa. Učenec se bo veliko hitreje učil neke učne snovi in za njeno utrjevanje porabil veliko manj časa, če ga bo učitelj prej naučil, kako naj se loti dela. Glede na smernice za delo v osnovni šoli, ki nam narekujejo včlenjevanje prvin celodnevne šole v program dela in življenja šole, smo letos pripravili ure samostojnega učenja ali medsebojne pomoči učencev

zunaj rednega pouka. Pri teh urah želimo učencem s šibkim znanjem, tistim brez delovnih navad ali ki učenje odklanjajo, šolo približati, jim pomagati, da pridejo čimprej do uspeha in s tem do pohvale pri pouku.

Razrednika in druge učitelje, ki poučujejo v razredu, smo prosili, da predlagajo, kateri šibki učenci naj bi ure samostojnega učenja obiskovali in kateri sposobnejši učenci bi jim lahko pomagali. Oblikovale so se dvojice, trojice učencev, ki skupaj rešujejo domače naloge, delo pa vodi pedagoginja. Ta usmerja delo v skupinah in neposredno pomaga posameznim šibkim učencem. Skupina učencev, ki prihaja k samostojnemu učenju, je zelo raznotera. To so učenci od 5. do 8. razreda in tudi po številu nihan skupina od 3 do 25 učencev, kajti bistveno je načelo prostovoljnosti. Prav to navdaja učence z občutkom, da lahko sami odločajo, in kar nekaj jih prihaja k tem uram redno. Povedati moram, da so to predvsem učenci z velikimi učnimi in vedenjskimi težavami. Dosežki rednega obiskovanja samostojnega učenja so že vidni v redovalnici.

Dobro se zavedamo, da dve šolski uri samostojnega učenja (od 8. ure do 9.35) za učence, ki imajo pouk popoldne, še ne moreta učencev v celoti spremeniti. Upamo pa, da smo s tem vendarle storili korak naprej in vsaj delno dosegli smoter, ki smo si ga postavili v začetku šolskega leta: učenec naj spozna pravilno pot do znanja in jo tudi sprejme.

KITI CEGNAR

Šola in okolje

Letos mineva deset let odkar smo v Sloveniji uvedli celodnevno šolo. Ob tem jubileju smo sicer ugotovljali njene prednosti, pa tudi pomanjkljivosti; spoznali smo tudi, da se nova oblika, ki terja več denarja, ne bo uveljavljala in širila tako hitro, kot smo sprva načrtovali. Že zdaj je praksa pokazala, da se mnoge šole raje odločajo za razvijanje oddelkov podaljšanega bivanja. Imamo posamezne primere zgledega sodelovanja šole z okoljem pri razvijanju celodnevne bivanja učencev v šoli, brez česar si te oblike ne moremo zamišljati, so pa tudi primeri, ko vse ostane le pri obljubah, šola pa osamljena in brez pomoči.

Ker v prihodnjem srednjoročnem obdobju ni pričakovati, da bo naraščalo število celodnevni šol, se bodo posamezne vrvine vse bolj včlenjevale v poldnevno šolo.

Tudi ta se čedalje bolj odpira v okolje in išče z njim stike ter sodelovanje. Novi učno-vzgojni program, ki ga zdaj postopoma uvajamo v osnovno šolo, temelji prav na nadaljnem podružbljanju vzgojno-izobraževalnega dela. Zaradi tega bo uspešnost posamezne šole odvisna ne le od prizadevnosti delovnega kolektiva, ampak tudi od tega, kako bo njenemu utripu znalo prisluhniti okolje ter ji pomagati pri uresničevanju njene učno-vzgojnega poslanstva.

Na osnovni šoli v Šmartnem pri Litiji smo na eni izmed zadnjih sej sveta šole (v razširjeni sestavi) namenili precej časa tej problematiki. Ugotovili smo, da se to sodelovanje z okoljem sicer uspešno razvija, vendar ne moremo biti z njim zadovoljni. Razprava je ugodno ocenila nekatere uspehe, opozorila pa na mnoge pomanjkljivosti, ki jih bomo morali še odpraviti. Vse bolj razširjenim dejavnostim, ki mnogokrat potekajo zunaj pouka, pa tudi zunaj šole, pedagoški delavci nismo več kos, zunanje sodelavce pa pogrešamo.

V šolskem letu 1983-84 so naši učenci sodelovali na petnajstih tekmovanjih zunaj domačega kraja, devetintridesetkrat so nastopili na raznih prireditvah ali sodelovali v akcijah, ki so prese-gale šolske okvire, devetnajst-

krat so jih obiskali zunanji sodelavci, umetniki ali kulturniške skupine, razredniki so jih spremljali v Ljubljano na devet prireditev in razstav, doma pa so z njimi organizirali devet zbiralnih akcij.

Med drugimi dejavnostmi naj omenim še sedem različnih oblik sodelovanja z organizacijami združenega dela, tri s krajevno skupnostjo in eno z enoto JLA, ki je imela na našem terenu večdnevno vojaško vajo.

Kljub navedenim oblikam sodelovanja pa še zdaleč nismo izčrpali vseh možnosti, ki so nam na voljo. Z organizacijami združenega dela moramo doseči boljšo povezavo na področju poklicnega usmerjanja učencev, ki končujejo osemletno obveznost, v kulturi, športu in tehnični kulturi pospešiti pridobivanje zunanjih mentorjev za vodenje interesnih dejavnosti, še trdneje povezati šolo s krajevno skupnostjo pri izvajanju delovnih in drugih akcij ter v sodelovanju z občinsko raziskovalno skupnostjo povečati zanimanje šolarjev za raziskovalno dejavnost. Največ pomoči pa šola pričakuje pri izvajanju njenega izredno razvejenega in zahtevnega vzgojnega poslanstva.

Ugotavljamo, da marsikje ni prvi pogoj za napredek denar — marveč ustrezni učitelj, saj jih premalo načrtno pridobivamo in izobražujemo.

Čeprav zdajšnje gmotno stanje v šolstvu ni rožnato in se šolskih kolektivov že loteva malo-dušje, upamo, da bomo z zboljšanjem zdajšnjega položaja te probleme presegli in tako ustvarili zadovoljive možnosti za nadaljnje podružbljanje naše dejavnosti. Ne gre samo za denar.

Brez osebne zavzetosti in navdušenja tako šolnikov kot tudi predstavnikov družbene skupnosti pri sodelovanju šole z okoljem ne moremo pričakovati nadaljnega napredka. Škoda bi bilo, če bi ostali na zdajšnji stopnji ali pa da bi se stanje v prihodnje še poslabšalo. Če ne bomo osrednjim problemom pravočasno in uspešno rešili, se lahko zgodi tudi to: pri tem pa bodo najbolj prikrašani učenci.

BORIS ŽUZEK

Roditeljski sestanek malo drugače

«Ta svet ni za otroke,» sem zbrala v neki angleški reviji, in kako tako je izzvenel tudi pogovor, ki ga je imel s starši Ljubojević, socialni delavec iz Centra za socialno delo Ljubljana. Tema pogovora je bila: problemi odrasčanja in socializacije mladega človeka.

V prvem delu, ki je potekal predvsem na način, nam je Ljubo Raičević pokazal probleme, ki spremljajo odrasčajočo mladino od triletjega do osemnajstega leta. Družinski odnosi niso vedno klonjeni odrasčajočemu triletletniku. Njegova socialna okolost se močno pomika navzgor, in tudi to vpliva na odnose med njim in starši.

Današnji mladostnik živi v postoru in času, za katerega je značilna velika naglica, in se mora neprestano prilagajati. Če ne, nastane tako imenovana civilizacijska kriza; mladostnik težko najde in se zapre vase pa se uveljavlja navzven s tekmi.

Tudi okolice blokov pogosto so naklonjene odrasčajoči mladini. Igrišča niso povsod dobro oskrbovana, včasih so celo varna za igro. Otroci v okolici blokov so veseli, ko se igrajo »na očeh«, zato

je njihova igra pogosto motena in nesproščena. Zgodi se, da jih kak stanovalec brez vzroka prekinje sredi brezskrbne igre samo zato, ker ga motita njihov smeh in mladostna razposajenost. Tako se otroci pogosto selijo s travnika za igranje v neposredni bližini bloka na cesto.

Predavatelj je spregovoril tudi o pravilni izrabi prostega časa; otroci, potem ko opravijo svoje dolžnosti za šolo, pogosto ne vedo, kaj bi počeli. Prav gotovo ni dovolj, da le pasivno sprejemajo sporočila s televizije.

Drugi del roditeljskega sestanka je potekal kot razpravljanje v dveh skupinah. Starši so spregovorili o nakazanih problemih in o svojih izkušnjah.

Poudarjali so, da otroci presegajo več časa pred televizijo in da se starši ne pogovarjamo dovolj z mladostnikom, na primer o tem, koliko je televizijski program primeren glede na njegovo starost. Tudi sicer se premalo pogovarjamo z mladostnikom.

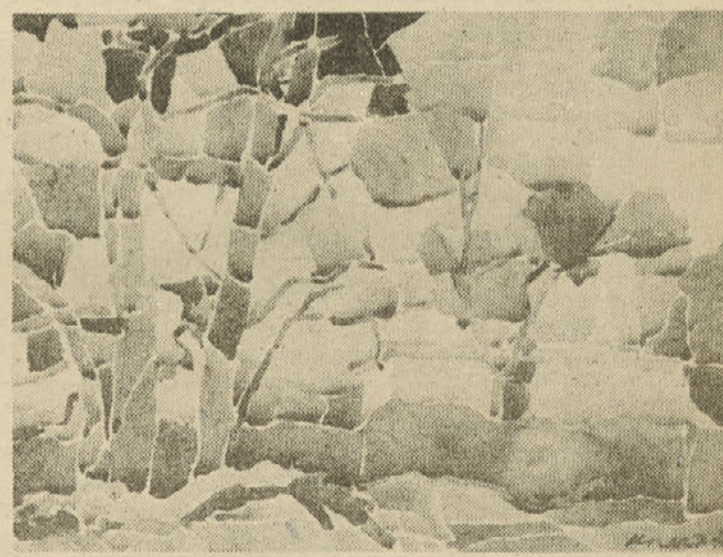
Različni smo se spoznanjem, da tak pogovor, sprošen in umirjen, dobro deluje tudi nam odraslim. Mogoče pa se moramo najprej naučiti pogovarjati sami med seboj.

MRJETA PETERLIN

Ak. slikar in likovni pedagog Janez Knez: Škrpine na Silbi, akvarel, 1984 — z razstave v NAMI na Tromostovju v Ljubljani

V nasprotju s slikarstvom ali grafiko, ko slikar ustvarja podobo iz znaka, ki je v bistvu fantazijska tvorba, izhaja v akvarelu iz realne krajine. Tej se slikar v barvah in oblikah tudi podreja, hkrati pa jo spreminja v bleščeč vzorec, ki je bliže gotskim slikanim oknom in njihovi barvni strukturi kot impresiji konkretnega krajinskega izseka. Barvna prizma, skozi katero preoblikuje krajino (ne da bi jo spreminjal ali

Janez Knez: Pinje v gotskem oknu, akvarel, 1984, Silba

celo deformiral), izraža njegovo doživljanje krajine; le-to sprejema najprej kot barvni fenomen, kot sestavo barvnih lis v razpršeni svetlobi, nato pa še kot zgodovinski pojav, kot historično krajino, ki govori o sebi, o tamkajšnjih ljudeh, in o umetniku, ki je iz nje izluščil novo resničnost. (J. Sedej)

pobude
odmevi

Pozdravni govor

Ko se Slovenci primerjamo s Hrvati ali Srbi, omenjamo poleg drugih razlik tudi to, da nismo tako dobri govorniki kot oni. Pozabljam pa, da na srbohrvaških šolah tudi bolj vadijo govorniške nastope kot na naših. To nam je postalo očitno, ko smo se na eni od ljubljanskih osnovnih šol pobratili s srbsko šolo.

Ko smo se letos spet srečali s srbskimi učenci, smo si prizadevali, da bi ta naš primanjkljaj v govorniški spretnosti vsaj nekoliko zabilisali. Sklenili smo, da se bodo vsi osmošolci vadili v govorništvu, eden od njih pa bo imel pozdravni govor.

Govor smo sestavljali po tejle dispoziciji:

1. Pozdrav in zadovoljstvo zaradi obiska.
2. Želja, da bi se gostje med nami dobro počutili.
3. Kaj pričakujemo od tega in naslednjih obiskov.
4. Kaj si bomo ogledali v našem mestu.
5. Še enkrat: Dobrodošli med nami.

Nekateri učenci so na podlagi teh točk zasnovali bolj vsakdanje govore, drugim pa se je posrečilo najti nekaj izbranih besed, ki naj bi ustvarile prijeten stik med učenci obeh šol. Po branju osnutkov smo izbrali za najboljšo tole besedilo:

Pozdravljeni, dragi prijatelji iz Zemuna.

Srečni smo, da ste nas obiskali, in upamo, da se boste med nami počutili kot doma.

Ti in naslednji obiski naj okrepijo prijateljstvo med nami. Sklepali bomo osebna poznanstva, si dopisovali in se še obiskovali. Želimo spoznati življenje in delo v drugih republikah naše države. Želimo pa vam tudi predstaviti našo Ljubljano, mesto heroj, glavno mesto naše republike.

Zdajle, ko ste utrujeni od dolgega potovanja, vas bodo naši učenci odpeljali na svoje domove. Jutri se bomo povzpeli najprej na grad nad mestom, potem pa si bomo ogledali znamenitosti stare baročne Ljubljane in novega mestnega središča. Upamo, da vam bo naše mesto všeč.

Na koncu vam še enkrat ključemo: Dobrodošli med nami, naši dragi srbski prijatelji!

Sestavljanje govora je bilo lažji del opravila. Potem smo se vadili v nastopanju: v ustvarjanju razpoloženja za sprejemanje govora, v gladkosti in samozavestnosti branja, v prepričanosti v svoje besede. Sprva se je izkazalo, da imajo naši učenci strahno tremo. Polagoma pa so se je znebili in si pridobili toliko sproščenosti in naravnosti, kot je mora biti pri nastopu pred vrstniki. Pri teh vajah smo izbrali učenko, za katero smo menili, da bo naše goste še najprijazneje pozdravila. Ta se je morala seveda še dodatno vaditi.

Ob obisku pozdravni govor sicer ni izzvenel čisto tako, kot smo načrtovali. Učencem pa se je ta govor vendar zdel nekaj pomembnejšega, kot če bi ga opravil ravnatelj. Vsem nam je postalo jasno, da govorniška sposobnost ni nekaj vnaprej danega, ampak se jo da pridobiti z vajo.

FRANCE ŽAGAR

Za zahtevnejši program ni dovolj denarja

Ob uvajanju novega predmetnika in učnega načrta v osnovno šolo

V šolskem letu 1984—85 uvajamo v osnovno šolo nov predmetnik in učni načrt v 4. in 5. razredu. Že v lanskem šolskem letu 1983—84, ko smo oboje uvajali od 1. do 3. razreda, smo ugotovili, da nova vsebina zahteva mnogo več dela in tudi dodatnega denarja. Vse to se kaže izraziteje v šolskem letu 1984—85, ko uvajamo to novost v 4. in 5. razred.

Vsebinska novega programa, obogatena s kulturnimi in naravoslovnimi dnevi, je vsekakor izredno velik premik k bogatejšemu delu na celotnem vzgojno-izobraževalnem področju. To je resnično pot k sodobni, aktualizirani šoli.

Ob tem pa se pojavljajo tudi težave: učni načrti so prenatrpani — to izjavljajo tudi starši na roditeljskih sestankih; nimamo prostorskih in materialnih možnosti za kakovostno izvedbo programa, zato so mnogokrat stvari in vsebine poenostavljene, to pa razvrednoti smotre in cilje; priprave na pouk morajo biti mnogo bogatejše, obsejnejše (s poprej uresničeni preskusi); vse to zahteva od učitelja več ur dela za pripravo na pouk. To delo pa ni dovolj vrednoteno, ker šola za novi program ne dobiva dodatnega denarja. Po tej obliki financiranja osnovne šole (denar je še vedno na oddelek), ne bo mogoče nadaljevati dela.

Nujno je ustrezneje ovrednotiti delovne načrte šole — to bi bilo najbolj prav — ali pa se do-

meniti, da namenimo vsaj pozornost naravoslovnim, kulturnim dnevom in črtamo del interesnih dejavnosti na šoli.

Ob tem se zavedamo, da tudi interesne dejavnosti zelo obogatijo vzgojno-izobraževalno delo na šoli. Za vse pa je resnično premalo denarja.

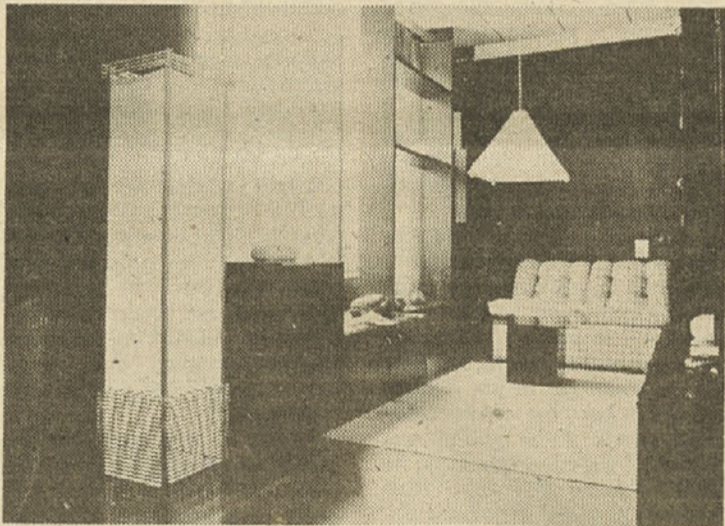
Torej je nujno spremeniti način financiranja, ovrednotiti delo in delovni program. Le tako bomo lahko nadaljevali s preobrazbo osnovne šole tudi v višjih razredih.

Za konec naj povemo še tole: Učitelji menimo, da so naravoslovnih in kulturnih dni izredno pomembni za povezovanje teorije s prakso in življenjem. Za nadaljnje delo je nujno uskladiti delo strokovnih organov Zavoda SRS za šolstvo s financiranjem Mestne oziroma občinskih izobraževalnih skupnosti in z denarnimi možnostmi.

Ob že tako nizkih osebnih dohodkih prosvetnih delavcev, ki vidno zaostajajo v primejavi z osebnimi dohodki v delovnih organizacijah materialne proizvodnje, učitelji dobivamo vedno le nove in težje naloge, ki pa niso denarno dovolj vrednotene.

Učitelji se ne branimo dela, vendar hočemo biti primerno nagrajeni!

PEDAGOŠKI DELAVCI
OSNOVNE ŠOLE
MAJDE VRHOVNIK

Svefilki sta izdelali Katja Cetin in Irena Berghaus, diplomantki Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani

BALADA O RAZPISIH

Razočarani že na začetku

Sem mlada učiteljica. Neuspešno prijavljanje na razpise je že za menoj. Vendar nisem edina. Moje pismo naj bo protest proti vsemu sistemu, kar se dela z mladimi učitelji, s tistimi, ki šele začnejo svojo poklicno pot, polni idealov, poleta in želje po ustvarjanju.

Vsako leto se znova ponavljajo ista vprašanja: Zakaj je vse manj učiteljev? Tudi iz letošnjega razpisa se da ugotoviti, da potrebujejo v šolah veliko učiteljev. Vendar je resnica drugačna. Veliko razpisov, veliko prijav, potem pa bridka razočaranja. Šole se otrsajo mladih ljudi — zato, ker so še tako mladi pa tudi zato, ker že imajo učitelje, ki že več let delajo na šoli, pa še niso diplomirali. Marsikatero mesto je prihranjeno za nekoga, ki ga tovariš ravnatelj dobro pozna.

Zakaj toliko lažnih razpisov, poniževalnih pogovorov, pri katerih obravnavajo te mlade učitelje kot nedozorele mladoletnike? Ali se šole boje mladih ljudi? Ali bodo ti lahko sploh kdaj stopili pred učence in širili znanje? Res je, da ti znanja ne more vzeti nihče, toda koliko je resnično vredno v današnji družbi? Naj mi nihče ne reče, da potrdila o izobrazbi še ne dokazujejo znanja. Mogoče res ne. Toda, če je nekdo v določenem roku opravil diplomu, se je moral pošteno potruditi — tudi na Pedagoški akademiji, čeprav jo nekateri imenujejo pribežališče študentov, ki jim je na fakulteti spodletelo. Želimo si ljudi, ki hočejo delati. Mi mladi učitelji pa bi radi delali in to na šolah, kamor smo se lep čas usmerjali. Sicer bi si iskali delo drugod. To so nekateri tudi morali storiti, ker jih v šolah niso prejeli, čeprav so ustrezno izobraženi.

In zakaj potem manj učiteljev? Mislim, da tudi zaradi tega. Ti ljudje še ne mislijo na podcenjevanje učiteljskega poklica, na nizke osebne dohodke, ki jih le-ti prejema, temveč želijo uresničevati svoje življenjske cilje. Sicer pa bodo tudi o slednjem kaj kmalu razmišljali, toda to je že drugi del učiteljske balade.

CVETKA ILOVAR

Aktualno in neaktualno stalno izobraževanje

Hitremu razvoju naravoslovnih znanosti bi morale vsaj nekoliko slediti tudi šole. Zato ni presenetljivo, da so si učitelji, ki poučujejo kemijo in biologijo, ves čas prizadevali, da bi stalno izobraževanje dobilo prednost. Na mariborskem območju je izobraževanje učiteljev kemije in biologije organiziral zavod za šolstvo pod vodstvom pedagoške svetovalke prof. Romane Jazbec.

Pedagoška svetovalna služba je v neposrednem stiku z učitelji in pozna težave, ki se pojavljajo v praksi. Učitelji kemije in biologije se lahko prav prof. Jazbeci zahvalimo za organizacijo zelo kakovostnih seminarjev in predavanj v preteklih letih. Na teh seminarjih so sodelovali priznani strokovnjaki, kot npr. prof. Rotar, prof. Kornhauserjeva, prof. Godieljeva, prof. Glazar in mnogi drugi. Snov, ki smo jo poslušali, je bila aktualna, zanimiva in izbrana tako, da smo lahko z znanjem, ki smo si ga pridobili, aktualizirali svoje delo v razredu. Delo je potekalo po takem programu, da je bilo izobraževanje učiteljev usklajeno z novimi vsebinami v učnih načrtih.

Z reorganizacijo občin so se na mariborskem območju organizirali občinski aktivni. S pedagoško svetovalno službo je bilo domenjano, da strokovno izpopolnjevanje učiteljev še naprej organizira zavod za šolstvo, občinski aktivni pa naj bi pripravili hospitacijske ure, pripravljali učne programe, učitelji bi izmenjevali svoje izkušnje pri delu in podobno.

Ti aktivni so po nekaterih občinah delali bolj, drugod manj uspešno. Sestankov aktivov se je udeleževala tudi pedagoška svetovalka in nam svetovala pri delu. V zadnjem letu smo v okviru občinskih aktivov pripravljali predvsem naravoslovnne dneve.

Nekaj učiteljev našega območja se je strokovno izpopolnjevalo tudi na seminarjih, ki jih je za nas pripravljala fakulteta za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Ti seminarji so bili odlični, vendar so postali predragi, in vedno manj šol je omogočalo svojim učiteljem tako izpopolnjevanje. Udeleževala sem se seminarjev, ki so bili pripravljani za osnovne in srednje šole. Čeprav je minilo že 25 let, odkar sem zapustila šolske klopi, sem vsebinsko z lahkoto sledila, in lahko rečem, da sem na teh seminarjih res mnogo pridobila. Metodični napotki, ki nam jih je podala prof. Kornhauserjeva, so najbolj pripomogli k posodabljanju pouka kemije v Sloveniji.

V začetku tega šolskega leta smo dobili program stalnega izobraževanja, ki ga je pripravila Pedagoška akademija v Mariboru. Udeležila sem se seminarja za kemijo in biologijo. Po programu naj bi vsak seminar trajal po devet ur. Seminar za biologijo je vseboval tri vsebine: prof. Markičeva je imela predavanje o razvoju vretenčarjev, prof. Krajncič je predaval o fotosintezi in prof. Godieljeva o redkih rastlinskih vrstah v severovzhodni Sloveniji. Vsi predavatelji so se potrudili, da bi nam dali čimveč. Mislim, da vsebine niso bile najbolj posrečeno izbrane.

Pri kemiji smo poslušali predavanje o raztopinah in kemijskih reakcijah pri organskih spo-

jinah. Popoldne so bile vaje. Ljuba sem v skupini, ki je pripravljala nitrobenzen. Predavanje o raztopinah je bilo aktualno, zlogi o kemijskih reakcijah sem mogla slediti, vaje pa so izbrane zelo ponesrečeno. Dobivanje nitrobenzena je jalo kar tri šolske ure. Ob tem povem svoje mnenje:

— Vaje naj bodo take, da lahko uvrstimo v redni ali datni pouk ali pa naj vsaj ob tisti učiteljevo »razgledanost« kemiji.

— Benzena naj bi v šoli uporabljali, zato je takšna nesmiselna.

— Snov ni nova in aktualna, saj sem se o nitrobenzenu učila že pred 25 leti.

Veliko novosti pa je na področju organske kemije, in te bi si želeli spoznati. Zato učitelji res ne moremo razumeti, kako je mogoče za stalno izobraževanje pripraviti tako slab program.

Pred nedavnim sem bila v nadi in ZDA, in imela sem možnost spoznati tamkajšnji način stalnega izobraževanja učiteljev. Takšno izobraževanje tam za vse učitelje obvezno organizirano pa je v začetku pouka za dva do tri tedne. Kdo na seminarju ne udeleži, mu ne naha delovno razmerje. Vse na seminarjih so aktualne. Učitelji se seznanjajo z novostmi, jih bodo v prihodnjem šolskem letu uvrstili v pouk, pripravili in popravljajo učne programe, izdelujejo učne priprave in podobno. Delajo v majhnih skupinah. Pri nas si tako zasnovano izobraževanje še dolgo ne bodo mogli privoščiti. Prepričana sem, da bi bilo to mnogo bolj pristno in potrebno kot prehod visokošolski študij, ki je dan tako aktualen, a gotovo ne poceni. Prav je, da načrtujemo prihodnost, toda na zdajšnjem zmeru ob tem ne bi smeli pozabiti: na naših šolah je še veliko učiteljev s srednješolsko izobrazbo, na katere so menda naši načrtni valci prihodnosti čisto pozabili. Videti je, da nikogar ne moti, prav ti učitelji pomenijo resnično temelj našega izobraževalnega sistema in da bodo mnogi delali še deset ali več let.

Z novimi učnimi programi smo pouk obogatili z novimi vsebinami: naravoslovnimi, kulturnimi, proizvodnimi in raznimi drugimi dnevi.

Spremenili so se učni načrti. Učitelji smo od stalnega izobraževanja pričakovali, da nam bo ta oblika izobraževanja pomagala pri uvajanju novosti v šoli. Izobraževanje, kakršno je danes, tokrat organizirano, je te novosti popolnoma obšlo.

Ne vem, kdo je pripravil programe za stalno izobraževanje, v imenu učiteljev, ki opravljamo najlažjega dela, mi svetujemo: pri sestavljanju programov je treba upoštevati probleme, ki se pojavljajo v praksi. Pedagoška svetovalna služba je povezana s šolo, in učitelji naj bi imela tudi nalogo, da pravi program stalnega izobraževanja, ki bo aktualen in za učitelje obvezen. Po doseženi izkušnji vem, da z udeležbo v izobraževanju, da jim bo sodelovanje na seminarjih olajšalo delo v razredu.

MARIJA GOLOB

O vzgoji in izobraževanju na radiu in televiziji

Aprila 1985 sta uredništvi izobraževalnih oddaj ljubljanskega radia in televizije pripravili pogovor o vlogi našega radia in televizije v izobraževanju poslušalcev in gledalcev. V pogovoru o radiu in televiziji ne opravljata svoje vloge pri obveščanju javnosti o aktualnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja tako, kot bi jo morala, in da je to področje zapostavljeno.

Menim, da je bil pogovor koristen in da bi kazalo o teh vprašanjih razpravljati tudi drugod, na primer na skupščini RTV Ljubljana in na Svetu za vzgojo in izobraževanje pri Predsedstvu Republiške konference SZDL.

Udeleženci pogovora pa vendarle niso niti omenili enega od pomembnih vprašanj... Menim, da je nujno v spored uvrstiti posebno samostojno oddajo o vzgoji in izobraževanju tako na radiu kot tudi na televiziji. V mislih imam oddajo, ki bi v celoti predstavila aktualna razmišljanja, dileme in rešitve različnih problemov vzgoje in izobraževanja. O vsem tem sicer dnevno in strokovno časopisje zadovoljivo seznanja bralce, zelo malo pa zveemo o teh vprašanjih na radiu in televiziji. Tovrstne informa-

cije so namreč v obeh sredstvih zelo redke — ponavadi so uvrščene samo v dnevne informativne oddaje — in velikokrat enostranske. Prav zato menim, da radio in televizija ne opravljata svoje vloge pri obveščanju javnosti o aktualnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja tako, kot bi jo morala, in da je to področje zapostavljeno.

Da se bomo bolje razumeli: primerjajmo oddaje o vzgoji in izobraževanju z oddajami o kulturi na radiu in televiziji. Teh oddaj je veliko (in prav je tako), toda v programski shemi radia in televizije (na radiu v soboto na tretjem programu, na televiziji pa oddaja Integrali) je še posebna oddaja, ki sistematično in sproti obvešča poslušalce in gledalce o aktualnih vprašanjih naše kulture, kulturne politike in o dejavnosti naših kulturnih delavcev in ustvarjalcev. Podobno oddajo, seveda svojevrstno zasnovano, imam v mislih o vzgoji in izobraževanju. Potrebno je predvsem nekaj razumevanja in dobre volje.

MILAN ADAMIČ

Ob učbeniku še delovni zvezek

Delovna in zgodovinska zasnova učbenika za pouk fizike v osnovni šoli

Med učne metode, pomembne za pouk fizike v osnovni šoli, štejemo tudi t. i. **metodo dela z besedilom**, v kateri ima pomembno vlogo učbenik. Tokrat ne bom obravnaval celotne problematike, temveč bom prikazal le drobni, dokaj pomembni sestavini. Tudi za učitelja fizike je ena izmed pomembnih nalog naučiti učence uporabljati učbenik in druga fizikalno in naravoslovno-tehnična besedila, saj jih s tem pripravljamo na bistvo nadaljnega izobraževanja, predvsem samoizobraževanja. Učitelj osnovne šole mora učencem prikazati, kako naj uporabljajo učbenik v šoli in doma; s tem razvija v njih iznajdljivost in sposobnost za uporabljanje besedila, to pa je za učenčev nadaljnje izobraževanje izredno pomembno.

V pedagoški praksi pouka fizike zasledimo dve skrajnosti, in sicer:

- učbenik je eden temeljnih in včasih tudi edini učni pripomoček pri pouku fizike;
 - učbenik se pri pouku fizike ne uporablja, saj učitelj oblikuje učno uro iz več učbenikov in dodatnega slovnstva.
- Takoj nam je jasno, da sta za osnovno šolo to res skrajnosti. Pouk fizike je zasnovan na **eksperimentalnem in problemskem prijemu**, zato učbenik ne more biti temeljno učivo in učilo. Nepravilno pa je, če oblikujemo učno uro tako, da učenci ne najdejo »bistvene niti« v svojem učbeniku.

Oglejmo si kratek in dokaj posplošen pregled zasnovanosti jugoslovanskih osnovnošolskih učbenikov za fiziko, ki sem jih razdelil v tri skupine (ne da bi imenoval avtorje in založnike).

● V prvo skupino spadajo učbeniki fizike, v katerih so posamezne teme in enote obdelane tako, kot naravno potekajo artikulacijske stopnje pri pridobivanju določene nove snovi pri pouku; to pomeni, da učenci pri ponovnem prebiranju besedila podoživljajo učno uro. Če je učbenik sestavljen tako, lahko obdelajo učenci učno enoto tudi samostojno z uporabo metode dela z besedilom. V takem učbeniku je za vsako učno enoto zastavljen problem, prikazani so poskusi z ustreznimi shemami, slikami aparatov, fizikalno-funkcionalnimi risbami in razlagami; na koncu so analize in sinteze poskusov, določene definicije ali pa fizikalni zakoni, pa tudi povzetki, nakazane so fizikalno-tehnične uporabe. Poleg tega najdemo v takšnih učbenikih tudi zgodovinsko pomembne podatke o znanih fizikih, njihovem delu in dogodbah ob odkritju pomembne fizikalne resnice, pa tudi temeljne podatke v preglednicah, grafikonih in diagramih. Marsikje vsebujejo učbeniki tudi vprašanja za preverjanje pridobljenega znanja, fizikalne in matematične naloge z rešitvami ter napotke za opazovanje in izvajanje preprostih poskusov itd. Tak učbenik je za učence zanimiv, obenem pa uporaben kot priročnik, pa tudi kot zbirka zanimivih

besedil. Poglavitna napaka takšnega učbenika je, da je preobširen, zato se učenec v njem težko znajde.

● V drugo skupino lahko uvrstimo učbenike fizike, v katerih je učna snov podana zelo strnjeno. V takšnem učbeniku je le tisto, kar je najpomembnejše, kar mora učenec resnično znati; poudarjene so predvsem definicije, zakoni in podatki s shemami tipičnih in najpomembnejših poskusov. Tak učbenik je preveč suhoparen in preskromen po obsegu.

● Kot zadnjo skupino učbenikov naj omenimo tiste, ki podajajo učno snov kot zbirko besednih nalog, miselnih poskusov, slikovnih nalog in poskusov itd., tako da so učencem dani le napotki, motivacijske prvine, navesti, pobude za raziskovanje in reševanje nalog itd. Z reševanjem teh nalog učenci v obliki šolskega ali domačega poskusnega in drugega dela pridobijo predpisano učno enoto.

Naš učbenik fizike za osnovno šolo je tak, da ga lahko zaradi mnogih njegovih lastnosti uvrstimo v tretjo skupino, nekoliko manj pa vsebuje prvine prve skupine. Večletna praksa pri pouku fizike v osnovni šoli in seveda cilj, da bi bil pouk fizike zasnovan **problemsko in eksperimentalno**, kaže, da je treba učbenik velikokrat dopolniti. Pri tem si pomagamo s tako imenovanimi **učnimi in delovnimi listi**, na katere vpisujejo učenci rezultate meritev demonstracijskih in množičnih poskusov, dopolnjujejo fizikalne risbe, odgovarjajo na vprašanja, zapisujejo predvidevanja, sklepe itd. To ni stalna oblika in tudi ne edina rešitev. Menim pa, da bi osnovna šola potrebovala ob učbeniku še **delovni zvezek**, ki bi vseboval motivacijske sestavine ali besedila, napotke za poskusno delo v šoli ali doma, skrbel za individualizacijo in diferenciacijo pouka fizike, problemsko zasnovanost itd. in tako v teh prvinah dopolnil obstoječi učbenik.

Če sem s prejšnjimi ugotovitvami želel poudariti problemsko in delovno zasnovanost učbenika za pouk fizike v osnovni šoli, bi na koncu rad opozoril še na drobno, a ne nepomembno **vzgojno prvine**, to je potrebo po ustreznem vpletanju **zgodovinskih prvih** — življenja in dela pomembnih fizikov, značilnosti dobe, znanosti, tehnike itd. S tem bomo večlenjevali v osnovnošolski pouk fizike »vpadnice« in »učne pospeške« ali motivacijske prvine, obenem pa prikazali, da skoraj vsi zakoni in spoznanja v fiziki temeljijo na zaporednih korakih, na zelo dolgi poti, polni stranskih poti, po katerih so znanstveniki prešli od zamisli do njene uresničitve. Tako bomo omogočili učencem, da bodo bolj celostno in širše spoznali določeno fizikalno vsebino in hkrati vplivali na njihov splošni izobražbeni in kulturni razvoj.

IVAN GERLIČ, Pedagoška akademija Maribor

Če hočemo človeku zagreniti življenje, mu vzemimo otroškost

Pomisel ob učbeniku psihologije za srednje usmerjeno izobraževanje, avtorja: dr. Janez Musek in dr. Vid Pečjak, Zavod SRS za šolstvo, Ljubljana, 1984

Spoznanje, da je človekovo doživljanje sebe in sveta vse življenje zelo odvisno od tega, kako je preživel otroštvo, je danes vodilno načelo mentalne higijene. Enako velja tudi za približevanje nekoga šolskega predmeta ali neke stroke mlademu človeku; že pri uvodnem spoznavanju lahko učenca za vedno odvrnemo od tematike ali pa ga zanj navdušimo, ga pritegnemo, mu zbudimo zanimanje. Zato je priprava učnega gradiva za uvodno podajanje snovi zahtevna naloga. Prav prvo približevanje nekoga predmetnega področja je obremenjeno s tem, da je pogosto manj zanimivo in tudi manj uporabno, ker je treba obvladati temeljne pojme in definicije — to pa je že po naravi nepriljučna fotografija.

Ko prebiramo učbenik psihologije omenjenih avtorjev, hitro ugotovimo, da sta te težave zelo upoštevala, saj podajata osnove psihologije preprosto in privlačno, bralca navdušita že takoj v začetku in mu ves čas zbuja zanimanje ga v zmiru. Morda je odveč poudarjati pomen teh lastnosti, saj danes ves razviti svet opozarja da je temeljno psihološko znanje treba uvrstiti v vzgojno-izobraževalne programe. Sodoben človek mora nekaj vedeti o telesnih in duševnih procesih, tudi pojem zdravja se strogo povezuje z obojim, oba vidika sta danes splošna izobraževalna potreba. Temeljno psihološko znanje je še posebno pomembno zaradi stalnega izobraževanja, kateremu se ne more nihče izogniti, če hoče vsaj približno v korak s časom itn.

Ob pregledovanju učbenika hitro spoznamo tudi skrbno sistematičnost in pretanjen posluš za začetnika, ki se bo prebiral v svet psiholoških zakonitosti. Potrjena je resnica, da je treba obvladati tematiko na visoki ravni, če jo hočemo podati razumljivo

in kratko. K sodobnim učbenikom spadajo tudi ilustracije in dodatečno zasnovano preverjanje znanja, ki omogoča spremljanje napredovanja. V ta namen je v učbeniku veliko primernih vprašanj. Avtorja se gotovo dobro zavedata, da se ob vprašanjih pokaže učiteljski, da je njegova pedagoška moč prav v njih (kakšno vprašanje, takšen odgovor; en ne-moder lahko več vpraša, kakor devet modrih odgovori...).

Kakovostne lastnosti učbenika bi lahko naštevati še naprej, npr. izjemno kratka predstavitev poglavin in že pri tem delitev vsebin na bolj in manj zahtevno raven. Prav presenetljivo je, kako v kratkem je mogoče predstaviti uvod v psihologijo, saj je informativna vsebina (ki je hkrati tudi formativna) zajeta komaj na nekaj straneh, če bi jo združili v strnjen tisk, pa kljub temu vsebuje tudi novejšo tematiko.

Pri razmišljanju o pomenu takega dela se nam vsili vprašanje, zakaj je treba toliko časa čakati na kakovosten začetni učbenik, ali je res nujno, da se stroka potrjuje najprej z znanstvenimi nastopi — te prebirajo le avtorji, recenzorji in »konkurenca« — ali smo res še tako nerazviti, da se delo, ki ima sistemski in vse splošen pomen, vrednoti nižje kakor eklektiziranje problemov določene stroke. Kaže, da učbenik potrjuje, da postopno preraščamo ta infantilizem.

Na koncu naj omenimo še to, da bo priročnik, čeprav namenjen srednjemu usmerjenemu izobraževanju, enako uporaben za vse vrste izobraževanja, kjer koli se pojavi predmet na začetni stopnji, tudi za odrasle. Tvegamo napoved, da bo doživel veliko ponatisov in da bo, gledano izobraževanje kot narodni sistem, pritegnil rod, ki mu je namenjen.

JOŽE TRČEK

ZDRUŽENJE FILMSKOVZGOJNIH DELAVCEV SLOVENIJE IN FOTOKINO ZVEZA SLOVENIJE

objavljata razpis za prijavo pionirskih filmov in videotrakov za

XXI. SREČANJE NAJMLAJŠIH FILMSKIH USTVARJALCEV SLOVENIJE, ki bo 27. in 28. septembra 1985 v Sevnici.

Sodelujejo lahko vsi pionirji do 14 leta kot člani krožkov, klubov ali kot posamezniki. Število prijavljenih filmov ni omejeno.

Filmi so lahko posneti na 8, 8,8 ali 16-milimetrski trak in opremljeni z zvokom na magnetofonskem traku hitrosti 9,5 ali s tonsko magnetno sledjo. Videotrakovi naj bodo posneti v sistemu VHS ali VCR!

Filme je treba poslati najkasneje do **18. septembra 1985** na naslov Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, kjer jih bo pregledala strokovna žirija.

Nasvidenje septembra v Sevnici!

Vsestransko razvita osebnost?

Pedagoški inštitut pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani je v okviru raziskav o razvoju osebnosti (E. Bahovec, Z. Kodolja, M. Šetinc) organiziral 14. februarja 1985 na Filozofski fakulteti kolokvij na temo »vsestransko razvita osebnost«, ki so se ga udeležili naši priznani družboslovci (filozofi, sociologi, psihologi, pedagogi itd.). O kolokvijju, ki je imel velik odmev, so že poročali: Teleks, Mladina, Tribuna, Ljubljanski dnevnik in Radio

Student. Vsi referati in bogata razprava so zdaj dostopni širši javnosti v obliki zbornika, ki je izšel kot tematska številka revije PROBLEMI 4, 1985. Objavljeni so tile prispevki: Eva Bahovec: O konceptualnih protislovjih in ideoloških razsežnostih »vsestranske razvite osebnosti«; Gabi Čacinović-Vogrinič: »vsestranski razvoj osebnosti« in družina; Franc Pečiček: VRO — naš cilj v vzgoji in izobraževanju?; Lidija Tavčar:

Renesančno pojmovanje univerzalnega človeka; Pavle Zgaga: Kategorija VRO in sodobne marksistične kontroverze; Vlado Miheljak: Real — socialistična dimenzija VRO; Zdenko Kodešlj: Vzgojni smoter vsestransko razvite osebnosti v »realnem socializmu« — utopija ali fantazma?; Janez Justin: Semiotična analiza formulacije »vsestransko razvita osebnost«; Marjan Šetinc: Ali šola uči VRO — kaj šola uči?; Janek Musek: Vsestranost

kot »omnivertnost« in kot transcendiranje enostranosti; Mirjana Ule: Problematizacija VRO kot pedagoškega cilja; Božidar Debenjak: VRO: Robinzon ali podružbljeni individuum?; Majda Černič: Ameriški primer »usmerjenega izobraževanja«; Slavoj Žižek: Za VRO (vsestransko razcepljeno osebnost); Rastko Močnik: VRO je Ideal birokracije; Bojan Baskar: Leonardo da Vinci — fantom VRO; Iztok Saksida: Nekaj opazk k pojmovanju vsestransko razvite osebnosti; Tomaž Mastnak: Vsestransko razvita osebnost: Vzgoja za delo.

Učenci si želijo pestrejši in preglednejši učbenik

O učbeniku fizike za osnovno šolo

Učitelji fizike v šolah občine Maribor Tezno smo na enem od svojih sestankov aktivno lani pregledali učbenike in dodatno slovnstvo za pouk fizike v osnovni šoli — tudi učbenike drugih republik — ter jih primerjali. Sklepe smo poslali aktivom v drugih mariborskih občinah in jih pozvali, naj tudi oni razmislijo o uporabnosti zdaj veljavnih učbenikov. Mnenje učiteljev mariborskih osnovnih šol je enotno. Pri uvažanju novega učnega načrta v 7. in 8. razredu osnovne šole potrebujemo nov učbenik za fiziko.

S prenovo fizike v osnovni šoli je bil omogočen sodobnejši, zanimivejši in ustvarjalnejši pouk fizike, vendar je za uspešno delo v razredu poleg novega učnega načrta, navodil za delo in dobo opremljenega kabineta potreben tudi dober učbenik z zbirko nalog ali delovnim zvezkom, da se učenci lahko iz njega naučijo, nato pa svoje znanje preverijo ob reševanju različnih nalog. Tako bi bil pouk za učitelja manj naporen, za učence privlačnejši in uspešnejši, individualizacija in diferenciacija pa uresničljivi.

Učbenik bi moral biti bolj didaktično urejen. To pripombo bom podkreplila z analizo poglavja *Električni tok in električni naboj*. V učni enoti *Merjenje električnega toka* spoznamo ampermeter, definiramo amper, opravimo nekaj meritev toka skozi porabnike in sestavimo modele ampermetrov. Zagotovo je ob tem najprimernejše, da spregovorimo o vezavi ampermetra v električni krog in ugotovimo, da tok ne nastaja in da ga porabniki ne porabijo. Mi pa čakamo s to ugotovitvijo do konca poglavja in šele takrat, ob ponovni vezavi porabnika in ampermetra v električni krog odkrijemo, da tok ne nastaja in ne izginja. Osnovni električni vezji sta v učbeniku prvič opisani tedaj, ko naj bi ocenjevali velikost toka, preden govorimo o njegovem merjenju; ne poimenujemo ju, od učencev pa zahtevamo, da vežejo žarnice v električni krog, tako da polno svetila ali tako, da svetila slabše, kot če je v električni krog vezana ena sama. Kasneje, ko obravnavamo vezja, osnovni vezavi poimenujemo, merimo tok, ki ga poganja generator, sklepa o odvisnosti toka od števila porabnikov in načina vezave pa ne naredimo. Za to je potrebna še ena tema, ki ima naslov *Električni tok ne nastaja in ne izginja*, seveda pa je ob tem treba ponovno opraviti vse meritve od začetka do konca.

Kratkostični tok naj bi spoznali šele pri obravnavi električnih vezij, vendar moramo pri učinkih električnega toka učence opozoriti na previdnost pri uporabi usmernikov ali na čim krajši čas, v katerem se priključi baterija. V tem poglavju učenci spoznajo znake za risanje shem, med drugim tudi znak za galvanski

člen, nikjer v učbeniku pa ni zapisano, kako je označena katera elektroda; tudi simbola za žarnico ne najdemo med drugimi simboli, čeprav jo pri eksperimentiranju najpogosteje uporabljamo. Didaktični oblikovanosti novega učbenika bo treba nameniti več pozornosti, saj se v nekaterih poglavjih snov povezuje nelogično, izhodišča pa se večkrat ponavljajo; to otežuje sistematično delo. Novi učbenik bi moral imeti nakazane ravni zahtevnosti in informativno snov, ki ni obvezna.

Ob praznovanju 40-letnice Državne založbe Slovenije je bilo organizirano posvetovanje Učbeniki fizike in njihov vpliv na pouk, na katero smo bili povabljeni tudi učitelji z osnovnih šol. Pred posvetom sem povabila manjšo skupino učencev sedmega in osmega razreda Osnovne šole Slava Klavora, kjer poučujem, da povedo, kakšen je učbenik za fiziko v primerjavi z drugimi učbeniki, ki jih uporabljajo, in kaj bi v njem spremenili, saj je učbenik namenjen prav njim.

Povedali so nekaj kritičnih pripomb in uresničljivih želja. Želijo, da bi bil učbenik bolj veder, popestren z anekdotami in s kratkimi zanimivostmi iz življenja fizikov, ki jih omenimo pri pouku. Bogateje naj bi bil opremljen s slikami in skicami, zanimivosti v njem pa zbrane v rubriki Ali več? Snov naj bi bila obravnavana bolj pregledno, poskusi pa natančneje opisani — poleg navodil in grafičnih prikazov si želijo učenci tudi rezultate poskusov. V učbeniku naj bi bili tudi odgovori na vprašanja, ki so zastavljena v besedilu. Sposobnejši učenci bi radi našli v besedilu odgovore na vprašanja, ki si jih sami zastavijo v zvezi z obravnavno snovjo. Poleg tega si učenci želijo: rezultate pri zahtevnejših nalogah, razlago strokovnih izrazov, preglednico obrazcev in enot na koncu učbenika, manj filozofiranja in obsežnejše povzetke, skratka, delovni zvezek in učbenik, ki bi bil podoben novemu učbeniku za kemijo, ker se tega predmeta najlažje učijo iz učbenika.

Želijo si učbenik, iz katerega bi se lahko naučili tudi tedaj, če niso pri pouku, in zato ne slišijo učiteljeve razlage in ne vidijo poskusov. Zato jim ni všeč, da je med obravnavo snovi toliko navodil za eksperimentiranje, saj pri učenju ne morejo eksperimentirati, pa tudi pri pouku ne moremo narediti vseh poskusov in tako odgovoriti na zastavljena vprašanja.

Ugotovitve učiteljev in želje učencev naj bodo zadosten razlog za resen in hiter razmislek o pripravi novega učbenika. **JERICA LORGER**, vodja aktivna učiteljev fizike občine Maribor Tezno

Tematski sklop se končuje s pripisom, ki razkriva poskuse diskvalifikacije kolokvijja in organizatorjev. Poleg tega vsebuje zbornik tri prevedena besedila (Philippe Ariès: Od brezramnosti do nedolžnosti; Rolf Nemitz: Vzgoja proti izkustvu. Ideološke razsežnosti trajnega pedagoškega konflikta; Jean-Claude Milner: Intelektualci in šola) in pa prispevek k problematizaciji vzgoje (Iztok Saksida: Nekaj socioloških aspektov vzgojno-varstvene dejavnosti).

Tako referati kakor tudi razprave, ki se je razvila ob posameznih problemskih sklopih, kažejo skozi kritično analizo in interdisciplinaren prijem na nezadostnost in ideološkost pojma VRO, tj. tistega pojma, ki je na pedagoškem področju razglašen za temeljni vzgojni smoter. Ker nam omenjen prostor onemogoča, da bi vsebinsko predstavili problematiko VRO, obveščamo bralce, ki jih ta tematika zanima, da se z njo podrobneje seznanijo v zborniku ali v tematski številki Problemov. Dobite jo v knjižnicah, knjigarlah ali na Uredništvu Problemov: Gosposka 10-I, Ljubljana. **Z. K.**

novе
knjige

Nov prispevek k pedagoški psihologiji

Ivan Furlan, Primjenjena psihologija učenja (Uvod u pedagošku psihologiju) SK, Zagreb, 1984

Knjiga dr. Ivana Furlana o uporabni psihologiji učenja je pomemben prispevek k naši razmeroma skromni literaturi o učenju — tej temeljni in najbolj splošni človekovi dejavnosti. Delo obravnava temeljne psihološke vidike učenja in je tako nekak uvod v pedagoško psihologijo. Pred sorodnimi psihološkimi deli ima to prednost, da zna pisec uspešno uporabljati teoretična spoznanja o učenju pri vsakdanjem vzgojno-izobraževalnem delu; spretno se izogne teoretski abstraktnosti in suhoparnosti ter zna približati psihologijo učenja tudi psihološko manj razgledanemu bralcu. Knjiga je napisana v zelo dostopnem slogu; in tem je zgled, kako lahko najzahtevnejšo teorijo in zapletene raziskave spreminjamo v privlačno branje.

Poleg uvoda ima 20 poglavij, pojmovno kazalo in preskus znanja iz psihologije učenja. V uvodu pisec pojasnjuje načela, po katerih se je ravnal pri pisanju. Da bi se izognil biologistični obravnavi človekove narave, je dal večji poudarek družbenozgodovinskemu vplivu na človekov duševni razvoj, med katerimi imajo pomembno mesto vzgoja, učenje in delo. Poudarjeno je načelo razvojnosti, ki se kaže v tem, da je učenje pri majhnem otroku zelo preprosto, v šolski dobi že bolj zapleteno, pri odraslih pa tudi ustvarjalno ali inventivno. Tudi

človekov zgodovinski razvoj je šel tako pot — od najpreprostejših do zahtevnih oblik učenja, značilnih za sodobnega človeka.

Tretje načelo, po katerem se pisec ravna, je uporaba življenjskih primerov. Le tam, kjer res ne gre drugače, uporabljaj primere iz laboratorijskih poskusov.

O vsebini knjige veliko povedo že sami naslovi poglavij: Človekov izvor z biološkega in družbenozgodovinskega vidika, Učenje — pot do znanja in obvladovanja sveta, Možgani — organ za učenje, Anatomsko-fiziološka podlaga učnih procesov, Oblikovanje posameznih pogojnih refleksov kot najpreprostejša oblika učenja, Od nižjih k višjim oblikam učenja, Učenje, pomnenje in pozabljanje, učenje z razumevanjem — inteligentno učenje, Sprejemanje in predelava informacij, Mnemotehnika, Inventivno — ustvarjalno učenje, Kako se učimo misliti, Motivacija in učenje, Učenje pod vplivom reklame in propagande, Psihologija indoktrinacije, Učenje v teoretični retrospektivi in perspektivah prihodnosti.

Knjiga o uporabni psihologiji učenja bo koristen pripomoček ne le študentom in učiteljem psihologije in pedagogike, marveč tudi drugim, ki se ukvarjajo z učenjem. To so učitelji, inštruktorji, animatorji, svetovalci in vzgojitelji, pa tudi starši.

BRANKO BOŠNJAK

V spomin padlim prosvetnim delavcem

Na ratištima i stratištima 1941—1945, Prosvetni pregled, Beograd, 1985

Časopisno-založniška organizacija Prosvetni pregled je v sodelovanju z Društvom za preučevanje naprednega učiteljskega gibanja ter s pomočjo Izvršnega sveta Skupščine SR Srbije, republiške Izobraževalne skupnosti in drugih izdala zajeto spominsko knjigo Na ratištima i stratištima. Knjiga ima dva dela po 580 strani in vsebuje 1200 življenjepisov učiteljev in profesorjev ter okoli 200 učiteljskih in študentov pedagoških šol s skupno 700 fotografijami. Uvod je napisal član sveta federacije Svetozar Vukmanović Tempo.

V spominski knjigi so življenjepisi prosvetnih delavcev, rojenih kjerkoli v Jugoslaviji, ki so bili zaposleni v Srbiji, so tu študirali ali so se tu znašli v času druge svetovne vojne in padli v narodnoosvobodilnem boju. Nekateri so padli kot borci partizanskih enot, drugi kot žrtve domačih izdajalcev, nekateri so umrli v taborišnih smrti, v zaporih in zaledju, nekateri so padli še po osvoboditvi v spopadu z ostanki sovražni-

kovih tolp.

Knjiga je izjemno pričevanje o številnih prosvetnih delavcih, ki so izšli iz ljudstva in ostali z njim povezani, o njihovem junaštvu v usodnih časih narodnoosvobodilnega boja. V njem so se izkazali s pogumom, požrtvovalnostjo, domoljubjem in samoopvedjo, tudi v najtežjih in brezi-zhodnih razmerah. Mnogi med njimi so bili med prvimi organizatorji vstaje leta 1941, komandirji ali politkomisarji čet in odredov, komandanti in komisarji bataljonov, brigad in divizij. Med padlimi prosvetnimi delavci je 52 narodnih herojev.

Knjiga je tehnično zelo dobro opremljena, s svojo vsebino pa je zanimivo branje za prosvetne delavce in vse, ki se zanimajo za narodnoosvobodilni boj. Književnikom bo dala navdih za nova dela, raziskovalcem pa dragocene podatke za preučevanje novejših zgodovine.

LJUBIVOJE BAJIĆ

Seminar za učitelje esperanta

Od 29. junija do 3. julija bo v Hotelu Polzevo pri Višnji gori že četrti seminar za učitelje mednarodnega jezika esperanta in mentorje iz osnovnih in srednjih šol. V dogovoru z Zavodom SRS za šolstvo ga prireja Strokovni svet Zveze društev za mednarodni jezik esperanto Slovenije, namenjen pa je udeležencem letošnjega dopisnega tečaja in učiteljem, ki v tem šolskem letu poučujejo esperanto. Seminarja se bodo udeležili tudi slušatelji dopolnilnega podiplomskega študija za učitelje mednarodnega jezika na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Skupine bodo vodili profesor Tibor Cserne iz Budimpešte ter Sonja Tavčar in Jancz Jug.

Poljudnoznanstvene knjige za otroke

Nove knjižice iz zbirke Čebelica založbe Mladinska knjiga

Založba Mladinska knjiga skuša v različnih zbirkah čim bolj razvijati poljudnoznanstveno književnost za otroke in si prizadeva, da bi to področje še bolj uvrstila v vzgojno-izobraževalno delo. Namen tovrstnih knjižnih izdaj ni le njihova uporabnost v šoli, marveč tudi, da bi otroci sami posegali po njih. Med novjšimi izdajami, ki deloma še izpolnjujejo lankoletni knjižni program, so izšle: knjiga Aleksandra Konjajeva Nevidni živi svet, med Enciklopedijami in leksikoni za otroke Njčev drugi leksikon avtorja Matjaža Schmidta, v zbirki Igra in delo pa slikarica Anke Luger-Peroci Brez škarij in šivance in knjiga Janeza Gregorija Mladi čebelar. Med izobraževalnimi slikanicami smo dobili Pismo hrvaškega avtorja Josipa Pallada, novosti pa dopolnjujeta še ponatisa: Živi svet Antona Polenca in že tretjič natisnjena knjižica Leopolda Suhodolčana Na kmetiji.

Knjiga Aleksandra Konjajeva NEVIDNI ŽIVISVET poljudno uvaja v mikrobiologijo. Namenjena je mladini med dvanajstim in šestnajstim letom. Čeprav je delo namenjeno in prilagojeno predvsem njej, pa bo informativno zanimiva tudi za starejše, ki se ne ukvarjajo s tem področjem. Avtor seznanja bralce z delovanjem majhnih živih bitij, z njihovo vlogo v vsakdanjem življenju, pri pridelovanju hrane in pri industrijski predelavi kmetijskih pridelkov. Spoznamo jih kot sestavni del našega okolja in zvezo marsikaj o njihovi vlogi v njem. Knjiga opozarja tudi na nastanek in razvoj ter odkritja mikrobiologije, pa tudi na zablode pri iskanju prave poti. Na koncu so dodani nasveti za uporabo pridobljenega znanja in slovarček, ki razlaga manj znane pojme.

NEJČEV DRUGI LEKSIKON Matjaža Schmidta je v primerjavi s prvim delom, ki je bilo prava uspešnica, oblikovno drugačen, saj je bolj literaren in manj slikarica v pravem pomenu besede, kot je bil prvi. Čeprav se po zamisli in vsebini navezuje na prvo knjigo, mora otrok tu vendar že razmišljati o abstraktnostih poja-

vih, kot so velikost, smer, čas, delo ipd. Knjiga torej obravnava pojave, ki jih otrok velikokrat opaža, vendar jih ne razume, doumevati jih začneja šele polagoma. Matjaž Schmidt je v delu zanimivo prepletel ilustracijo z besedilom, vendar je težiče še vedno na slikovnem delu.

Iz hrvaščine je prevedena knjižica Josipa Pallada PISMO. Na hrvaškem je knjiga že nekaj let obvezno berivo v šolah. Avtor pripoveduje o pismu, o pravem pismu, kako ga napišemo, ozre se v zgodovino tega načina sporočanja, spregovori pa tudi o njegovih vlogi v sedanjosti in prihodnosti. Za Palladovo pisanje je značilno, da se pisec ves čas neposredno obrača na bralca in ga tako postavi v središče dogajanja. Besedilo dopolnjujejo nazorne, didaktične ilustracije.

Otrokom do dvanajstega leta je namenjena knjiga avtorja Janeza Gregorija MLADI ČEBELAR, ki poleg številnih barvnih posnetkov tudi z besedo spozna bralca s čebelarstvom, z življenjem čebel, del knjige pa je namenjen tistim mladim, ki se nameravajo lotiti čebelarstva; sestavljajo ga napotki in opozorila ob prvih težavah, ki bi jih utegnili imeti s čebelami, opozarja pa tudi na vse, kar ogroža čebele. Knjižica je napisana dovolj zgoščeno, besedilo pa je opremljeno kar z 90 barvnimi fotografijami.

Anka Luger-Peroci prepleta v knjigi BREZ ŠKARIJ IN ŠIVANKE pripoved in sliko skozi štiri letne čase: v vsakem poglavju uvede letni čas s pesmico; ti sledijo avtoričine zamisli, kaj je mogoče narediti iz različnih stvari, ki jih v posameznem letnem času najdemo v naravi. Otroci ob opazovanju spozna svoje okolje, dogajanje v naravi, obenem pa razvija svoje spretnosti in miselne sposobnosti. Pri vsem tem — igri, spoznavanju in ustvarjanju — pa mu morajo pomagati starši. Od njih je odvisno, kako bodo otroka vodili skozi spoznavanje ob knjigi, kako mu bodo s svojo razlago in domiselnostjo sproti dopolnjevali napisano.

V. K.

Nenavaden priročnik

Pri založbi Delavska enotnost je izšla knjiga Pavaa Brajša Se da živeti v dvoje

Založba Delavska enotnost je uvrstila v svojo zbirko Človek-družina-družba že tretjo knjigo Pavaa Brajša; prvi dve sta bili kmalu razprodani. Priročnik je zasnovan dovolj nekonvencionalno: v objavljenih študijah skuša knjiga odgovoriti na vprašanja, kako naj poteka in kakšno bi moralo biti uspešno življenje med zakoncema. Avtor razčlenjuje tri temeljne faze v zakonskem odnosu: ustvarjanje, snovanje in trajanje in — kot tretjo fazo — mogočo prekinitiv tega odnosa. V tej knjigi so pravzaprav skupaj objavljene tri študije, ki jih je Brajša napisal v različnih časovnih obdobjih, se pa med seboj tako vsebinsko povezujejo in dopolnjujejo, da jih je bilo mogoče izdati kot enotno delo — priročnik za odnose med partnerjema.

Besedilo skuša bralca pomagati, dati globlji vpogled v to problematiko, obenem pa jo daje v podoben premislek; odkriva mu njene različne strani; reševanja problema pa se loteva tudi z vidika različnih faz zakonskega življenja. Pisec namreč meni, da je na taka vprašanja težko odgovoriti, če se jih ne lotimo večstransko in če v njih ne upoštevamo

vseh razvojnih faz zakonskega odnosa.

V prvi študiji se ukvarja pisec tem, kako odgovorno, zrelo in humano zasnovati zakon. V njej podrobneje govori o ljubezni, spolnosti in zrelosti za zakon, o izbiri zakonskega tovariša, o različnih vrstah zakonov in o pravi na dober in uspešen zakon. V drugi študiji se ukvarja predvsem z zakonskimi prepri — skuša jih obravnava v različnih stališčih — s stališča agresije, konflikta in odnose psihodinamike, išče vzroke zarje in opazuje kako potekajo zakonski prepri; obenem razkriva dober in zdrav zakonski prepri, ki temelji predvsem na kakovostni komunikaciji med zakoncema. Tretji del je namenjen predvsem vprašanju, kaj se dogaja med zakonskima partnerjema pred ločitvijo, ko se ločujeta in potem, ko sta ločena. Sklepne misli, ki sledijo tej tretji študiji, so nekakšne polemike avtorja s samim seboj: izogiba se trdnim, dokončnim trditvam in sklepanjem, obenem pa v tem delu knjige poišče stik z bralcem in ga še enkrat izzove, naj premišluje o tem vprašanju.

V. K.

Dobra knjiga o svetovalnem delu

AZRA KRISTANČIČ, METODA I TEHNIKA SAVJE-TOVALIŠNOG RADA, ZAGREB 1984

Zagreško združenje samoupravnih interesnih skupnosti socialnega skrbstva je pred nedavnim izdalo knjigo o metodi in tehniki svetovalnega dela. Napisala jo je Azra Kristančič, naša ugledna strokovnjakinja na svetovalnem področju, ki je pri svetovalnem delu z mladino in odraslimi znala povezati dobra tujja spoznanja in lastne izkušnje, topel človeški odnos in optimistično usmerjenost pri iskanju rešitev za težave slehernega svetovanca. Z leti svetovalnega dela, študija in utiranja novih poti so dozorela pri njej vredna spoznanja in izkušnje, ki jih je želela deliti s širšim krogom svetovalnih delavcev.

V ospredju njenih razmišljanj o svetovalnem delu je spoznanje, da mora svetovalec s svojim strokovnim znanjem in osebnimi izkušnjami delati na težave ljudi kot na nekaj, kar je prehodno, rešljivo in kar se lahko vsakemu primeri; vsakemu je treba pomagati, da se znajde in sam najde rešitev.

V uvodu v svetovalno delo avtorica podrobneje razčlenjuje proces svetovanja, vlogo svetovalca in svetovanca ter njun medsebojni odnos. Osrednji del

knjige vsebuje potek svetovalnega dela — od prvega stika do sklepnega dogovora — z možnimi ovirami in napetostmi v medsebojnem stiku in sporočanju, z metodnimi nasveti, kako ustvariti ozračje medsebojnega zaupanja, sodelovanja in spoštovanja. Tako podrobneje spoznamo, kako začeti in razvijati odkriti pogovor, kako se živimo v sočloveku, skupaj z njim razčlenjujemo razmere in možne izhode ter najdemo rešitve — vse to s pretanjnim poslušanjem za človekovo individualnost, brez pritiska in tudi brez prikritih manipulacij. Izvajanja so — tako kot v vsej knjigi — podprta tudi s strokovno literaturo, ki je navedena na koncu.

Sklepni del knjige vsebuje vaje za lastno izpopolnjevanje svetovalca. Z njihovo pomočjo lahko izostri svoj posluš za odtenke v svetovalnem odnosu (npr. spoštljivost — nespoštljivost, iskrenost — neiskrenost ipd.), izpopolni pogovorno metodo, ob tem pa tudi svoj način ocenjevanja sogovornika, njegovih stališč in čustev.

Upamo, da bo knjiga Azre Kristančič našla kmalu založnika tudi pri nas, saj je dragocen pripomoček ne le za svetovalne delavce, marveč tudi za vsakega učitelja in vzgojitelja pri svetovalnem delu z učenci in starši.

J. V.

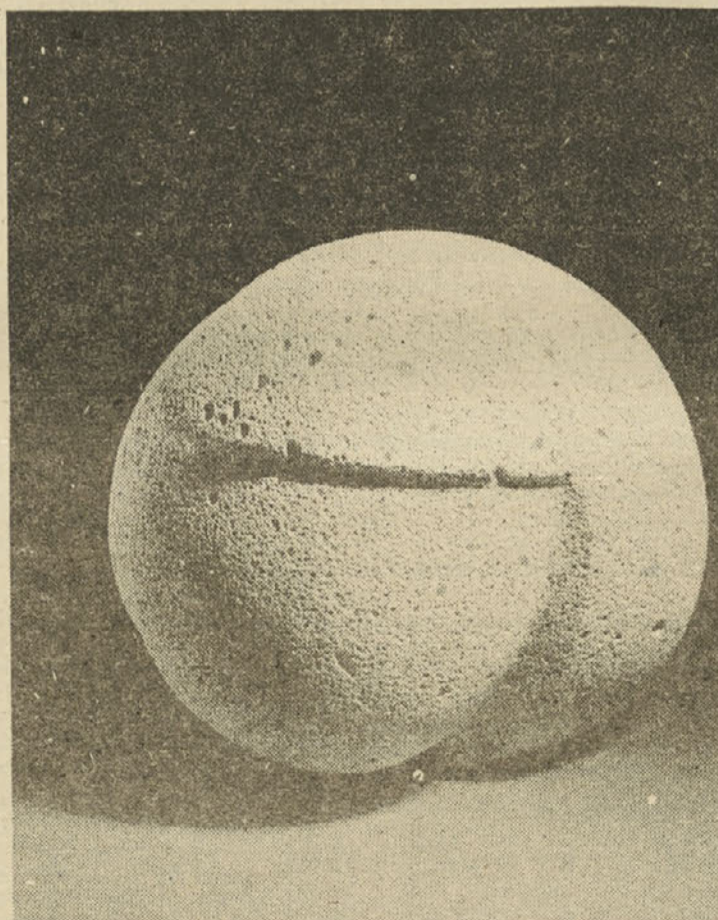
Dobrodošel vodnik

Ko boste pripravljali naravoslovne dni v naravi, se spomnite poučne, zanimive in privlačne gozdne poti, speljane okoli znane štajerske jame Pekel blizu Šempetra v Savinjski dolini. Po njej je že od jeseni na voljo pri-kupen spremljevalec — vodnik Skozi gozd in jamo Pekel, ki sta ga napisala Marko Kmecl in Rajko Pavlovec, izdalo pa Gozdno gospodarstvo Celje. Pot, ki ima trinajst postaj, je speljana po razgibanem terenu in je primerna za vsak lep dan od pomladi do pozne jeseni. (Jama, ki je vključena vanjo, je odprta za ogled do 31. oktobra). Na najvišji točki je počivališče, tolikšno, da lahko po klopeh pod drevjem posede za cel razred učencev. Knjižica, ki nas vodi po tej poti je živahno opremljena z barvnimi slikami, risbami (Marjance Jemec-Božič) in s karikaturnimi (Boža Kosa). Po slogu, načinu razlaganja naravnih pojavov v gozdu in kraškem svetu je namenjena predvsem otrokom, njeno vsebino pa prav lahko prilagodimo tudi večjim

srednješolcem. Od Šempetra, dostopnega s številnimi avtobusi in vlakom, je do začetka gozdne poti pri jami kakih 45 minut hoje, ravno prav, da učenec doživi dolino. (V vasi Podlog bo celo zagledal na električnem drogu za te kraje nenavadno štokrljino gnezdo.) S hojo do jame in nazaj, z ogledom in sveda s počitkom na klopeh pred jamo, porabimo ravno pol dneva, torej kot nalašč za naravoslovni dan. Če se odpravita na pot hkrati dva razreda, naj se ena skupina napoti najprej v jamo, druga pa po gozdu. Če ima isto smer več razredov, napravimo med skupinami časovni presledek. Svetujemo pa, da učitelji s knjižico v roki prehodijo pot najprej sami.

In še to je treba povedati: tudi starejši, primerno zvedav človek bo s knjižico v roki zvedel in videl marsikaj o gozdu, živalih, lesu in značilnostih kraškega sveta. In če nima knjižice? Lahko jo kupi v gostišču pred jamo.

BOŽENA OROŽEN

Ak. slikar in likovni pedagog Janez Mišo Knez: Portret, siporex, 1983 — z razstave v NAMI na Tromostovju v Ljubljani

Polnost nasproti praznini, napetost nasproti togosti, elegantni ritmi zavojev in prelomov nasproti naključnostnemu ustroju neoblikovane materije — to so razmerja, ki sestavljajo notranjo vsebino Knezovih skulptur. Toda ob učinku volumna zanima avtorja tudi učinek površine, zato si je za kiparski material izbral siporex, ki s svojim luknjicavim rastrom vnaša v skulpturni ovoj posebno »risarsko« razsežnost in s tem povečuje njegovo zaznavnost. (B. Kovič)

OBJAVE

ZA JAVNO DELEGATSKO RAZPRAVO

Programi specializacije učiteljev razrednega pouka

Študij po programih specializacije učiteljev razrednega pouka in učiteljev otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju organiziramo zato, da bi si učitelji poglobili in razširili znanje. Tako bodo lahko izboljševali svoje delo v razredu, hkrati pa bodo boljše pripravljene za sodelovanje v inovacijskih procesih in za delo v strokovnih združenjih. Lažje bodo sodelovali tudi s strokovnimi in raziskovalnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s šolo.

Študij je organiziran tako, da udeleženci izobraževanja v letu dni poglobijo svoje znanje na naravoslovno-matematičnem ali na naravoslovno tehničnem področju, in sicer v obsegu, ki je predviden za visokošolsko stopnjo izobraževanja učiteljev razrednega pouka. Pri tem je učni program kakovostno in količinsko prilagojen študiju ob delu, ki obsega okrog 400 ur na leto. Za učitelje, ki bodo dokončali le specializacijo iz enega tematskega sklopa, predlagamo strokovni naziv specialist.

Če se bo izkazalo, da je za tako obliko študija dovolj zanimanja, bomo organizirali specializacijo še za družboslovne in vzgojne predmete. Tako bi si učitelji po treh letih specialističnega študija lahko pridobili izobrazbo, enakovredno visokošolski izobrazbi za učitelje razrednega pouka.

S tako organiziranim študijem si tudi pridobivamo dragocene izkušnje za delo, ki bo potrebno po uvedbi visokošolskega izobraževanja za učitelje. Ob specialističnem študiju bomo lahko tudi preverili, ali učni načrti za visokošolsko stopnjo ustrezajo, in učiteljem praktično dali priložnost, da jih pomagajo dokončno oblikovati.

Predloge programov objavljamo zato, da bi se z njimi seznanile vzgojno-izobraževalne organizacije in pedagoški delavci, posebno člani delegacij in delegati, ki jih bodo obravnavali in sprejemali na prihodnji seji Skupščine Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev.

Predlog programa za specializacijo učiteljev je pripravila Pedagoška akademija v Ljubljani. Osnutek programa je pregledala tudi posebna komisija strokovnega sveta Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev in dala potrebne pobude. Spopolnjene predloge programa daje Strokovni svet Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev skupščini te skupnosti v potrditev.

Člane delegacij prosimo, da za prihodnjo sejo Skupščine Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev pripravijo spremenjalne predloge v obliki dopolnil. Splošne pripombe in pobude sprejemata Pedagoška akademija v Ljubljani in Strokovni svet Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev.

Programi specializacije po končanem višješolskem programu

Po tem programu si je mogoče pridobiti naslove:

- UČITELJ RAZREDNEGA POUKA — SPECIALIST ZA NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO
- UČITELJ RAZREDNEGA POUKA — SPECIALIST ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNIČNO VZGOJO
- UČITELJ OTROK Z MOTNJAMI V TELESNEM IN DUŠEVNEM RAZVOJU — SPECIALIST ZA NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO
- UČITELJ OTROK Z MOTNJAMI V TELESNEM IN DUŠEVNEM RAZVOJU — SPECIALIST ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNIČNO VZGOJO

1 UVOD

1.1 Namen osnutka in sestavljajci

Sto in več let stare zahteve, naj ima učitelj visoko strokovno izobrazbo, so zapisane zdaj tudi v srednjeročnih načrtih razvoja šol, ki vzgajajo učitelje. Upravičeno torej upamo, da se program visokega izobraževanja za učitelje zanja uresničevati.

Naloga, ki je pred šolami za učitelje, je dovolj resna, da se je kaže lotiti po stopnjah. Taka vmesna stopnja v izobraževanju učiteljev je predlagani program specializacij, ki bo pomemben vir izkušenj za prihodnje delo kadrovskih šol.

Specializacija bo zapolnila tudi pomemben primanjkljaj, ki ga je čutili v delu osnovnih šol. Že drugo desetletje smo pričeli raznim prenovam pri pouku v osnovnih šolah. Res da je del reform mogoče zožiti zgolj na organizacijske in upravne spremembe, večina pa je vendarle takšnih, da vsebujejo spremenjene metodične in didaktične prijeme. Za metodične spremembe je značilno, da poteka izredno počasi in da jih v šolah ni mogoče uveljaviti samo z zunanjimi sodelavci. Boljše je, če se začne izboljševati pouk v samih šolah.

V preteklosti je bilo le malo metodičnih in didaktičnih sprememb, ki so se začele v samih šolah. Učitelji so bili tudi premalo strokovno usposobljeni za uveljavljanje tistih sprememb, ki so bile sprožene od zunaj. Specialistični študij naj bi to vrzel odpravil. Lahko pričakujemo, da bodo iz specialistov izšli tudi pisci strokovnih besedil in učbenikov ter ustvarjalci novih učnih pripomočkov za razredni pouk.

Osnutek programa so pripravili sodelavci Pedagoške akademije v Ljubljani na podlagi Zakona o usmerjenem izobraževanju. Pri delu so upoštevali Smernice za oblikovanje vzgojno-izobraževalnih programov v usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, 1983) in Priporočila za pripravo programov v visokem izobraževanju, ki jih je izdal Center za razvoj univerze (1983).

1.2 Lik diplomanta

Specializacija z dvema smerema ponuja kandidatom možnost, da se pri vezavi naravoslovja z matematiko usmerijo bolj teoretično, pri vezavi s tehnično vzgojo pa bolj praktično.

Specialist bo znal vodoravno povezovati oba šolska programa, ki ju študira. Na razredni stopnji bo znal povezovati oba programa tudi navpično. Tako bo usposobljen za uvajanje inovacij in njihovo razvijanje v pedagoškem procesu na razredni stopnji v osnovnih šolah s splošnim programom ali na osnovnih šolah s prilagojenim programom.

Specialist bo znal seznanjati učitelje tudi s tistimi novostmi na svojem področju, ki so se razvile v drugih okoljih. V ta namen bo sposoben spremljati strokovno literaturo vsaj v enem tujem jeziku. Znal bo pisati strokovna besedila na svojem področju, navodila za učence in učitelje in članke v strokovnih časopisih. Usposobil se bo za samostojno in skupinsko pisanje učbenikov in priročnikov za učitelje.

Specialist bo znal izbrati, konstruirati in pripraviti učne pripomočke in didaktična informacijska sredstva za pouk na svojem predmetnem področju v izbrani vrsti šol.

Učitelj bo tako, da bo lahko prevzel naloge učitelja in hospitacijskega mentorja učencem in študentom kadrovskih šol in učiteljem pripravnikom. Lahko bo prevzel tudi delo učitelja svetovalca, ki uveljavlja svoje zamisli in rešitve pedagoških problemov na širšem področju, vodi delo aktivov, piše prispevke za objavo in predava.

Dela in naloge učitelja mentorja in specialista, za oboje se bo specializant usposabljal med študijem, so usklajene z deli in nalogami tovrstnih delavcev; te določa Predlog za oblikovanje skupnih meril vrednotenja vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni šoli, ki sta ga izdala Pedagoški inštitut in sindikat (1980).

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

2.2 Usmeritev: pedagoška

2.3 Ime in vrsta programa:

— Učitelj razrednega pouka — specialist

— Učitelj otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju — specialist

IZS: Program za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe, ki vodi do specializacije

2.4 Stopnja zahtevnosti: VI/2 — program za izpopolnjevanje po končanem višješolskem programu, ki omogoča pridobitev naslova specialist

2.5 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi:

Ime predhodnega programa:

— Učitelj razrednega pouka, VŠ

— Učitelj otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, VŠ

Zahtevnost del: VI/1

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge:

a) učitelj razrednega pouka — specialist

b) učitelj otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju — specialist

2.7 Trajanje študija: eno leto (500 ur)

2.8 Drugi podatki:

Program je notranje diferenciran tudi glede na to, kakšna je poprejšnja izobrazba specializantov. Specializanti lahko izbirajo med naslednjimi različicami:

2.8.1 Spoznavanje narave z matematiko za razredni pouk

2.8.2 Spoznavanje narave s tehnično vzgojo in gospodinjstvom za razredni pouk

2.8.3 Spoznavanje narave z matematiko za učitelje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju

2.8.4 Spoznavanje narave s tehnično vzgojo in gospodinjstvom za učitelje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju

2.9 Začetek izvajanja programa

Predlagamo, da se program začne izvajati v šolskem letu 1985/86, in sicer v drugem semestru.

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali enega od naslednjih programov:

— višješolski program za učitelja razrednega pouka

— višješolski program za učitelja otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Študirajo lahko le tisti učitelji predmetnega pouka, ki poučujejo spoznavanje narave v 5. razredu osnovne šole.

Kandidati morajo imeti vsaj eno leto učne prakse.

4 PREDMETNIK

4.1 Preglednica predmetov

Predmeti	Število ur			
	P	S	V	Skupaj
OBVEZNI				
Biologija z metodiko	25	—	35	60
Kemija z metodiko	25	—	35	60
Fizika z metodiko	25	—	35	60
Izbrana poglavja iz psihologije	30	15	15	60
Metodično-didaktični seminar	—	30	—	30
Nastopi	—	—	10	10
IZBIRNI				
Matematika z metodiko	50	—	80	130
Tehnična vzgoja in gospodinjstvo z metodiko	50	—	40	90
				500

Opomba: Pri vseh predmetih gre za izbrana poglavja, ki pomenijo nadaljevanje splošnih tečajev na prejšnji stopnji študija. Izbor je narejen v skladu z usmeritvijo specializacije. Pedagoška in razvojna psihologija vsebujeta posebnosti in možnosti za uporabo tega predmeta pri razvijanju mišljenja na matematično-naravoslovnem in tehničnem področju in pri oblikovanju stališč do teh dejavnosti.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

Študent mora opraviti izpite iz obveznih in izbirnih predmetov, in sicer pisno in ustno iz stroke ter praktično in ustno iz metodike.

Med šolskim letom pripravi po eno seminarsko nalogo iz metodike prvega in drugega izbirnega predmeta in eno seminarsko nalogo iz psihologije. Te naloge naj obsegajo po 5 tipkanih strani.

Študent mora pripraviti predpisano število nastopov iz vsakega predmeta specializacije.

Diplomo o končanem študiju dobi po uspešno opravljenih nastopih, izpitih in potem ko v strokovni ali poljudni literaturi za učence objavi 10 strani pisnega gradiva iz metodike predmetnih področij, ki so predmet specializacije.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

Kadrovski pogoji

Za uresničevanje programa so potrebni: dva polno zaposlena učitelja višje šole, en laborant s polno in en laborant s polovično zaposlitvijo.

Predavanja iz matematike in psihologije opravi po en učitelj z ustreznega oddelka.

Biologijo, kemijo, fiziko, tehnično vzgojo, gospodinjstvo in vse metodike predava po en učitelj, pomaga pa mu laborant. Na seminarjih sta vselej po dva učitelja: eden iz ustrezne stroke in eden z oddelka za razredni pouk ali z oddelka za specialne pedagoge.

Vaje iz biologije, kemije, fizike, tehnične vzgoje in gospodinjstva vodi učitelj ustrezne stroke, pomaga mu laborant.

Pri vajah iz metodik sodelujeta dva učitelja metodike, pomagajo jima laboranti. En učitelj je strokovnjak za predmet, drugi pa za vrsto šole.

Materialni pogoji

Program lahko poteka v prostorih tistih oddelkov, katerih učitelji in laboranti sodelujejo pri uresničevanju programa. Isto velja tudi za laboratorijsko in drugo opremo. Zagotoviti pa je treba denar za potreben material.

Predviden vpis

S programom specializacije bi kazalo začeti, če bi se zanj prijavilo okrog 20 kandidatov. Vpiše se lahko največ okrog 60 kandidatov.

Časovna razporeditev dela

Program bi bilo mogoče uresničiti v enem letu na dva načina:

1. Predavanja bi bila lahko ob koncu tedna, če bi imeli udeleženci proste petke. Po tem bi bilo ob petkih na urnikih od 7 do 8 ur, ob sobotah pa od 5 do 6 ur.

2. Če bi bili udeleženci povečini učitelji razrednega pouka in učitelji s šol s prilagojenim programom, je treba predvideti, da bodo nastale težave zaradi nadomeščanja vseh petkov. Zato bi lahko potekal program le ob petkih popoldne (5 ur) in ob sobotah (6 ur). Preostalo število ur bi opravili v strnjениh tečajih v septembru, januarju in juniju.

Vzgojno-izobraževalni program za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe za delo v organizacijah za usposabljanje otrok in mladostnikov

1. Uvod

Vzgojno-izobraževalni program spopolnjevanja za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe je po Zakonu o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju namenjen delavcem z višjo in visoko izobrazbo, ki želijo poučevati glasbeno, tehnično, likovno in telesno vzgojo in gospodinjstvo v organizacijah za usposabljanje duševno prizadetih, predmetnim učiteljem od 5. do 8. razreda osnovne šole za telesno invalidne in dolgotrajno bolne, slušno prizadete, slepe in slabovidne ter vedenjsko in osebnostno motene, pa nimajo specialne pedagoške izobrazbe.

2. PREDMETNIK

2. PREDMETNIK

Program za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe obsega:

A Za vse vrste motenosti:

1. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike RPO	15 ur
2. Izbrana poglavja iz specialne psihologije in psihodiagnostike	15 ur
3. Izbrana poglavja iz psiho-motorike	15 ur

B Za duševno prizadete:

4. Izbrana poglavja specialne pedagogike DP	15 ur
5. Izbrana poglavja specialne didaktike in metodike DP	15 ur

Skupaj A + B 75 ur

C Za osebe s telesnimi motnjami:

4. Izbrana poglavja specialne pedagogike FIBO	15 ur
5. Izbrana poglavja specialne didaktike in metodike FIBO	15 ur

Skupaj A + C 75 ur

Č Za slušno prizadete:

4. Izbrana poglavja surdo- in avdiopedagogike	15 ur
5. Izbrana poglavja surdo-didaktike in surdo-metodike	15 ur

Skupaj A + Č 75 ur

D Za slepe in slabovidne:

4. Izbrana poglavja iz tiflopedagogike	15 ur
5. Izbrana poglavja iz tiflodidaktike in tiflo-metodike	15 ur

Skupaj A + D 75 ur

E Za vedenjsko in osebnostno motene:

4. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike MVO	15 ur
5. Izbrana poglavja iz specialne didaktike šolskega dela z učenci z MVO	15 ur

Skupaj A + E 75 ur

3. TRAJANJE ŠTUDIJA: ENO ŠTUDIJSKO LETO.

4. POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

V program spopolnjevanja za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe se lahko vpišejo učitelji z višjo ali visoko izobrazbo za predmete: glasbena vzgoja, tehnična vzgoja, likovna vzgoja, telesna vzgoja in gospodinjstvo, ki poučujejo v organizacijah za usposabljanje duševno prizadetih, in učitelji z višjo ali visoko izobrazbo, ki poučujejo telesne invalide in dolgotrajno bolne, slušno prizadete, slepe in slabovidne ter vedenjsko motene učence od 5. do 8. razreda osnovne šole, pa nimajo specialno pedagoške izobrazbe.

5. OBVEZNOSTI KANDIDATOV

Udeleženci študija opravljajo po en ustni izpit iz vsakega predmeta. Sestavni del ocene pri metodikah je tudi ocena praktičnega nastopa ali priprave nanj.

6. POSEBNOSTI

Kadrovski pogoji

Program lahko izvajajo visokošolski učitelji, habilitirani za ustrezne navedene predmete.

Materialni pogoji

Potrebne so standardizirane predavalnice, v katerih je mogoče uporabljati avdiovizualne aparature.

Navodila za izvajanje

Izobraževanje po tem programu bo obsegalo predavanja in vaje. Organizirano bo ob koncu tedna. Predmeti iz skupine A bodo za vse skupine podani kot predavanja.

Iz predmetov za izbrano kategorijo bodo predavanja tedaj, če bo prijavljenih najmanj 15 kandidatov. Za manjše skupine udeležencev programa bodo na voljo individualne konzultacije.

7. ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

Pedagoška akademija izda udeležencu izobraževanja potrdilo o končanem programu tedaj, ko ta opravi vse obveznosti.

Vzgojno-izobraževalni program za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe za delo v srednjem izobraževanju

1. UVOD

Vzgojno-izobraževalni program izpopolnjevanja za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe je namenjen delavcem z višjo ali visoko izobrazbo, ki želijo opravljati vzgojno-izobraževalno delo v usmerjenem izobraževanju srednje stopnje z duševno telesno, slušno prizadetimi, s slepimi in slabovidnimi ter z otroki in mladostniki z motnjami v vedenju in osebnosti, pa nimajo specialno pedagoške izobrazbe.

2. PREDMETNIK

Program za pridobitev specialne pedagoške izobrazbe obsega

A Za vse vrste motenosti:

1. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike razvojno motenih 20 ur
2. Izbrana poglavja iz specialne psihologije in psihodiagnostike 20 ur

B Za duševno prizadete:

3. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike DP 20 ur
4. Izbrana poglavja iz specialne didaktike in metodike DP 20 ur

Skupaj A + B 80 ur

C Za osebe s telesnimi motnjami:

3. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike FIBO 20 ur
4. Izbrana poglavja iz specialne didaktike in metodike FIBO 20 ur

Skupaj A + C 80 ur

Č Za slušno prizadete:

3. Izbrana poglavja iz surdo- in avdiopedagogike 20 ur
4. Izbrana poglavja iz surdodidaktike in surdometodike 20 ur

Skupaj A + Č 80 ur

D Za slepe in slabovidne:

3. Izbrana poglavja iz tiflopedagogike 20 ur
4. Izbrana poglavja iz tiflodidaktike in tiflometodike 20 ur

Skupaj A + D 80 ur

E Za vedenjsko in osebnostno motene:

3. Izbrana poglavja iz specialne pedagogike MVO 20 ur
4. Izbrana poglavja iz specialne didaktike šolskega dela z učenci z MVO 20 ur

Skupaj A + E 80 ur

3. TRAJANJE ŠTUDIJA: eno študijsko leto

4. POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

V program spopolnjevanja za pridobitev specialno pedagoške izobrazbe se lahko vpišejo učitelji z višjo ali visoko izobrazbo, ki poučujejo v srednjem usmerjenem izobraževanju duševno, telesno, slušno prizadete, slepe in slabovidne ter učence z vedenjskimi in osebnostnimi motnjami, pa nimajo specialne pedagoške izobrazbe.

5. OBVEZNOSTI KANDIDATOV

Udeleženci študija opravijo po en ustni izpit iz vsakega predmeta. Sestavni del ocene pri metodikah je tudi ocena praktičnega nastopa ali priprave nanj.

6. POSEBNOSTI

Kadrovski pogoji

Programne lahko izvajajo visokošolski učitelji, habilitirani za ustrezne navedene predmete.

Materialni pogoji

Potrebe so standardizirane predavalnice, v katerih je mogoče uporabljati avdiovizualne aparature.

Navodila za izvajanje

Izobraževanje po tem programu bo obsegalo predavanja in vaje. Organizirano bo ob koncu tedna. Predmeti iz skupine A bodo za vse skupine podani kot predavanja. Iz predmetov za izbrano kategorijo bodo predavanja tedaj, če bo prijavljenih najmanj 15 kandidatov. Za manjše skupine udeležencev programa bodo na voljo individualne konzultacije.

7. ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

Pedagoška akademija izda udeležencu izobraževanja potrdilo o končanem programu tedaj, ko ta opravi vse obveznosti.

NAKNADNI RAZPISI

del in nalog vzgojiteljev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacijah

ZDRUŽENE OSNOVNE ŠOLE o.s.o.
TOZD OSNOVNA POLA FRANJA VRUNČA CELJE — HUDI-
NJA, CELJE, Mariborska 125

razpisuje za nedoločen čas dela in naloge

- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE

Pogoj: profesor ali predmetni učitelj ustrezne smeri, za učitelja glasbene vzgoje dodatno še igranje harmonike. Praksa zaželena.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE ZBORA ODPOSILANCEV KOČEVJE

ponovno razpisuje prosta dela in naloge:

- za centralno šolo v Kočevju:
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE (poln delovni čas) za nedoločen čas
 - UČITELJA GLASBENE VZGOJE (polovični delovni čas) za nedoločen čas
 - UČITELJA TELESNE VZGOJE v 4. r. za določen čas
 - UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za določen čas
 - UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA — nedoločen delovni čas
 - VODJO PREHRANE S POUČEVANJEM GOSPODINSTVA — nedoločen čas
 - UČITELJA ZGODOVINE, ZEMLJEPISA IN DMV — nedoločen čas
 - UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE za nedoločen čas
 - UČITELJA V ODDELKU PB v 5. r. za nedoločen čas

Stanovanj ni. Osebni dohodki po pravilniku.

- za podružnično šolo Struge
- UČITELJA SLOVENSKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA (polovični delovni čas)
- Na voljo je stanovanje v šolski stavbi in dodatek za težje delovno mesto.

- za podružnično šolo v Podpreski
- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, ki bo poučeval še druge predmete na predmetni stopnji do polne učne obveznosti Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

OSNOVNA ŠOLA BOJANA ILIČA, MARIBOR, Mladinska 13

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA KEMIJE, PRU za manj kot poln delovni čas. Delo je za določen čas od 1. septembra do 31. avgusta 1986.
- UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU za manj kot poln delovni čas od 1. septembra 1985 do 31. avgusta 1986.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema šola 15 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 10 dneh po izbiri.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE MATIJE BLEJCA MATEVŽA, MENGEŠ

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNEGA POUKA, PRU ali P za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA GLASBENEGA POUKA, PRU ali P za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Stanovanj ni!
 Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa.

Svet
OSNOVNE ŠOLE NARODNI HEROJ TONE TOMŠIČ LJUBLJANA, Šaranovičeva 7

razpisuje dela in naloge:

- UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE, PRU, P za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Začetek dela: 1. septembra 1985
 Prijave z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

Svet
TOZD OSNOVNE ŠOLE FRANA KRANJCA CELJE, Hrušovičeva 1

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE — PRU — za nedoločen čas s polnim delovnim časom. V učno obveznost spada tudi vodenje 3 pevskih zborov.

Nastop dela je 1. 9. 1985. Stanovanja ni.
 Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.
 Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po opravljeni izbiri.

OSNOVNA ŠOLA RUDI MAHNIČ-BRKINC PREGARJE, 66243 OBROV

razpisuje prosta dela in naloge:

- RAVNATELJA
- Pogoji:
- učitelj, ki izpolnjuje pogoje iz 96. člena ZOŠ
 - strokovni izpit
 - pet let prakse po opravljenem strokovnem izpitu
 - organizacijske in vodstvene sposobnosti

Dela in naloge ravnatelja bo izbrani kandidat dopolnjeval še s poučevanjem SN, DMV, GO, LV, vodenjem šolske knjižnice, vodenjem šolske prehrane.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po sklepu sveta šole. Nastop dela 1. 9. 1985.

OSNOVNA ŠOLA EDVARD KARDELJ TRZIN V USTANAVLJANJU, Trzin, Mengeška 7/B, 61234 Mengeš

razpisuje dela in naloge:

- 2 UČITELJEV VODIJ OPB, učitelj razrednega pouka
- UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE, PRU ali P
- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, PRU ali P

Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom od 1. 9. 1985. Prijave z dokazili o izobrazbi sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

Razpisna komisija
OSNOVNE ŠOLE SREDIŠČE OB DRAVI

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, PRU, za nedoločen čas

Začetek dela 1. 9. 1985
 Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: OSNOVNA ŠOLA SREDIŠČE OB DRAVI, 62277 SREDIŠČE OB DRAVI. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 20 dneh po poteku roka za prijavo.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE NARODNEGA HEROJA MAKSA PEČARJA, 61231 LJUBLJANA-ČRNUČE, Črnuška 9

razpisuje prosta dela in naloge

- za nedoločen čas s polnim delovnim časom:
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA V COŠ; pogoj: učitelj ali razredni učitelj; začetek dela 1. 9. 1985

- za določen čas s polnim delovnim časom:
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA V COŠ; pogoj: učitelj ali razredni učitelj; začetek dela: 1. 9. 1985 (nadomeščanje delavke, ki je v bolniški)
 - UČITELJA RAZREDNEGA POUKA V COŠ; pogoj: učitelj ali razredni učitelj; začetek dela: 8. 12. 1985 (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 - UČITELJA TELESNE VZGOJE V COŠ; pogoj: PRU ali P telesne vzgoje; začetek dela: 15. 10. 1985 (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 - UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA; pogoj: PRU ali P angleškega jezika; začetek dela: 20. 10. 1985 (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)

Vloge z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov šole. Prijavljene kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Komisija ne bo obravnavala vlog brez dokazil. Stanovanj ni.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE EDVARDA KARDELJA ROGATEC

razpisuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE
- Pogoj: končana PA.

Začetek dela: 1. septembra 1985.
 Na voljo bo družinsko stanovanje.
 Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: VIO Šmarje pri Ješah, TOZD Osnovna šola Edvarda Kardelja Rogatec, 63252 Rogatec.

Zbor delavcev
GLASBENE ŠOLE ILIRSKA BISTRICA p.o.

ponovno razpisuje prosta dela in naloge

- POSLOVODNEGA ORGANA — RAVNATELJA
- Pogoji:
 Kandidati morajo imeti višjo ali visoko izobrazbo ustreznega glasbeno-izobraževalnega zavoda, najmanj 5 let delovnih izkušenj na glasbeno-pedagoškem področju in opravljen strokovni izpit ter ustrezati pogojem družbenega dogovora o kadrovske politiki.

Delovno razmerje bodo sklenili z novim šolskim letom (1. 9. 1985) za 1 leto.
 Kandidati naj pošljejo prijave s pisnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni pisno v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Komisija za medsebojna delovna razmerja pri svetu
OSNOVNE ŠOLE DOLOMITSKI ODRED POLHOV GRADEC

razpisuje prosta dela in naloge

- za nedoločen čas:
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PA za razredni pouk
 - UČITELJA V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA, PA za razredni pouk
 - UČITELJA RAZREDNEGA POUKA na podružnični šoli v Šentjoštu, PA za razredni pouk

- za določen čas:
- UČITELJA TELESNE VZGOJE (moški), I. stopnja FTK — VŠTK

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

SREDNJEŠOLSKI CENTER TEHNIŠKO-PEDAGOŠKE USMERITVE MURSKA SOBOTA, Veljka Vlahovića 12

razpisuje po sklepu sveta delegacije delavcev v svetu SCTPU prosta dela in naloge za šolsko leto 1985/86

- A Za nedoločen čas s polno učno obveznostjo:
1. UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA
 2. DVEH UČITELJEV MATEMATIKE
 3. UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE
 4. TREH UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA v VIP Tekstilni konfekar
 5. DVANAJSTIH UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA v VIP Kovinarstvo
 6. TREH UČITELJEV STROKOVNIH PREDMETOV v VIP Tekstilni konfekar

- B Za določen čas s polno učno obveznostjo:
1. UČITELJA MATEMATIKE
 2. DVEH UČITELJEV NEMŠKEGA JEZIKA
 3. UČITELJA OSNOV TEHNIKE IN PROIZVODNJE
 4. UČITELJA STROKOVNIH PREDMETOV v VIP Kovinarstvo

- C Za določen čas s polovično učno obveznostjo:
1. UČITELJA EKONOMIKE IN DRUŽBOSLOVJA
- Č Pogoji:
- A/1 do 3 — visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
 - A/4 do 5 — visoka izobrazba ustrezne smeri in prej končana poklicna šola
 - A/6 — diplomiran inženir tekstilne konfekcije
 - B/1 do 2 — visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
 - B/3 — diplomiran elektroinženir
 - B/4 — diplomiran strojni inženir
 - C/1 — diplomiran ekonomist

Začetek dela za vsa razpisana dela in naloge je 1. 9. 1985. Kandidati naj pošljejo ustrezne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve, Naselje Veljka Vlahovića 12, Murska Sobota, telefon 21-351.

OSNOVNA ŠOLA TRBOVLJE

razpisuje prosta dela in naloge

- 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA za nedoločen čas s polno obveznostjo
- UČITELJA ANGLEŠKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA za nedoločen čas s polno obveznostjo
- UČITELJA LIKOVNE VZGOJE za nedoločen čas s polovično delovno obveznostjo
- 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA za določen čas s polno obveznostjo
- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA za določen čas s polno obveznostjo
- 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA za določen čas (nadomeščanje delavk, ki bosta na porodniškem dopustu: 1 učitelja do 19. 12. 1985 in 1 učitelja do 31. 12. 1985)
- UČITELJA ANGLEŠKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA za določen čas s polovično delovno obveznostjo

Začetek dela 1. septembra 1985.
 Šola nima stanovanj.
 Prijave pošljite v 8 dneh po objavi razpisa komisiji za delovna razmerja Osnovne šole Trbovlje, Leninov trg 6.

Po sklepu komisije za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOVEGA VORANCA RAVNE NA KOROŠKEM

razpisujemo prosta dela in naloge

- PREDMETNEGA UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE za določen čas (nadomeščanje delavke v bolniški — do njene vrnitve) s polnim delovnim časom; začetek dela je v septembru. Pogoj: končana PA smer matematika-fizika ali filozofska fakulteta I. ali II. stopnje ustrezne smeri.
- PREDMETNEGA UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) s polnim delovnim časom; začetek dela je v septembru 1985. Pogoj: končana PA, smer matematika-fizika ali filozofska fakulteta I. ali II. stopnje ustrezne smeri.
- PREDMETNEGA UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) s polnim delovnim časom; začetek dela je septembra 1985. Pogoj: končana PA, smer tehnična vzgoja-fizika ali filozofska fakulteta I. ali II. stopnje ustrezne smeri.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem, Gozdarska pot 11, z oznako »komisiji za delovna razmerja«.

Komisija za medsebojna delovna razmerja
SREDNJE ŠOLE ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM RADENCI

razpisuje dela in naloge

— **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, P**

Delo se združuje za nedoločen čas.

Na voljo je soba v domu učencev.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh.

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD ZAGORJE OB SAVI
TOZD OSNOVNA ŠOLA IVAN SKVARČA, Cesta 9. avgusta 44,
ZAGORJE OB SAVI

razpisuje dela in naloge

— **UČITELJA GLASBENEGA POUKA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj je višja ali visoka izobrazba.

Na voljo je garsonjera.

Prijave z dokazili pošljite razpisni komisiji tozda v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh. Začetek dela: 1. septembra 1985.

Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE LOG-DRAGOMER, 61351 BREZOVICA,
Dragomer, Šolska cesta 1

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA GOSPODINJSKEGA POUKA IN VODJE ŠOLSKE PREHRANE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Začetek dela: 1. septembra 1985.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

Šola je tik ob glavni cesti Ljubljana—Vrhnik, 10km iz Ljubljane. Zelo dobre prometne zveze. Na voljo je stanovanje.

Svet

VZGOJNO-VARSTVENEGA ZAVODA TITOVO VELENJE

razpisuje dela in naloge

1. **VODJE ENOTE»VRTILJAK«** (reelekcija) za nedoločen čas
2. **VODJE ODDELKOV DRUŽINSKEGA VARSTVA** za polovičen delovni čas

Pogoji:

Kandidati pod 1 in 2 morajo imeti:

- končano srednjo vzgojiteljsko šolo
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj dve leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok
- organizacijske in strokovne sposobnosti.

Prijave pošljite svetu Vzgojno-varstvenega zavoda Velenje, Prešernova 3, v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

VZGOJNO-VARSTVENEGA ZAVODA TITOVO VELENJE

razpisuje prosta dela in naloge

1. **DESETIH VZGOJITELJEV** za nedoločen čas

2. **SEDMIH VARUHINJ** za nedoločen čas

3. **VARUHINJE** za določen čas

Pogoji pod 1: končana srednja vzgojiteljska šola.

Pogoji pod 2 in 3: končana šola za varuhinje ali končana šola za vzgojitelje.

Prijave pošljite komisiji za delovna razmerja Vzgojno-varstvenega zavoda Velenje, Prešernova 3, v 15 dneh po objavi razpisa.

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD ŠENTJUR PRI CELJU

razpisuje prosta dela in naloge za

TOZD OSNOVNA ŠOLA BLAŽA KOCENA PONIKVA

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** (12 ur) za nedoločen čas z nepolnim delovnim časom

TOZD OSNOVNA ŠOLA FRANJA VRUNČA SLIVNICA PRI CELJU

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas. Poleg rednega dela tudi popoldansko in večerno delo v TVD Partizan. Prednost pri sprejemu imajo štipendisti občine Šentjur. Stanovanja ni.

TOZD OSNOVNA ŠOLA KOZJANSKI ODRED PLANINA PRI SEVNICI

— **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval učno obveznost z drugimi predmeti za določen čas (od 1. 9. 1985 do 3. 5. 1986 — nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) s polnim delovnim časom
— **UČITELJA TEHNIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Začetek dela 1. 9. 1985

TOZD OSNOVNA ŠOLA MILOŠA ZIDANŠKA DRAMLJE

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval delovno obveznost s poučevanjem drugih predmetov, za nedoločen čas
— **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval delovno obveznost na drugi šoli v občini Šentjur, za nedoločen čas
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval obveznost na drugi šoli v občini Šentjur, za nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu, za določen čas
— **UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PÓDALJŠANEGA BIVANJA** za šolsko leto 1985/86, za določen čas

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi razpisa v Prosvetnem delavcu tozdu, v katerem želite združevati svoje delo. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

Razpisna komisija
OSNOVNE ŠOLE PADLIH PRVOBORCEV ŽIRI

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA, PRU** za nedoločen čas

Stanovanja ni.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite razpisni komisiji pri Osnovni šoli Žiri.

Po sklepu sveta

TOZD VZGOJNO-VARSTVENEGA ZAVODA JANKO HERMAN ŽALEC

razpisuje razpisna komisija TOZD VVZ prosta dela in naloge:

1. **VODJA VVE** Prebold z dislociranimi oddelki

2. **VODJA VVE** Polzela z dislociranimi oddelki

Kandidati za prevzem del in nalog pod 1 in 2 morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev še naslednje:

- biti morajo vzgojitelji, učitelji ali strokovni delavci v skladu z Zakonom o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali z Zakonom o osnovni šoli in Statutom TOZD in
- imeti 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok.

Poleg tega, da izpolnjujejo našete pogoje, morajo kandidati

- imeti organizacijske in strokovne sposobnosti, ki zagotavljajo, da bodo s svojim delom pripomogli k uresničevanju sredstev in nalog VVZ
- biti dejavni in imeti pozitiven odnos do samoupravljanja, tradicij socialistične revolucije in do družbenih interesov.

Izbrana kandidata bosta imenovana za 4 leta.

Prijave z dokazili pošljite najkasneje v 15 dneh po izidu razpisa razpisni komisiji tozda VVZ Janko Herman Žalec.

Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja

TOZD OSNOVNE ŠOLE FRANKOLOVO

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA BIOLOGIJE IN TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas, ki bo dopolnjeval učno obveznost s poučevanjem kemije.

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE**, za nedoločen čas, ki bo dopolnjeval učno obveznost s poučevanjem likovne vzgoje.

Začetek dela: 1. 9. 1985.

Na voljo je enosobno stanovanje.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi v osmih dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE JANKO KERSNIK BRDO, LUKOVICA

razpisuje prosta dela in naloge

ZA CENTRALNO ŠOLO BRDO

— **UČITELJA KEMIJE, P ali PRU** za določen čas s polovičnim delovnim časom, opravljen strokovni izpit.

Začetek dela: 1. 9. 1985. Stanovanj ni.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

Svet

OSNOVNE ŠOLE SREČKA KOSOVELA SEŽANA

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Stanovanja ni.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli. Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana — za svet šole. Začetek dela je 1. 9. 1985. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 30 dneh po končani izbiri.

Svet

OSNOVNE ŠOLE II. GRUPE ODREDOV MOZIRJE

razpisuje prosta dela in naloge

- **PREDMETNEGA UČITELJA GLASBENEGA POUKA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **PREDMETNEGA UČITELJA ZGODOVINE** za določen čas (šolsko leto 1985/86) s polnim delovnim časom
- **PREDMETNEGA UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) s polnim delovnim časom
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas (šolsko leto 1985/86) s polnim delovnim časom

Z izbranimi kandidati za vsa razpisana dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje s 1. 9. 1985.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o strokovnosti v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Mozirje. O izbiri jih bomo obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE BORISA KIDRIČA LJUBLJANA, Matjaževa 4

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

pogoji: P ali PRU matematike in fizike.

Začetek dela: 1. 9. 1985.

Prijave bomo sprejemali 8 dni po objavi razpisa.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po poteku razpisa.

Komisija za delovna razmerja
ŠOLSKEGA CENTRA VOJVODINA TOLMIN

razpisuje dela in naloge

V SREDNJI ŠOLI

- **UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE, P** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA FIZIKE, P** za določen čas (od 1. 9. 1985 do 31. 8. 1986) s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA OTP**, inženir strojništva ali elektrotehnike za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA FRANCOSKEGA JEZIKA, P** za določen čas (od 1. 9. 1985 do 31. 8. 1986) s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE**, obramboslovec za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

V OSNOVNI ŠOLI

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU ali P** za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

V GLASBENI ŠOLI

- **UČITELJA KLA VIRJA** za pouk v zunanjih oddelkih Most na Soči in Kobarid, PRU ali P za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA KLA VIRJA**, ki bo dopolnjeval delovno obveznost s poukom kitare ali harmonike, PRU ali P za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **2 UČITELJEV KLA VIRJA IN HARMONIKE, PRU ali P** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA VIOLINE IN KITARE, PRU ali P** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Prevzem vseh razpisanih del in nalog: 1. 9. 1985.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Šolski center »Vojvodina« Tolmin — komisija za delovna razmerja, Tolmin, Dijaška 12b.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po izteku razpisa.

Stanovanja ni.

1. Svet

ZAVODA ZA DELOVNO USPOSABLJANJE MIHA PINTER DOBRNA

razpisuje po določenih statuta in na podlagi sklepa prosta dela in naloge

— **RAVNATELJA**

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz 32. člena Zakona o usposabljanju otrok z motnjami v duševnem razvoju in imeti:

- končano visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri
- 5 let delovnih izkušenj z duševno prizadetimi otroki
- ustrezne moralno-politične in organizacijske sposobnosti.

Predložiti morajo tudi zasnovo razvojnega programa.

Izbrani kandidat bo opravljal naloge od 15. 10. 1985. do 15. 10. 1989.

Stanovanja ni.

2. Svet

ZAVODA ZA DELOVNO USPOSABLJANJE MIHA PINTER DOBRNA

razpisuje dela in naloge

— **2 UČITELJEV** za oddelke delovnega usposabljanja, specialni pedagog, smer DPO, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1985

— **3 VZGOJITELJEV** za oddelke delovnega usposabljanja, specialni pedagog, smer DPO, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1985

Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev 15 dni po objavi razpisa na naslov: Zavod za delovno usposabljanje Miha Pinter, Lokovina 10, 63204 Dobrna.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE VLADO MIKLAVC VRHOVCI LJUBLJANA, Cesta na Bokalce 1.

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE, PRU**
Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Začetek dela: 1. 9. 1985.

— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P**
Delo se združuje za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom. Začetek dela: 1. 9. 1985.

Komisija za delovna razmerja

VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE TONČKE ČEČEVE CELJE

razpisuje prosta dela in naloge

- **2 VZGOJITELJIC** v programih za otroke v krajevni skupnosti, za določen čas s polnim delovnim časom (za čas, ko bo potekal program)
- Pogoji: končana vzgojiteljska šola, opravljen strokovni izpit in 2 leti delovnih izkušenj.
- **3 VZGOJITELJIC PRIPRAVNIC**, za določen čas s polnim delovnim časom (do izteka pripravniške dobe)
- Pogoj: končana vzgojiteljska šola.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovni izobrazbi 15 dni po objavi razpisa na naslov: VVO Tončke Čečeve, Mariborska 43, Celje. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Komisija za delovna razmerja pri

TOZDU OSNOVNA ŠOLA MILAN MAJČEN ŠENTJANŽ

razpisuje prosta dela in naloge:

— **UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU**, poln delovni čas, za nedoločen čas.

Začetek dela za razpisana dela in naloge je 1. 9. 1985.

Prijave pošljite v 10 dneh po objavi razpisa na TOZD Osnovna šola Milan Majčen Šentjanž. Prijavi priložite dokazilo o izobrazbi in življenjepis. V kraju ni stanovanj.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri najkasneje v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

**Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE PREŠERNOVE BRIGADE ŽELEZNIKI**

razpisuje prosta dela in naloge:

- za nedoločen čas s polnim delovnim časom:
 — UČITELJA ANGLEŠKEGA IN SLOVENSKEGA JEZIKA, PRU ali P
 — UČITELJA NEMŠKEGA IN SLOVENSKEGA JEZIKA, PRU ali P
 — SOCIALNEGA DELAVCA

za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom:
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA na PŠ Sorica, PRU ali U

za določen čas s polnim delovnim časom
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PRU ali U (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 Pogoj: višja ali visoka izobrazba ustrezne smeri, opravljen strokovni izpit.

Začetek dela 1. 9. 1985.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi s kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku prijavnega roka.

VIO BREŽICE TOZD OSNOVNA ŠOLA BRATOV RIBARJEV BREŽICE

razpisuje dela in naloge

- ŠOLSKEGA PEDAGOGA, P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — UČITELJA LIKOVNE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA za delo v oddelkih podaljšanega bivanja od 1. do 4. razreda, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — UČITELJA NEMŠČINE, PRU ali P, za poučevanje fakultativnega pouka nemščine, z delno obveznostjo v oddelku podaljšanega bivanja, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 — PREDMETNEGA UČITELJA, PRU ali P, za delo v oddelku podaljšanega bivanja (5. in 6. razred), za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Kandidati morajo obvladati slovenščino.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: Osnovna šola bratov Ribarjev Brežice v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri najkasneje v 15 dneh. Stanovanj nimamo.

**Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE JOŽE SREBRNIČ DESKLE**

razpisuje prosta dela in naloge

- 2 UČITELJEV ZA VODENJE ODDELKOV PODALJŠANEGA BIVANJA, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 31. 8. 1986) s polnim delovnim časom
 — UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU ali P telesne vzgoje, za nedoločen čas; začetek dela 1. 9. 1985

Prijavljeni kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje po Zakonu o osnovni šoli.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema tajništvo šole 15 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 30 dneh po opravljeni izbiri.

**ŠOLSKI CENTER SEVNICA
TOZD OSNOVNA ŠOLA BOŠTANJ**

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, PRU, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) s polnim delovnim časom. Začetek dela 1. 10. 1985.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

**OSNOVNA ŠOLA OSKAR KOVAČIČ LJUBLJANA,
Dolenjska cesta 20**

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA GOSPODINJSTVA — VODJA ŠOLSKE PREHRANE za nedoločen čas in s trimesečnim poskusnim delom
 Pogoj: PRU ali P
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PRU ali U, za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom

Šola sprejema prijave 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

**OSNOVNA ŠOLA IVANA CANKARJA MARIBOR,
Cankarjeva 5**

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA TELESNE VZGOJE (ženska), za nedoločen čas
 — UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 — UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 — UČITELJA za delo v oddelku podaljšanega bivanja, PRU razrednega pouka, za nedoločen čas
 — UČITELJA za delo v oddelku podaljšanega bivanja, PRU razrednega pouka, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
 — UČITELJA za delo v oddelku podaljšanega bivanja na podružnični šoli Košaki, PRU razrednega pouka, za polovični delovni čas

Prednost: vodenje interesnih dejavnosti po dogovoru.

**OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD
MURŠKA SOBOTA, Trstenjakova 73,**

na podlagi sklepa:

1. Sveta zavoda, razpisuje dela in naloge (reelekcije)

- RAVNATELJA zavoda
 — RAVNATELJA Osnovne šole Dane Šumenjak
 — RAVNATELJA Osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh
 — RAVNATELJA Osnovne šole Edvard Kardelj
 — RAVNATELJA Osnovne šole Prekmurske brigade

Vsak od kandidatov mora izpolnjevati splošne, z Zakonom o združenem delu, Zakonom o osnovni šoli in Družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike v občini določene pogoje:

- da je učitelj, ki izpolnjuje pogoje iz 96. člena ZOŠ, ali šolski svetovni delavec z ustrezno višjo ali visoko izobrazbo v svoji stroki;
 — da ima strokovni izpit;
 — da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj, ravnatelj zavoda pa 10 let delovnih izkušenj in 3 leta pri opravljanju poslovodnih funkcij;
 — da ima aktiven in pozitiven odnos do tradicij socialistične revolucije in samoupravljanja;
 — da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki zagotavljajo, da bo s svojim delom pripomogel k uresničevanju smotrov in nalog osnovne šole.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi razpisa tajništvu zavoda — za razpisno komisijo.

2. Komisije za delovna razmerja, razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, PRU ali P s polnim delovnim časom in za določen čas
 — UČITELJA NEMŠKEGA IN SLOVENSKEGA JEZIKA, PRU ali P s krajšim delovnim časom in za določen čas
 — UČITELJA GOSPODINJSTVA IN BIOLOGIJE PRU s krajšim delovnim časom in za določen čas
 — UČITELJA GOSPODINJSTVA IN BIOLOGIJE, PRU s polnim delovnim časom in za nedoločen čas
 — KNJIŽNICARJA, KONČANA PA knjižničarstva — slov. jezik, s polnim delovnim časom in za nedoločen čas
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, POGOJ U ali PRU, s krajšim delovnim časom in za določen čas.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi razpisa tajništvu zavoda.

**Komisija za delovna razmerja
GLASBENE ŠOLE DOMŽALE, Ljubljanska c. 61**

razpisuje prosta dela in naloge:

- za nedoločen čas s polnim delovnim časom:
 — UČITELJA TROBIL — Domžale, Mengeš, Moravče
 — UČITELJA KITARE — Mengeš, Radomlje
 — UČITELJA IZRAZNEGA PLESA IN NAUKA O GLASBI — Mengeš, Domžale
 — UČITELJA NAUKA O GLASBI IN KLAVIRJA — Moravče, Dob
 — UČITELJA NAUKA O GLASBI IN KLAVIRJA — Brdo, Radomlje, Mengeš

- za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom:
 — UČITELJA HARMONIKE — Radomlje, Moravče
 — UČITELJA BLOKFLAVTE IN CITER — Radomlje
 — UČITELJA KITARE — Brdo, Moravče

Na razpis se lahko prijavi kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za učitelja glasbe na glasbeni šoli in imajo ustrezno strokovno izobrazbo. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa.

**Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE ALOJZ KEBE LJUBLJANA ŠENTVID**

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA SLOVENŠČINE v štirih oddelkih, ki bo urejal tudi šolsko glasilo in vodil obrambni krožek, za nedoločen čas.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

**Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE FRANC BELŠAK BUČKOVCI**

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA, za nedoločen čas
 — UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, za nedoločen čas

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo izbrali v 10 dneh po poteku razpisnega roka. Na voljo je družinsko stanovanje.

**ŠOLSKI CENTER SEVNICA
TOZD OSNOVNA ŠOLA SAVO KLADNIK SEVNICA**

razpisuje po sklepu delegacije izvajalcev sveta šole dela in naloge

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za delo v oddelku podaljšanega bivanja, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 30. 6. 1986) s polnim delovnim časom
 — UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1985
 — UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, P ali PRU, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 30. 6. 1986) s polnim delovnim časom
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za delo na enoti Bučka, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 13. 2. 1986) s polnim delovnim časom
 — UČITELJA BIOLOGIJE, P ali PRU, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 30. 6. 1986) s polovičnim delovnim časom
 — UČITELJA GLASBENE VZGOJE, P ali PRU, za določen čas (od 1. 9. 1985 do 30. 6. 1986) s polovičnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo prijave o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni najkasneje v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

**Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE ŠALOVCI**

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU
 — UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA, PRU
 — UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA, PRU za nepoln delovni čas (11 ur na teden)

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

**SREDNJA ŠOLA KOVINARSKÉ IN ELEKTROTEHNIČNE
USMERITVE KRŠKO,**

komisija za medsebojna razmerja delavcev razpisuje prosta dela in naloge za:

- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA, profesor, za nedoločen čas
 — UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA, profesor, za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)
 — UČITELJA ŠTM, visoka izobrazba, za nedoločen čas, polovična učna obveznost
 — UČITELJA ŠTM, visoka izobrazba, za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)
 — UČITELJA TELESNE VZGOJE, profesor, za nedoločen čas
 — UČITELJA UMETNOSTNE VZGOJE, visoka izobrazba, za nedoločen čas, polovična učna obveznost
 — UČITELJA BIOLOGIJE, profesor, za nedoločen čas, tri četrtine učne obveznosti
 — UČITELJA STROJNIŠKIH PREDMETOV, dipl. inž. stroj., za nedoločen čas
 — DVA UČITELJA ELEKTRO PREDMETOV (elektroenergetika), dipl. inž. el., za nedoločen čas
 — UČITELJA FIZIKE, visoka izobrazba, za nedoločen čas
 — UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE, visoka izobrazba, za nedoločen čas
 — LABORANTA ZA FI, KE, BI, srednja izobrazba, za nedoločen čas
 — UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA STROJNE SMERI (znanje iz livarstva) višja izobrazba, za nedoločen čas
 — ŠTIRIH UČITELJEV PRAKTIČNEGA POUKA, višja izobrazba, strojna obdelava, za nedoločen čas
 — UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA, elektronika, višja izobrazba, za nedoločen čas.

Učitelji praktičnega pouka morajo imeti poleg višje izobrazbe najmanj tri leta ustrezne prakse in opravljeno poklicno šolo ustrezne stroke.

Za učitelja praktičnega pouka se lahko prijavi tudi kandidati s srednjo izobrazbo, če bodo študirali ob delu na višji stopnji.

Prednost imajo kandidati z opravljenim strokovnim izpitom in s pridobljeno pedagoško-andragoško izobrazbo.

Prijave pošijite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola Krško, Kočevarjev trg 1, 68270 KRŠKO.

Prijavi priložite kratek opis vašega dosedanjega dela in dokazila o izobrazbi. Nepopolnih prijav ne bomo upoštevali.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po objavi razpisa.

**Komisija za delovna razmerja
SREDNJE KOVINARSKÉ IN USNJARSKÉ ŠOLE DOMŽALE**

razpisuje dela in naloge

- VODJE ŠOLSKIH DELAVNIC ZA KOVINARSKOPREDELOVALNO USMERITEV
 — VODJE ŠOLSKIH DELAVNIC ZA USNJARSKOPREDELOVALNO USMERITEV
 Pogoj: višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj v stroki.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Začetek dela 1. 9. 1985.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi na naslov: Srednja kovinarska in usnjarska šola Domžale, Ljubljanska cesta 105, v 8 dneh po objavi razpisa.

**Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE MARTINA KOŽELJA DOB PRI DOMŽALAH**

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, PRU ali P, za nedoločen čas, začetek dela 1. 9. 1985

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov šole. O izbiri jih bomo obvestili v 30 dneh.

VIO OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

za TOZD OSNOVNA ŠOLA KATJA RUPENA NOVO MESTO, Cesta herojev 1

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, za nedoločen čas, PRU ali P
 — UČITELJA SLOVENŠČINE IN ZGODOVINE, za nedoločen čas, PRU ali P
 — UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, za določen čas, PRU

za TOZD OSNOVNA ŠOLA JANEZ TRDINA STOPIČE
 — UČITELJA TELESNE VZGOJE, za nedoločen čas, PRU ali P
 za TOZD OSNOVNA ŠOLA MILKA ŠOBAR-NATAŠA, Šmihel 2, NOVO MESTO
 — UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, za nedoločen čas, PRU ali P
 — UČITELJA GLASBENE VZGOJE, za nedoločen čas, PRU ali P
 — POMOČNIKA RAVNATELJA za 4 leta

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje Zakon o osnovni šoli. Začetek dela je 1. 9. 1985.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa neposredno tistemu tozdu, v katerem želite delati. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 30 dneh po izbiri.

naš pravnik

TRAJANJE ZAPOSLOTITVE ZA DOLOČEN ČAS

Na naši šoli imamo nekaj delavcev zaposlenih za določen čas. Ali je treba pogodbo skleniti za čas od 1. septembra do 31. avgusta naslednjega leta ali od 1. septembra do 30. junija naslednjega leta s tem, da ima delavec še pravico do plačanega enomesečnega letnega dopusta? V drugem primeru mu osebni dohodek za avgust ne pripada.

Odgovor

Zakon o osnovni šoli določa, da se šolsko leto začne 1. septembra in konča 31. avgusta. Pri razporejanju delovnega časa učiteljev je treba upoštevati tako program življenja in dela osnovne šole kot delovni načrt in šolski koledar, ki ga izda za vzgojo in izobraževanje pristojen republiški upravni organ in s katerim se določi razporeditev vzgojno-izobraževalnega dela, pouka proste dneve in trajanje razporeditve šolskih počitnic v šolskem letu. Glede na določbo Zakona o delovnih razmerjih, da se letni dopust učnega in vzgojnega osebja v vzgojno-izobraževalnih organizacijah praviloma izrazi med letnimi šolskimi počitnicami in glede na to, da vzgojno-izobraževalno delo učiteljev v osnovni šoli ni le neposredno vzgojno-izobraževalno delo z učenci, ampak tudi vsa priprava na to in drugo delo v zvezi z vzgojno-izobraževalnim delom je treba delavca sprejeti za tisti določen čas, ki je potreben, da se opravi celotno delo, upoštevati pa je treba tudi pravico do letnega dopusta v skladu s samoupravnim aktom šole in zakonom.

Kadar se sklepa delovno razmerje na podlagi 27. člena Zakona o delovnih razmerjih, torej če nobeden izmed prijavljenih kandidatov ne izpolnjuje razpisnih pogojev, naj se z delavcem sklene delovno razmerje za čas šolskega leta, to je od 1. septembra do 31. avgusta.

Na vprašanja odgovarja **ROSVITA TOPLAK**, samostojna svetovalka Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo

DO KDAJ STROKOVNI IZPIT, KADAR JE PRAVNIK ZAPOSLEN S POLOVIČNIM DELOVNIM ČASOM?

Opravljam dela in naloge učitelja v osnovni šoli s polovičnim delovnim časom. V kakšnem roku moram opraviti strokovni izpit?

Odgovor

Po določbi 102. člena Zakona o osnovni šoli traja pripravniška doba eno leto. Po določbi 103. člena istega zakona pa pripravniku oziroma delavcu v osnovni šoli, ki ne opravi strokovnega izpita v dveh letih po začetku dela v osnovni šoli, preneha delovno razmerje. Čas enega leta ali dveh let od začetka dela v osnovni šoli se šteje koležarsko; to pomeni, da mora tudi delavec, ki dela s polovičnim delovnim časom, opraviti strokovni izpit najpozneje v dveh letih.

SAMOUPRAVNE PRAVICE PRI ZAPOSLOTITVI ZA DOLOČEN ČAS

Sem v delovnem razmerju za določen čas. Nekateri člani kolektiva mi oporekajo pravico, da sem član sveta šole? Ali imajo prav?

Odgovor

Stališče delavcev, da ne smete biti član sveta je v nasprotju s 493. členom Zakona o združenem delu.

Po določbi tega člena ima pravico voliti in biti voljen za delegata v delavski svet (organ upravljanja) vsak delavec, ki je sklenil delovno razmerje. To pomeni, da zakon ne dela razlike med tistimi, ki so v delovnem razmerju za nedoločen čas, in tistimi, ki so v delovnem razmerju za določen čas, ampak je pogoj le sklenitev delovnega razmerja. Enako velja tudi za delavce, ki so v delovnem razmerju z nepolnim delovnim časom.

RAZPIS

Festival Kurirček Maribor razpisuje za leto 1985 literarne nagrade za krajše prozne sestavke, pesmi in dramski prizor s tematiko iz naše revolucije:

1. Pesem za otroke	1. nagrada	12.000
	2. nagrada	10.000
2. Prozni sestavek (črtica za otroke)	1. nagrada	12.000
	2. nagrada	10.000
3. Kratek dramski prizor (oziroma skeč — primeren za otroke)	1. nagrada	12.000
	2. nagrada	10.000

Razpisa se lahko udeleži vsak državljani SFRJ. Razpis je anonimen.

Pisne prispevke je treba opremiti z geslom, popolne naslove pa priložiti v zaprtih ovojnica. Žirija bo upoštevala le tiste prispevke, ki jim bo priložena zaprta ovojnica z razrešeno šifro.

Zaželeno je, da avtorji pošljejo vsaj tri kopije. Rokopisov ne vračamo.

Žirijo bodo sestavljali književniki in predstavniki Festivala kurirček.

Prispevke pošljite do vključno 25. novembra 1985 na naslov:

FESTIVAL KURIRČEK, Tomšičeva 45, 62000 MARIBOR

Mikloš Feher

Usoda neizprosno redi tudi naše učiteljske vrste. Tako nam je nenadoma iztrgala delovnega tovariša in vzornega učitelja in vzgojitelja.

Rodil se je 3. 12. 1936 v Nemešnepu na Madžarskem, maturiral pa je na učiteljski v Mariboru.

Učiteljsko pot je začel pred 28 leti in postal pravi ljudski učitelj. Goričko, njegov službeni kraj v Domanjševcih na dvojezični šoli, kjer je ostal najplodovitejši delež njegovega življenja, je ponekod še prepreženo z zelenimi stezami in belimi potmi. Miki, naš tovariš, naš sođelavec, jih je prehodil v skrbi za svoje učence, povezoval se je s starši in živel s krajem. Njegovi koraki so se vtisnili v lepljivo goričko zemljo, ki je ob ješenem in pomladnem dežju zapirala dostop vsem prevoznim sredstvom. Ni se ustiral teh poti, njegova neustavljiva moč in klic po dolžnosti sta premagovala vse težave. Njegove zamisli za napredek kraja so zapustile bogate sledove v krajevni skupnosti Križevci, kjer je deloval v krajevni samoupravni in v krajevni konferenci SZDL, ki jo je vodil polnih 10 let. Delo na dvojezičnem območju je bilo odgovorno. Opravljal ga je zavzeto in se trudil za dobro sožitje in razumevanje. Skrbno je negoval oba jezika in si še posebno prizadeval za lepo in čisto slovenščino. Bil je tudi predsednik Samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto madžarske narodnosti v občini Murska Sobota, sodeloval je v komisiji za narodnosti pri skupščini SRS in v občinski komisiji.

Leta 1973 je postal član zveze komunistov, zavzeto pa je delal tudi pri Zvezi rezervnih vojaških

Justina Krajc

Priziblje čoln se v pristanišče, ugasne dneva in noči svetloba, srce spokojno sreče več ne išče, neskončen mir je v globočini groba.

(Vojan T. Arhar)

Letošnjega 29. marca smo se poslovili od upokojene ravnateljice Osnovne šole Stari trg pri Ložu Justine Krajc.

Kot dvanajsti otrok se je pred 77 leti rodila revnemu kmetu in obrtniku. Njena življenjska pot je bila neizmerno bogata. Potem ko je končala učiteljsko v Ljubljani, kot napredna učiteljica ni dobila zaposlitve. V tem času je študirala na filozofski fakulteti v Ljubljani kot izredna slušateljica ruskega in slovenskega jezika.

Po dveh letih čakanja je dobila službo na Osnovni šoli Blanca, v kraju, znanem kot kazensko mesto za učitelje. Po štirih letih se je vrnila službovat v domači Stari trg, da bi pomagala ostarelim staršem. Ko je leta 1941 napadel našo domovino okupator, se je že maja aktivno vključila v NOB. Ves čas je zavzeto sodelovala v NOB, zbirala material, denarno pomoč, opravljala propagandno delo, pripravljala mitinge in proslave, hkrati pa delala kot terenska tajnica.

Tudi najhujše okupatorsko nasilje ni upognilo njenega zavednega slovenstva. Ko je bilo naše ozemlje 1943 osvobojeno, jo je Komisija za osvobojeno

Pavla Bertoncely

Na dravogrskem pokopališču smo se v začetku marca poslovili od tovarišice Pavle Bertoncely, predmetne učiteljice biologije in kemije na Osnovni

starešini. Za svoje nesebično delo je prejel odlikovanje SFRJ — red dela s srebrnim vencem.

Bil pa je predvsem učitelj in vzgojitelj. Kdor se ne rodi z ljubeznijo do tega poklica, ga ne more tako zavzeto opravljati. Njegova prijaznost do mladih nas je spominjala na dobrega in pravičnega očeta in njegovo mirno ravnanje je ukrotilo še tako razposajenega otroka. Učenci so ga spoštovali, njegovo požrtvovalnost so nagrajevali z ljubeznijo.

Prizadeval se je na področju samoupravljanja v OVIZ, kjer si je kot predsednik disciplinske komisije prizadeval za pravične rešitve.

Njegovo vestno in natančno delo zunaj pouka se je začelo s prvimi krožki ob šahovnicah. Izmed učencev, ki jih je bilo v Domanjševcih malo, je znal izbrati in odkriti nadarjene; ti so uspešno premagovali močne ekipe in prinašali na svojo majhno šolo velike zmage in pohvale.

Ko se je preselil v Mursko Soboto, je uspešno delo s šahisti nadaljeval tudi v Krogu in na Osnovni šoli I.

Delal in naprezal se je veliko več, kot je bila njegova dolžnost. Svojega dela ni meril ne s časom ne z denarjem. Mar je skrit v mozaiku njegovih dejavnosti in naporov tudi kamenček, ki je nagrizel njegovo zdravje in tako sunkovito presekalo to še razmeroma kratko življenje? Vprašanje ostaja brez odgovora.

Od nas je odšel brez slovesa neutrujen delavec, miren in spoštovan učitelj, pošten državljani in dober človek, na dolgo pot brez vrnitve.

SODELAVCI

ozemlje zaposlila na Osnovni šoli Stari trg. Zaradi pogostih vpadov Nemcev in domobrancev je bila šola premeščena v Kočo vas. S kolegico Štefko Prešernovo, to so belogardisti zverinsko ubili leta 1944, je organizirala odbor RKS, ki je veliko pomagal našim ranjencem in vojski. V prvem ljudskem odboru leta 1944 so jo izvolili v socialni in prosvetni odtsek.

Leta po osvoboditvi ji niso prinesla počitka. Delala je vsepovsod. Ko je bila ustanovljena nižja gimnazija, je prevzela organizacijo dijaškega doma in v njem opravljala delo upravnice. Hkrati je poučevala in bila od leta 1947 ravnateljica šole. V tem času po osvoboditvi je bila tajnica KUD-a, dolgoletna odbornica TVD Partizan Loška dolina, predsednica občinskega sveta za šolstvo, organizatorica dopolnilne šole za partizanske otroke. Bila je mati mnogim sirotam, zapuščenim otrokom, ki so bili zbrani v internatu. Žrtvovala jim je ves prosti čas, večere, noči, sobote in nedelje.

Svojim učencem in kolegom je znala pomagati in jih opogumljati pri delu, zato je njen lik pedagoginje vreden posnemanja.

UČITELJI OSNOVNE ŠOLE HEROJA JANEŽA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

šoli Neznanih talcev v Dravogradu.

Rodila se je 29. 11. 1932 v Bistrici ob Sotli in tam končala tudi osnovno šolo. Gimnazijo je obi-

skovala v Mariboru in 1952 leta maturirala. Po gimnaziji je končala dva letnika farmacije v Zagrebu.

Leta 1959 je prišla z družino v Dravograd, se 1. septembra 1962 zaposlila na osnovni šoli Neznanih talcev Dravograd in ji ostala zvesta vse do prerane smrti.

Ob delu in družini je končala študij biologije in kemije na Pedagoški akademiji v Mariboru ter si tako pridobila naslov predmetne učiteljice biologije in kemije.

Ob uri slovesa, ko smo se za vedno poslovili od tovarišice Pavle, se nas je zbralo mnogo: vsi njeni prijatelji in znanci, sodelavci, učenci in krajanji. Vsi, ki smo jo spoštovali in cenili kot delavko v šoli in v kraju. Tovarišica Pavla Bertoncely je odšla mnogo prežgoda, še polna načrtov in idej za delo z učenci. Šola, učiteljski zbor in učenci so ostali brez vestne, dosledne, delovne in poštene, ugledne delavke ter učiteljice. Njeno življenjsko načelo je bilo, da je treba vsako delo opraviti vestno, dosledno in kakovostno, nikoli polovičarsko. Taka je bila pri pouku, kakor tudi pri drugem delu na šoli in zunaj šole.

Skozi njeno učilnico je šlo veliko rodov učencev, ki so znali najbolje ceniti njeno delo, njeno

Anton Bukovec

Sobota, 2. marca, je bila deževna in hladna, na domžalskih Žalah pa se je zbrala množica Domžalčanov vseh starosti. Želeli so se posloviti od profesorja Antona Bukovca. Veliko rodov je učil v klopeh osnovne šole ali za volanom kot inštruktor voznirov.

Anton Bukovec je svoja delovna leta opravil v Domžalah, in 40 let vestnega, odgovornega in raznolikega dela ni malo. Svoje moči je razdal Osnovni šoli Šlandrove brigade, na domžalskih cestah, v krožkih, v društvi in klubih.

Rodil se je v Čezsoči na Tolminkem leta 1912. Klasično gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, na Filozofski fakulteti pa je končal prvo stopnjo študija kemije, mineralogije in geologije. To je bilo že pred drugo svetovno vojno, v letih gospodarske krize. Zato je občutil brezposelnost. Državno službo je dobil maja 1940 na občini Domžale. To delo je opravljal do avgusta 1945. Priključil se je OF, pomagal, kjer se je le dal, od leta 1943 je bil obveščevalec za gospodarstvo.

Septembra 1945 se je zaposlil kot profesor na bežigrasjski gi-

Dragan Marjanov

8. junija 1985 smo se poslovili na kromberškem pokopališču v Novi Gorici od našega Dragana Marjanova.

Življenjska pot ga je vodila od Novega Sada prek Ljubljane v Novo Gorico, kjer si je ustvaril svoj topli dom. Vsako leto se je vračal v rodni Krstur in nam ljubeče pripovedoval o Vojvodini. Poln poleta in novih idej je začel delati na šoli, ki mu je bila drugi dom. Poučeval je: opisno geometrijo, mehaniko, elektriko, strojne in električne naprave, osnove tehnike in proizvodnje. Čeprav je bil inženir strojništva, je te predmete izkušeno pretkal z lesarsko stroko in znal navdušiti učence za ustvarjalno učenje.

Z bogatimi izkušnjami je sodeloval pri snovanju programov v lesarski usmeritvi, vodil je aktiv učiteljev s srednjih lesarskih šol SR Slovenije za predmet strojne in električne naprave ter ustvarjalno sodeloval pri nastajanju novih učbenikov. Nekaj rodov

znanje, saj jim je dajala in dala solidno osnovo za nadaljnje izobraževanje. Bila je zahtevna in stroga, vendar pravična učiteljica; to so znali učenci ceniti, zato so jo spoštovali in imeli radi.

Zaradi svojih sposobnosti vestnosti in delavnosti je na šoli opravljala, poleg svojega dela, tudi različne druge naloge in zadolžitve. Dejavnost je bila v različnih samoupravnih organih naše šole, bila je v.d. ravnateljica šole in pomočnica ravnateljica šole za materialno-finačna dela.

Zavzeto je delala tudi zunaj šole, posebno v organih občinske izobraževalne skupnosti Dravograd, kjer je bila predsednica zbora izvajalcev skupščine te članica koordinacijskega odbora za osnovošolsko izobraževanje.

Dolga leta pa je bila tudi na občini civilne zaščite na šoli, skrbno in vzorno je opravljala tudi naloge s tega področja.

Za svoje zavzeto in predano delo je prejela tudi državno odlikovanje Red dela s srebrnim vencem in medaljo — priznanje Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo za uspešno delo na področju ljudske obrambe in družbene samozavesti na šoli.

Imeli smo tovarišico, učiteljico in delavko, ki je bila dobra in predana pedagoškemu delu.

FRANČEK VERŠNIK

maziji v Ljubljani, a že naslednje leto, septembra 1946 je bil z dekretom poslan v Domžale na nižjo gimnazijo; tam je ostal do upokojitve. V pokoj je odšel septembra 1980. Njegovo zdravje je bilo močno omajano.

Po naravi je bil izredno praktičen in ekonomičen. Učencem je pomagal ustvarjati teoretične in praktične temelje znanja iz fizike in kemije.

Tudi njegovo zunajšolsko delo je bilo zelo praktične narave, pa naj je imel opraviti z mladino ali odraslimi.

Izredno se je zanimal za razvoj tehnike in se sproti seznanjal s tehničnimi novostmi; radijskih krožkov in kluba mladih tehnikov si ne moremo misliti brez Antona Bukovca. V klubu mladih tehnikov je deloval skoraj do zadnjega. Leta 1981 je dobil priznanje republiške komisije ZSM Slovenije.

Življenjska in delovna pot Antona Bukovca je bila izredno uspešna. Njegovi poklicni sodelavci ga bomo ohranili v lepem spominu kot delovnega, zanesljivega in resnega dolgoletnega sodelavca.

EMA NOVAK

lesarjev ga pomni kot dobrega učitelja in razumevajočega ravnatelja. Veliko jih je naučil, mladimi je znal pokramljati njihovih upih, načrtih, težavah. Podarjal jim je znanje in zaupanje.

Pogosto nas je vodil kot predsednik zbora delavcev, predsednik sindikata, sekretar OO ZRS. Vestno je izpolnjeval svoje dolžnosti, vedno smo se zanesli nanj, saj nikoli ni odklonil še tako zahtevnega dela. Kolikokrat je pomagal rešiti probleme prav na svoj mirni, le zanj značilni način, tudi zunaj šole.

Ni bil zgovoren, kadar pa je spregovoril, smo ga poslušali in slišali. Razumel je naše stiske in ustvarjal med nami tople človeške vezi s svojim preudarnim značajem, razgledanostjo in družabnostjo. Njegova osebnost ostaja naš dragi spomin.

Delavci SLŠ
Jože Srebrnič
Nova Gorica

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za leto 1985 znaša 800 din za posameznike in 1200 din za organizacije. Za upokojene prosvetne delavce in študente pedagoških smeri znaša letna naročnina 650 din. Cena posamezne številke je 45 din, pri povečanem obsegu pa 60 din. Številka tekočega računa: 50101-603-46509.

Tiska ČTP Ljudska pravica. VU ISSN-0033-1643

Po mnenju Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. oustavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu).

Ustanovitelj: Republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije — Izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet ČZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Bo-

gdan Čepič, Tea Dominko, Leopold Kežar, Franc Kržan, Marjana Kunej, Vida Nered, Albin Pučlin, Alenka Pučič, Marija Skalar, Janez Sušnik, Jože Valentinčič, Viktor Žorž
Direktor: Jože Valentinčič

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunej, Rudi Lešnik, Barica Marentič-Požarnik, Veljko

Troha, Jože Valentinčič, Marija Velikonja, Majda Vujovič

Uredništvo: Jože Valentinčič, glavni urednik, Marjana Kunej, odgovorna urednica, Tea Dominko, tehnična urednica. Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštni predal 21, Ljubljana 61104

prosvetni delavec